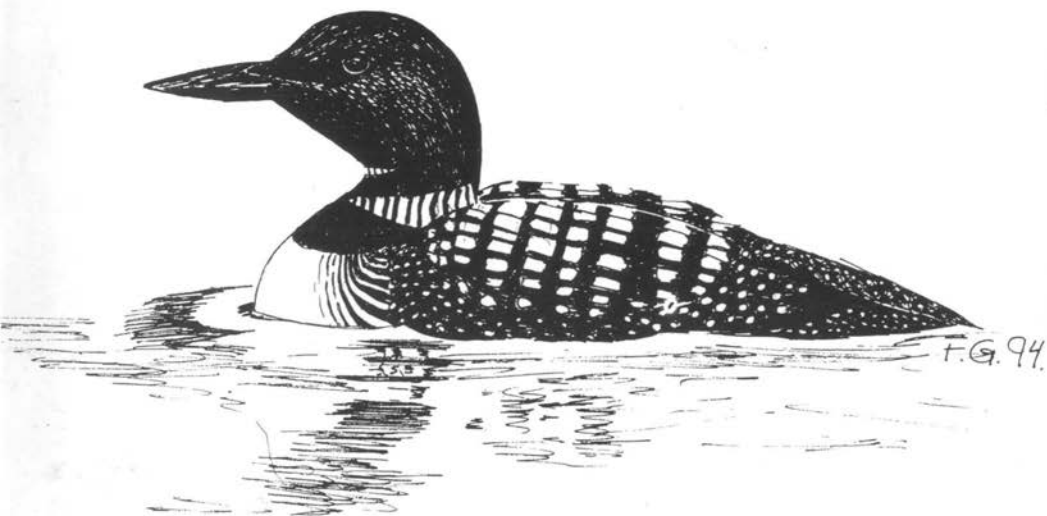

PIPLERKA

Årgang 25 - Nr. 2/3 1995

NORSK ORNITOLOGISK FORENING
avd. VEST-AGDER

- fylkets fuglevernforening

NORSK ORNITOLOGISK FORENING

Avdeling Vest-Agder, fylkets fuglevernforening
Boks 475 - 4501 Mandal

Redaktør:

Runar Jåbekk
Jåbekk
4500 Mandal
(382 - 61053)

Piplerka kommer ut med 3 ordinære nummer i året.

Abonnementsprisen er kr. 100,-.

*Beløpet kan innbetales til bankkontonummer 7319.05.08010,
eller postgiro 0824.03.94341.*

*Årsrapporten fra Lista Fuglestasjon utgis som
supplement til Piplerka. Rapporten kan bestilles
fra Lista Fuglestasjon, bankkontonummer
3070.10.26701 for kr. 40,- (30,- + porto)*

Piplerka trykkes i 400 eksemplarer.

Annonseprisene er: Helseide kr. 500,- og halvside kr. 250,-

Bankforbindelse: Den Norske Bank, Mandal

Forsiden: Islom (Frode Grindheim)

AKTUELLE ADRESSER

NOF avd. Vest-Agder, Postboks 475, 4501 Mandal

Postgiro: 0824.03.94341 Bankgiro: 7319.05.08010

Formann: Finn Jørgensen, Oksevollen 19, 4500 Mandal. Tlf. 382-60604

NOF Kristiansand lokallag, Postboks 2112 Posebyen, 4602 Kristiansand

Bankgiro: 6319.12.56176

Formann: Birger Westergren, Sømskleiva 11, 4637 Kristiansand. Tlf. 380-46987

NOF Mandal lokallag, Postboks 196, 4501 Mandal

Postgiro: 0807.35.69258 Bankgiro: 7319.05.09777

Formann: Gunnar Gundersen, Sånum, 4500 Mandal. Tlf. 382-65495

NOF Lista lokallag, Postboks 171, 4561 Vanse

Postgiro: 0803.37.06058

Formann: Kåre Olsen, Brekne, 4563 Borhaug. Tlf. 383-97205

Lista Fuglestasjon, Postboks 31, 4563 Borhaug

Postgiro: 0826.06.73131 Bankgiro: 3070.10.26701 Tlf./fax 383-97588

Leder: Jan Erik Røer, 4484 Øyestranda. Tlf. 383-50908

LRSK Vest-Agder, v/Tellef B. Vestøl, Mellombølgen 143, 1157 Oslo. Tlf. 222-92940

Carl A. Jacobsens minnefond. Fondskonto 7319.42.00096. Søknadsfrist 31.12.

Norsk Ornitologisk Forening, Seminarplassen 5, 7060 Klæbu. Tlf. 728-31166

Leder

Ja, så er endelig et nytt nummer av Piplerka på vingene igjen, dessverre i form av et dobbeltnummer. Dette var aldeles ikke planen i vår, da jeg så meget lyst på å få ut tre ordinære nummer i 1995. Dette gikk altså ikke, noe undertegnede tar hele ansvaret for. Stofftilgangen var svært bra i første halvår, og hadde nummer to kommet ut på forsommeren tror jeg ikke det ville vært problemer med å få inn stoff til et nummer tre på denne tiden.

Når nummer to av forskjellige årsaker ikke kommer før nå, velger jeg altså å gi det ut som et dobbeltnummer (2/3), slik at min etterfølger i 1996, Knut S. Olsen, skal være i rute når han overtar redaktørstolen.

Årgang 25 ble dermed på 148 sider, som er endel mindre enn de siste årene. Totalt har 14 forfattere bidratt i år, hele 11 forskjellige i nummer 2/3, og dette er meget bra. Jeg oppfordrer alle til å fortsette i samme stil. Som tidligere ble årsrapporten til Lista Fuglestasjon 1994 utgitt som supplement til Piplerka. Denne var på 88 sider.

Når det nå går mot vinter, og feltaktiviteten normalt blir mindre hos de fleste, vil jeg benytte anledningen til å minne om NOF's nye storsatsing, nemlig **vinter-atlas**. Dette er et prosjekt som alle kan delta i, uansett hvor aktive man er. Vest-Agder var av de best dekte fylker under hekkefugl-atlasen, og vi må ha som mål å ikke gjøre det dårligere her.

Prosjektet starter allerede denne vinteren (1.des. til 1.mars), så det er bare å sette i gang. Nærmere opplysninger om prosjektet finner du i en egen artikkel i dette heftet, og registreringskort finner du vedlagt denne Piplerka. Jeg håper dette prosjektet kan gi våre medlemmer en ny "atlas-feber", slik som under hekkefugl-atlasen på 70/80 tallet. I så tilfelle har vi en ypperlig mulighet til å engasjere og verve nye medlemmer til foreningen.

Til slutt vil jeg benytte anledningen til å takke alle som har bidratt til å gjøre Piplerka til det den er blitt i min tid som redaktør. Jeg takker for meg, og ønsker Knut lykke til med redaktørjobben, en jobb jeg vet han vil utføre på beste måte.

God jul, og godt nytt fugleår ønskes dere alle!

Runar Jåbekk
Lista 27.11.95

Musvåken i Kristiansand

Av: Arne Philip Aanensen

Det er utført lite systematisk registrering av rovfugl i Kristiansandsregionen. Arild O. Gautestad avla hovedfageksamen på kattugla i Randesund og Høvåg i 1983. Utover dette har man lite kunnskap om de resterende rovfuglene, både ugler og dagrovfugler. Kattugla er utvilsomt den mest tallrike rovfuglen på våre trakter. Dette har lokallaget tatt til etterretning, og når dette skrives er 150 kattuglekasser under produksjon.

Vanlig rovfugl

På bakgrunn av egne og andres iakttagelser råder det ingen tvil om at musvåken er den mest vanlige dagrovfuglen i distriktet. I og med at undertegnede hadde en håndfull musvåkerein å vise til fra før var det naturlig å bygge videre på disse. Foruten kattugla var det derfor denne arten som fikk størst oppmerksomhet våren og sommeren 1994. Andre rovfugler hadde vi bare tilfeldig kontakt med. Tårnfalk, fiskeørn og vepsevåk ble funnet hekkende. Vepsevåkfundet var nok det som overrasket mest.

Aktiv sommer

Til tross for en hektisk sesong med småfuglklasse-, kattugle- og knoppsvaneprosjekt, ble en god del dager benyttet til å lete etter musvåkerein. Stort sett var det Birger Westergren og undertegnede som trosset tallrike varmegrader og insekter, men Oddvar Gulliksen var også en milsluker de gangene han hadde anledning til å delta.

Musvåkprosjektet ble bare et prøveprosjekt denne sesongen. Et mer langvarig studium er selvsagt nødvendig for å få perspektiv på forskningsmaterialet. På lang sikt vil musvåkstudiet gå inn i et altomfattende rovfuglprosjekt. Prosjektområdet blir Kristiansandsregionen.

Musvåken - vanskelig å oppspore?

Seks nye og to gamle musvåkerein ble funnet sommeren 1994. Ubeboede reir har også en viss nytteverdi, i alle fall når kriteriene musvåken legger til grunn for valg av reirplass skal beskrives. Materialet etter denne sesongens møte med musvåken er forholdsvis sparsomt, og vi vil unngå å trekke forhastede slutninger. Enkelte mønstre er likevel tydelige allerede nå.

Alle som har prøvd, vet at det kan være vanskelig, og svært arbeidskrevende å finne et musvåkireir. Revirhevdende par er som regel lette å få øye på der de svever over åsryggene. Man kan dessverre ikke sette likhetstegn mellom revirhevdende par og hekkefunn. Våre erfaringer på dette området korresponderer med Yngvar Hagens uttalelser i "Rovfuglene og viltpleien". På sensommeren er det stor aktivitet ved reiret. Ungene skriker høyt mens de klatrer rundt i reirtreet og over opp vingene. Foreldrene flyr i tillegg i skytteltrafikk med mat til avkommet. På dette tidspunktet er reirene lettest å finne. Her i Kristiansand inntreffer dette ca. medio juli.

En annen metode for å finne reir er å tråle potensielle musvåkbiotoper før løvet spretter om våren eller etter at det er falt av om høsten. For min egen del har dette bare vært delvis vellykket. Det krever mye erfaring med musvåken. I beste fall er denne metoden et greit alternativ, for det å finne reir i rugetiden er i verste fall håpløst. Ifølge mine egne iakttagelser er musvåken svært sky og vaksom under reirbyggingen og eggleggingen. Helt til ungene er så store at de kan klare seg selv i reiret over kortere perioder, er det stille rundt musvåkireiret. Selv med store unger kan den gjøre reir vanskelig å oppspore. Det er ikke mindre enn imponerende av en så stor fugl.

Eik og furu

Skogstypen i de skråningene hvor musvåken hekker kan variere, men vil stort sett kunne kategoriseres som nedenfor. På bakgrunn av 20 reir har vi definert to hovedkategorier, med to respektive delkategorier. For begge kategoriene gjelder "grunnregelen" om gammel, hogstmoden skog, med sparsom undervegetasjon.

Hovedkategori	Delkategori	Antall reir	
1) Edelløvskog med spredte bartrær	a) Reir i eik	5	10
	b) Reir i furu	5	
2) Furuskog med spredte gran og/eller løvtrær	a) Reir i furu	6	10
	b) Reir i gran eller løvtre	4	

Eik og furu er altså de mest sentrale tresortene ved valg av reirtre. Musvåken trenger en kraftig klype med greiner, helst i stor høyde, til å legge reiret i. Disse betingelsene innfrir både furu og eik med glans. Registrerte reirtrær ellers er gran og selje. Skogstypen i resten av territoriet ser ikke ut til å spille noen stor rolle, det er reirskråningen som avgjør, og det er den vi har definert her.

Mot sør og øst

Når det gjelder reirplassering har vi også avdekket enkelte gjennomgående trekk. Musvåken synes å ha en forkjærlighet for sør- og østvendte hellinger. Minst 15 av de 20 reirene vi har registrert ligger i en slik skråning. Årsakene til dette er flere, og de vil omtales i et senere skriv. Størrelsen på skråningen ser ikke ut til å spille noen avgjørende rolle. Enkelte av dem er bare mindre forhøyninger i terrenget, andre er skogbevakste stup. Oversyn er likevel et viktig element i musvåkens hekkestrategi. En så stor fugl må oppdage inntrengere i god tid før de ankommer reirområdet, slik at den kan stikke seg vekk. Musvåkens anatomi kommer også til uttrykk ved valg av reirplass. Den er seilflyger og foretrekker å legge reiret i et høydegrag, slik at den kan slippe seg ut fra reiret, og stige til værs på stive vinger. Den liker ikke å måtte bakse for å vinne høyde.

Musvåken plasserer som oftest reiret mot toppen av den skråningen den har valgt som reirplass. 17 av 20 reir var plassert like under bakkenivået på toppen. Likevel er det som regel ikke synlig derfra. Her viser musvåken sin klasse. Reiret er verken synlig fra bunnen eller toppen av skråningen, og det er jo nettopp der vi mennesker går når vi er ute i skog og mark. En regel lyder: "Man finner ikke musvåkireir uten at man leter etter dem." Unntak fra denne regelen finnes selvfølgelig.

Jaktområder

Gode jaktområder like i nærheten av reiret synes heller ikke så viktig. Musvåken er en svært mobil fugl, som kan jakte langt fra reirområdet. Det er sagt mye om musvåkens jaktteknikk. Det er ingen vits i å gjenta dette. I denne sammenhengen er det mer interessant hvor den jakter enn hvordan den gjør det. Ifølge egne iakttagelser varierer dette i takt med jaktturens mål. Hvis en musvåk vil fange rotter eller mus, jakter den der skogslandskap grenser til kulturmark. Hvis den har lyst på frosk, jakter den i fuktig myrlandskap. Jeg har også registrert musvåker som spaserer rundt i beitemark på jakt etter meitemark. Hva den spiser i løpet av hekkesesongen avspeiles i gulpeboller og byttedyrrester i reiret etter endt hekking. Å benytte seg av dette for å bestemme matseddelen, lønner seg bedre enn å sitte ved musvåkens jaktplasser å vente.

Oppgangsåret

Sommeren 1994 var ikke noe rikt smågnangerår. Det ble tydelig gjenspeilt i musvåkredene utover sommeren. Nesten alle reirene inneholdt to unger, enkelte bare en. Når tilgangen på byttedyr er rikelig har musvåken større kull. I de reirene som undertegnede har holdt under oppsikt gjennom flere år, er tre unger registrert ved flere anledninger.

I startgropa

Musvåken vil fortsatt være under lupen de neste årene, sammen med flere av de andre rovfuglene. Vi har valgt ut enkelte sider ved musvåken som vil bli studert: bestandstetthet, føde, habitatvalg og lokale variasjoner i bestanden av voksne fugler. Prosjektets forskningsverdi er nok ikke så stor - musvåken er det mange som har studert før oss. For lokallaget vil det bety mye aktivitet, og det er bra. Tips om musvåken er tatt imot med takk fra Lazlo Bende, Peter Valeur, Espen Nilsen og Steinar Flottorp.

Musvåk

(Foto: Runar Jåbekk)

Kannibalisme hos vepsevåken?

Av: *Arne Philip Aanensen*

Hos enkelte rovfugler kan reirunger spise sine yngre søsken. Dette er i følge Y.Hagen påvist bl.a. hos hubro, musvåk, tårnfalk, dvergfalk og hønsenhauk. I svært få tilfeller er det også påvist at voksne rovfugler spiser sitt eget avkom.

Disse fenomenene kalles kannibalisme, og forekommer av flere grunner. I følge Hagen er en av de mest sentrale grunnene at byttedyrbestanden svikter. Få unger blir født, og de færreste overlever et bunnår. En annen interessant årsak kan være at de voksne fuglene er udyktige jegere. Hagen mener at jegerevnen svinger fra individ til individ, og at reirungene kan måtte kompensere dette via kannibalisme.

Kannibalisme er godt kjent hos musvåken, og det kan ha sammenheng med at dens hekkebiologi er mer nøyaktig kartlagt enn vepsevåkens. Som nevnt i innledningen forekommer kannibalisme oftest ved lav byttedyrbestand. Både musvåk- og fjellvåkbestanden svinger i takt med smågnagersyklusen. I praksis vil det si at begge disse artene får få unger på vingene når tilgangen på føde er dårlig. Kan musvåkunger spise hverandre i panikkartet sult, skulle man anta at vepsevåkungene kunne gjøre det samme. Litteraturen nevner likevel ingenting om kannibalisme hos vepsevåken.

Vepsevåkens anatomi skiller seg fra musvåkens på flere måter. Vepsevåken har ikke de typiske krumme rovfuglklørne. Den har derfor ikke den samme gripeeviden som musvåken og andre rovfugler. Heller ikke nebbet er så som hos f.eks. musvåken. Dette gjør at vepsevåken ikke har de fysiske

forutsetningene for å kunne fange litt større pattedyr. Vepsevåken er også kjent for å være en svært fredsøl fugl, og dietten består først og fremst av insekter som bier, veps o.l. Den har urettmessig blitt offer for vanebestemt rovfuglbejampelse, sier Hagen.

Jeg synes derfor det var ekstra interessant å oppleve kannibalisme hos en så fredelig rovfugl som vepsevåken. I et rede jeg holdt under oppsikt i sommer, måtte den minste av to unger bote med livet for sin større og sultne slektning. Jeg vet ikke om foreldrene var dårlige jegere eller om det var dårlig med veps i år. Faktum er likevel at det nesten avspiste skjelettet av den minste ungen ble funnet under noen vepsekaker, etter at den største ungen hadde forlatt reiret. Det gule ungfuglnebbet, bene og de små håndsvingfjærene var fortsatt intakt.

Diskusjon

I følge Hagen kan kannibalisme ofte være vanskelig å påvise. For det første er det vanskelig å bevise at den forulykkede ungen ble drept, og ikke døde av seg selv. Vi kjenner jo også til at store rovfugler til en viss grad beskatter mindre rovfuglarter.

I dette tilfellet er det mye som taler for at kannibalisme har funnet sted. Få dager etter at bildet ble tatt ble redet sjekket fra en utkikkspost. Da var den minste ungen borte. Den største ungen trykket urørlig i redet, og skjulte store deler av reirskålen. Det viste seg senere at den da lå oppå sin drepte slektning. Den yngste ungen så vital ut da bildet ble tatt. Den beveget seg rundt på

redeplattformen, og viste ingen tegn til utmagring. Ungen ble også spist på "amatørvis". Den var ikke blitt ribbet skikkelig, og var bare drøyt halvspist. Hvis en annen rovfugl hadde vært på ferde ville den vel neppe nøyet seg med å drepe den ene ungen heller. En hønsehauk ville f.eks. også ha tatt byttet med seg for å spise det.

Kanskje har den kraftige størrelsesforskjellen slått negativt ut for den minste ungen. Den var vel et lett bytte. Videre forskning på vepsevåken vil kanskje avdekke at kanibalisme er et mer fremtredende trekk ved arten enn tidligere antatt.

*Den største ungen er ca. fire uker gammel. Like etter at dette bildet ble tatt ble den minste ungen drept av sin større slektning.
(Foto: Arne Philip Aanensen)*

Hille

Av: *Tor Egil Høgsås*

Hille ligger sør-vest i Mandals skjærgård. Øya er i overkant av 4 km. lang og 3 km. bred. Det er to bofaste familier på øya. Et pensjonert ektepar og den ene sønnen deres med familie. Familien driver gårdsbruk, og langs veien inne på øya ligger det oppdyrkede jorder. Skogstypen inne på øya er i hovedsak lauvskog, men noen granfelt finnes også. I øyas "glansdager" bodde det over 200 mennesker her, og de aller fleste husene på øya er i dag sommerhus. De største konsentrasjonene av bebyggelse er i Hillesund og Hillevåa som forbindes av en vei. Men bolighusene ligger også langs etter veien i dalsøkket mellom Hillesund og Hillevåa. Når vi senere snakker om observasjoner som er gjort inne på øya, har vi denne veistubben med hus, hager og jorder på begge sider i tankene. På jordene her inne på øya kan det feks. være bra med linerler, sanglerker, piplerker, trost og finkefugl på trekket. Svartrødstjert og hortulan er også sett i tilknytning til hagene inne på øya.

Det ligger også to vann inne på øya. Hilleljernet som er det største sees fra veien. Her er stokkand og kvinand de vanligste andeartene på trekket. En hegrekoloni har også tilhold ved dette vannet. Igleljønn ligger like ved Hilleljern, men sees ikke fra veien. Her er det tettere bevakst med takrør. Her er dvergdykker sett senhøstes.

For å komme til Måkeheia til fots svinger man til høyre like før man kommer til Hillevåa. Ved å følge stien inn i skogen kommer man etterhvert ut på lyngheiene som leder mot Måkeheia. Det er tre lyngheier som må forseres før man er ute ved Måkeheia, og sammen

med Måkeheia utgjør de det som i artslista går under benevnelsen ytre Hille.

I området ved Måkeheia er det en del lauvskog. Men den ytterste delen av området består av myrpartier med krattveggetasjon rundt, samt flere lyngbevokste småtopper hvor man kan sitte å beskue området. Det er i dette området de fleste fugleobservasjonene er gjort, og som regel kommer man seg hit med egen båt. Vil man ha seg en spasertur over øya er det også mulig å ta ferja fra Sjøbodvik, den tar ca. 5 min. til Hillesund.

Noen kommentarer til observasjonene fra Måkeheiaområdet

Øya blir stort sett bare besøkt på godværsdager, men enkelte dager med pålandsvind er det registrert brukbare antall med stormfugl på kort tid, og da særlig havstør. De tre dagene det er sett lirer her er vel tre av de mest "vindhare" dagene det er bedrevet fuglekikking på øya. Ved syd og syd-vest vind vil stormfugler som blåses inn mot kysten her være nødt til å snu for å komme ut på havet igjen. Mange vil nok da velge en syd-østlig eller østlig trekkretning for å komme ut på åpne havet igjen (de fleste stormfugler som er sett fra Måkeheia har hatt østlig trekkretning). Dette gjør nok sitt til at det kan bli sett en del stormfugler tett opp i den ytterste skjærgården vår på de rette dagene. Kanskje vil man på stormfulle dager (med syd og syd-vest) se større antall stormfugler i Mandals skjærgård eller ved Lindesnes fyr enn på Lista?

Når det gjelder vadere har vi lite å stille

opp mot Lista verken i mengde eller artsmangfold. Men en båttur fra Åsgard til Hilletunga kan gi 8-10 vaderarter på sensommeren/høsten. Slutten av august kan være en fin tid for vadere i skjærgården.

Småfugltrekket er lite registrert ved Måkeheia, men det foreligger dagstall (enkelte tall bare for deler av en dag) på 3000+ gråtrost, 2000+ bok/bjørkefink, 1500+ grønnsisik, 500+ rødvingetrost, 400+ torn/bergirisk, 200+ gråsisik for å nevne noen av de største tallene. De fleste av disse tallene stammer fra "gode" dager i september/oktober på begynnelsen av 80-tallet. Siden er knapt slike registreringer gjort senhøstes.

Aktivitetsnivå

Den ornitologiske aktiviteten har aldri vært høy på Hille. Størst og mest målrettet var den nok fra 1980 til rundt 1984. Siden har satsingen i Ronekilen og på Jåbekk hatt større prioritet. Dette er jo også langt lettere tilgjengelige lokaliteter. Litt ringmerkingsaktivitet var det imidlertid på Måkeheia i august 1989. De fleste besøkene til øya har vært dagsbesøk, i mange tilfeller er det bare snakk om noen timer med observasjoner på øya. Så artslisten med utfyllende kommentarer må leses med dette i

tankene. Enkelte fuglekikkere har de siste årene feriert på øya om sommeren, men våren og høsten har stort sett dårlig dekning (noen få dagsturer hvert år).

Ringmerking

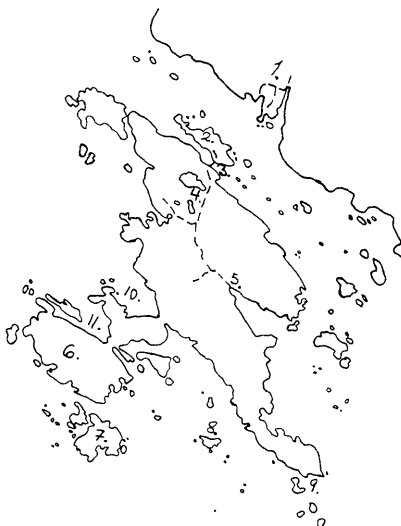
Det meste av ringmerkingen som har foregått på øya skjedde i 1980, og litt de påfølgende par år. Det var i tillegg litt ringmerking igjen i 1989. Noen fullstendig ringmerkingsliste foreligger ikke, men det totale antall fugler fanget i nett er trolig mellom 400 og 500 ind.

Artsliste

Listen gir trolig ingen fullstendig oversikt over observasjoner i tidsrommet 1980-1994. Det dreier seg om en presentasjon av det materialet jeg har hatt tilgjengelig. For enkelte arter har jeg ikke funnet det hensiktsmessig å skrive noen kommentar.

*H - konstatert hekkende
(H)- sannsynlig hekkende
(h)- har tidligere hekket
* - observasjonen er ikke
ferdigbehandlet av LRSK*

1. Sjøbodvik
2. Nakkøy
3. Hillesund
4. Hilletjern/Igletjern
5. Hillevå
6. Måkeheia
7. Åsgård
8. Bjørnen
9. Hilletunga
10. Dansvika
11. Drasvika

Islom

1 ind. sett mellom Bjørnen og Åsgard 30.10.88 (FJØ), 1 ind. sett i samme område 11.12.93 (FJØ/WWI/AJØ)

Storlom

Arten er trolig ikke uvanlig på trekket til tross for kun to sikre observasjoner. 1 ind. på innsiden av øya 05.03.84 (TEH). 10 ind. sett på utsiden av øya 14.05.91 (FJØ)

Smålom

Det foreligger flest observasjoner av arten fra oktober og november. Det hender at enkeltindivider overvinter på innsiden av øya. Største observerte antall: 4 ind. på innsiden av øya 23.11.85 (TEH). 4 ind. utenfor øya 23.10.93 (AHQ/TEH).

Gråstrupedykker

3 ind. 04.04.81 i ei bukt ved Måkeheia.

Horndykker

1 ind. Hillesund 10.12.87 (GGU).

Dvergedykker

1 ind. Hillesund 21.03.88 (GGU), 1 ind. Igletjønn 08.10.92 (TEH).

Havhest

Alle observasjoner av arten er gjort fra Åsgard/Måkeheia.

1 ind. 06.06.81, 50 ind. 14.05.91 (FJØ), min. 500 ind. 17.10.91 (FJØ), Ca. 250 ind. 09.09.92 (FJØ).

Grålire

1 ind. Åsgard 31.08.86 (FJØ/AHQ m.fl.), 1 ind. Måkeheia 13.09.86 (TEH).

Havlire

1 ind. Åsgard 09.09.92 (FJØ)*

Havsule

Vandlig på dager med litt vind på utsiden av øya. Ved et par anledninger er enkeltindivider sett på innsiden av

øya. Av litt "større" antall kan nevnes 27 ind. 13.09.86 (TEH), 50 ind. 17.10.91 (FJØ), 50 ind. 09.09.92 (FJØ/WWI/AJØ).

Toppskarv

Sees bortimot årlig ved øya men i beskjedent antall. Observasjoner fra de siste årene: 2 ind. Måkeheia 21.05.93 (TEH), 2 ind. 25.08.93 (AHE).

Storskarv

Sees ved øya hele året. Av høye trekk tall kan nevnes: Ca.550 01.04.88 (FJØ/MHE/TEH m.fl.), ca. 300 25.08.93 (AHE)

Gråhegre H

En liten koloni har tilhold ved Vestre Hilletjern. Opptill 50 ind. har ikke vært uvanlig å registrere ved øya om høsten. Arten overvintre også i området. 25 ind. sett ved øya 22.12.94 (TEH).

Knoppsvane H

Et par har de siste årene hekket på en holme på innsiden av øya.

Gangsvane

3 ind. sett trekkende mot øst mellom øya og land 03.01.85 (TEH). 6 ind. mellom øya og land 15.03.87 (TEH).

Grågås

2 ind. 25.10.80 (FJØ/AJØ). 12 ind. 25.09.82 (AHQ/DDA/FJØ/IHI/TEH). 10 ind. 26.03.83 (AHQ/DDA/FJØ), min 40 ind. 04.01.88 (FJØ m.fl.)

Sædgås

1 ind. 25.10.80 (FJØ/AJØ)

Kortnebbgås

18 ind. 04.09.83 (FJØ/DDA)

Hvitkinngås

1 ind. 20.06.94 (MLP)

Kanadagås

Arten blir av og til sett på innsiden av øya om vinteren. Men det dreier seg bare om små flokker på under 10 ind. som blir i området en kort stund.

Gravand

Største registrerte antall på trekket 25 ind. 05.09.92 (FJØ).

Stökkand H

Arten hekker på øya. 30-40 ind. er ikke uvanlig i tjernene på sensommeren. Er som regel fraværende i området midtvinters.

Krikkand H

Arten sees i mindre antall på trekket. Noen få par hekker på øya.

Ærfugl H

Flokker på et par hundre ind er blitt telt fra Måkeheia om våren og høsten.

Svartand

Relativt vanlig på trekket, de største antallene er registrert om høsten. Største observerte antall 130 ind. på yttersiden av øya 30.10.88 (FJØ).

Sjøorre

Flokker på 10-15 ind. ikke uvanlig på trekket.

Kvinand

Sees i småflokker på sjøen og i tjernene på øya under trekket. Største registrert antall: 69 ind. 14.02.81 (FJØ m.fl.)

Havelle

Største registrerte antall: 20 ind. på yttersiden av øya 30.10.88 (FJØ).

Laksand (h)

På slutten av 80-tallet hekket et par på Nakkøy (TEH).

Siland (H)

Opptill 30-40 ind. kan sees ved øya.

Havørn

1 ind. ved øya 11-12.12.93 (FJØ/WWI/AJØ). * For en god del år siden ble også ett ind skutt ved øya.

Kongeørn

1 2k ved Måkeheia 26.03.94 (TEH)*.

Hønsenhauk

1 ind. Måkeheia 04.09.93 (MHE/MLP/TBE).

Spurvehauk

Vanlig på trekket. Største antall registrert på en dag er 35 ind. Måkeheia 04.09.93 (MHE/MLP/TBE)

Musvåk

Største dagsantall: 5+ på trekket ved Måkeheia 04.09.93 (MHE/MLP/TBE), 1 ind. sett på øya sommeren 1993.

Fjellvåk

1 ind. Hille 25.09.83 (FJØ m.fl.), 1 ind. Hille 10.09.92 (MLP)

Jaktfalk

1 ind. Måkeheia 23.09.83 (AHQ/TEH).

Vandrefalk

1 ind. Måkeheia 01.05.94 (MLP)*

Dvergfalk

Enkeltindivider observeres årlig på trekket. Er registrert i månedene mai, august, september og oktober.

Tårnfalk H

Minst tre forskjellige hekkelokaliteter på øya. 1 til 2 par hekker årlig. Arten overvintrer også på øya (MLP/TEH).

Myrhauk

1 ind. Måkeheia 14.11.94 (MLP/TBE)

Orrfugl (h)

Arten ble hørt spillende på øya frem til begynnelsen på 80-tallet. 1 orrhøne sett Måkeheia 26.03.94 (TEH).

Storfugl

Ikke registrert på øya siden 70-tallet.

Tjeld HSandlo

Ikke uvanlig på høsttrekket: 6 ind. 25.08.93 (AHE). 5 ind. Måkeheia 04.09.93 (MHE/MLP/TBE)

Dverglo

1 ind. 25.08.93 (AHE).

Heilo

1 ind. Måkeheia 04.09.93 (MHE/MLP/TBE)

Tundralo

Er registrert ved øya bortimot årlig siden 1983. Alle observasjonene er gjort fra august til oktober. Største registrerte antall: 9 ind. ytre Hille 28.09.85.

Steinvender

3 ind. 25.08.93 (AHE), 8+ Måkeheia 04.09.93 (MHE/MLP/TBE)

Vipe

Små flokker blir sett på trekket.

Polarsnipe

2 ind. Hillebunga 23.11.86 (FJØ/GGU), 1 ind. mellom Bjørnen og Åsgard 30.10.88 (FJØ)

Tundrasnipe

1 ind. Bjørnen 31.08.86 (AHQ/FJØ m.fl.), 2 ind. 25.08.93 (AHE)

Myrsnipe

Ikke uvanlig på høsttrekket. Av observasjoner kan nevnes: 9 ind. Hillebunga 23.11.86 (FJØ/GGU), 40 ind. på yttersiden av øya 25.08.93

(AHE), 25 ind. Måkeheia 04.09.93 (MHE/MLP/TBE)

Temmincksnipe

1 ind. ytre Hille 28.09.85

Dvergsnipe

10 ind. på yttersiden av øya 25.08.93 (AHE).

Figjæreplytt

Er vanlig på yttersiden av øya vinterstid. Største observerte antall: 14 ind. Hillebunga 26.10.85 (FJØ m.fl.), 19 ind. 30.10.88 (FJØ), 22 ind. 11.12.93 (FJØ/WWI/AJØ)

Svømmesnipe

1 ind. ved Bjørnen 19.08.86 (AHQ).

Rødstilk

Enkeltindivider sees årlig ved øya på trekket.

Gluttsnipe

Enkeltindivider er registrert på trekket.

Strandsnipe (H)

Dagstall på 20-30 ind ikke uvanlig på høsttrekket.

Grønnstilk

Eneste obs? 1 ind. juli 1994 (TEH/MHØ).

Storspove

Største registrerte antall: 75 ind. 18.04.82 (AHQ/FJØ/TEH), og min. 200 ind. 01.04.88 (FJØ m.fl.).

Småspove

Første observasjon av arten ble gjort 26.07.83 (FJØ/DDA/IHI). Arten observeres jevnlig på trekket i juni og juli (MLP/RJÅ). Min. 16 ind. ble sett ved øya 21.07.94 (MHØ/TEH). Bla. ble en flokk på 9 ind. sett trekkende ut fra Måkeheia rett mot syd.

Svarthalespove

9 ind. 18.04.82 (AHQ/FJØ/TEH)

Rugde H

Arten er vanlig på trekket, og er også funnet hekkende. Arten er også registrert på øya midtvinters.

Storjo

1 ind. Hille 05.07.83 (DDA/FJØ/IHI). 1 ind. ved Bjørnen 01.06.86 (FJØ/GGU/JJØ/RJÅ). Ca. 20 ind. registrert på forbitrekk fra Åsgard 31.08.86 (AHQ/FJØ/GHU m.fl.), 3 ind. på yttersiden av øya 05.09.92 (FJØ), 2 ind. på yttersiden av øya 08.09.92 (FJØ), 1 ind. på yttersiden av øya 13.09.92 (FJØ). 1 ind på innsiden av øya 21.08.93 (TEH/MHØ), 1 ind. Måkeheia 04.09.93 (MHE/MLP/TBE).

Tyvjo H

1 par hekker på øya. Ikke uvanlig å se på trekket.

Polarjo

1 ind. Måkeheia 12.06.92 (MHE/TBE), 1 ind. på yttersiden av øya 05.09.92 (FJØ)*, 1 ind. på yttersiden av øya 09.09.92 (FJØ)*.

Hettemåke

Sees ved øya hele året i små antall.

Dvergmåke

1 ad. på yttersiden av øya 09.09.92 (FJØ)*.

Gråmåke HSildemåke HSvartbak HFiskemåke HPolarmåke

1 2K ved øya 11.12.93 (FJØ/WWI/AJØ)*.

Krykkje

Største antall observert: 30 på yttersiden av øya 09.09.92 (FJØ).

Makrellterne H

Hekker på flere holmer rundt Hille.

Rødnebbterne H

Har hekket på Bjørnen som ligger på yttersiden av Hille. Min. 2 par hekket her i 1983 (FJØ).

Dvergterne

1 ind. Ramsøysund 13.07.93 (AHE m.fl.)*.

Alke

Sees årlig men i noe mindre antall enn lomvi.

Lomvi

Overvintrer i området. Store trekk tall foreligger ikke men opptil 10 ind. er registrert ved øya.

Lunde

1 ind. vest for øya 08.01.81 (FJØ/RJÅ) og 2 ind. 17.01.81 (AJØ/FJØ), 1 ind. øst for Hille 30.06.86 (TEH), 1 ind. mellom Bjørnen og Åsgard 30.10.88 (FJØ).

Teiste

Opptil tre ind. registrert på begynnelsen av 80-tallet. Det foreligger ingen observasjoner fra de siste tre til fire årene.

Alkekonge

Største registrerte antall: 40 på yttersiden av øya 30.10.88 (FJØ), 150+ på yttersiden av øya 23.10.93 (FJØ).

Skogdue

Enkelte observasjoner fra vårtrekket foreligger. Høyeste antall: 3 ind. 23.03.88 (GGU).

Ringdue H

Flere hekkefunn gjort på øya. Vanlig på trekket.

Tyrkerdue

Eneste obs.: 1 ind. inne på øya 18.04.82 (AHQ/DDA/FJØ/TEH).

Bydue

3 ind Hillesund 21.03.88 (GGU), enkeltind. også sett våren 1994 (RJÅ).

Gjøk (H)

Høres årlig på øya om våren.

Hubro

1 hørt på øya 02.04.88 (AJØ)

Hornugle

Rykter sier at arten hekker på øya. Den eneste observasjonen som foreligger er imidlertid fra Måkeheia i begynnelsen av april 1988 (TEH).

Jordugle

Eneste obs.: 1 ind. ved Måkeheia 18.04.82 (AHQ/TEH).

Kattugle H

Arten hekker på øya, men det er uvisst om den hekker årlig.

Tårnseiler (H)Grønnspekk (H)

Sees hele årete på øya. Arten hekker trolig selv om ingen reir er funnet.

Flaggespekk (H)

Flere par hekker trolig inne på øya.

Dvergspett (H)

1 ind. hørt på indre Hille 22.03.93 (TEH). 1 ind. hørt på indre Hille 26.03.94 (TEH). 1 ind. indre Hille juli 1994 (TEH/MHØ).

Vendehals H

Første hekkefunn Måkeheia 1983

(FJØ/IHI/TEH m.fl.). Har hekket årlig etter dette, to hekkefunn ble gjort på øya i 1993 (MLP).

Fjellerke

2 ind. Dansvika 02.08.80 (AHQ/FJØ m.fl.).

Sanglerke

Vanlig på trekket. Flokker er ikke uvanlig på jordene inne på øya i november.

Låvesvale H

Noen få par hekker inne på øya. Største registrerte antall: ca. 50 ind. Måkeheia 12.09.82 (AHQ/FJØ m.fl.).

Taksvale H

Noen få par hekker inne på øya. Største registrerte antall: ca. 25 ind. Måkeheia 12.09.82 (AHQ/FJØ m.fl.).

Sandsvale

2 ind Måkeheia 12.09.82 (AHQ/FJØ m.fl.).

Trepiplerke (H)

Største registrerte trekk tall: 30 ind. Måkeheia 12.09.82 (AHQ/FJØ m.fl.).

Heipiplerke HSkjærpiplerke HLinerle HSvartryggerle

1 ind. Hille 15.04.84 (AHQ/FJØ/DDA).

Sidensvans

13 ind. Hillesund 07.12.87 og 4 ind samme sted 11.12.87 (GGU)

Tørnskatte H

Et par har hekket ved Måkeheia siden 1992 (MLP/TEH m.fl.).

Jernspurv HRørsanger (H)

Første obs.: 2 sy. ind. Måkeheia 30-31.05.82 (DDA/FJØ/IHI). Høres omtrent årlig i sivskogen ved Måkeheia.

Myrsanger (H)

1 syngende ind. Måkeheia mai/juni 1992. (MHE/TBE)

Sivsanger

1 ind. ringmerket ved Måkeheia 27.08.89 (FJØ/GGU)

Gulsanger (H)

1 ind. ringmerket Måkeheia 10.05.80 (AHQ/FJØ m.fl.), 1 sy. Måkeheia 28.06.83 (FJØ m.fl.), 1 sy. ind. indre Hille 21.05.93 (TEH).

Tornsanger H

16 sy. hanner Måkeheia og ytre Hille 21.05.93 (TEH). Dette dreide seg ikke om noen fullstendig oppteling av revirer i området.

Møller H

5 sy. ind. Måkeheia og ytre Hille 21.05.93 (TEH).

Hagesanger H

3 sy. ind. Måkeheia og 4 sy. ind. indre Hille 21.05.93 (TEH).
"Store" trekk tall fra Måkeheia: 30 ind. 12.09.82 (AHQ/FJØ m.fl.), og 45 ind. 03.09.83 (DDA/FJØ).

Munk H

3 sy. ind. Måkeheia 21.05.93 (TEH).
Største trekk tall: Ca. 40 ind. Måkeheia 12.09.82 (AHQ/FJØ m.fl.), og min. 50 ind. Måkeheia 23.09.83 (AHQ/JEG/TEH).

Løvsanger HGransanger (H)

3 sy. ind. Måkeheia og 2 sy. ind. indre

Hille 21.05.93 (TEH), 3 sy. ind. på indre Hille sommerne 1994 (RJÅ).

Bøksanger (H)

Fuglen er hørt syngende en gang ved Måkeheia. Ellers trolig årlig inne på øya. 1 sy. ind. ved Igletjønn 21.05.93 (TEH).

Fuglekonge (H)

Største loggførte dagsantall ved Måkeheia i overkant av 200 ind.

Gråfluesnapper H

Flere hekkefunn på øya sommeren 1994, også hekkefunn ved Måkeheia (TEH/MHØ).

Svarthvitfluesnapper HBuskskvett HSvartstrupe

1 hunn Meverodden/Dansvika, og 1 hann Måkeheia 26.03.94 (TEH)*.

Steinskvett HSvartrødstjert

1 ind. Måkeheia 01.04.88 (FJØ m.fl.)*, 1 2K+ hann på øya 12.06.92 (TBE).

Rødstjert

1 ind. 25.09.81 (AHQ/FJØ/HVI), 1 ind. Måkeheia 04.09.93 (MHE/MLP/TBE).

Rødstrupe H

Dagstall på opp til 100 ind. loggført ved Måkeheia.

Blåstrupe

1 syngende hann i sivskogen ved Måkeheia 06.06.80 (AHQ/FJØ m.fl.).

Svarttrost HRingtrost

11 ind. 01.04.88 (FJØ m.fl.).

Gråtrost H

En liten koloni på 5 par ved bedehuset (MLP). Største trekk tall: 3000 ind. Måkeheia 25.10.80 (AHQ/FJØ).

Rødvingetrost (H)

Største trekk tall: 500 ind. Måkeheia 25.10.80 (AHQ/FJØ).

Måltrost HDuetrost

3 ind. 01.04.88 (FJØ m.fl.), 1 ind. 23.10.93 (FJØ), 5 ind. Måkeheia 26.03.94 (TEH).

Stjertmeis (H)

Det er ikke uvanlig å se små flokker med arten på øya i vinterhalvåret. Et par sett på øyas indre del i mai 1994.

Svartmeis (H)Kjøttmeis HBlåmeis H

Største trekk tall ved Måkeheia: 250 ind. 12.09.82 (AHQ/FJØ m.fl.).

Løvmeis (H)Granmeis (H)Spettmeis HTrekryper (H)Gjerdsmett HFossekal

1 ind. sett ved Svolstø på trekket høsten 1992.

Gulspurv HHortulan

1 ind. ved bebyggelsen inne på øya 23.05.92 (MLP/TBE).

Sivspurv H

Første hekkfunn på øya var ett reir med 6 egg i sivskogen ved Måkeheia 30.05.82 (DDA/FJØ/IHI).

Snøspurv

9 ind. 01.04.88 (FJØ m.fl.)

Bjørkefink

Vanlig på trekket om høsten. Dagstall på ca. 2000 bok/bjørkefink loggført i slutten av september.

Bokfink H

Hekker vanlig. Se ellers under bjørkefink.

Kjernebiter (H)

Mistanke om hekking ettersom et par ble sett på øya i mai, juni og juli 1994. (RJÅ)

Grønnsisik (H)

"Høye" terkk tall ved Måkeheia: 500 ind. 25.09.89 (AHQ/FJØ/HVI), 1500 ind. 23.09.83 (AHQ/JEG/TEH).

Grønnfink HDompapGråsisik H

Arten ble ikke registrert på noen av turene i 1981. Ved en gjennomgang av turreferater frem til 1986 er arten bare påtruffet på to turer. 200 ind. ble talt på trekk 11-12.09.82 (AHQ/FJØ/HVI), og 25 gråsisik ble sett i en flokk 22.07.83 (DDA/FJØ/IHI). Det er uvisst hvilken underart observasjonene dreier seg om. Arten ble i disse årene ikke registrert i mai og juni. Dette kan muligens tyde på at arten ikke var etablert som hekkfugl på øya enda. På 90-tallet har det imidlertid blitt en hekkebestand av arten, og det er underarten cabaret som har "invadert" øya. Første sikre funn av underarte på øya var i 1989. Da ble 12 "cabareer" ringmerket ved Måkeheia i

august, og dette var trolig fugler som hekket/var utklekt i området. Noe eksakt årstall for etableringen foreligger imidlertid ikke (øya ble lite besøkt en periode etter 1986). I 1994 anslo Runar Jåbekk hekkebestanden av gråsisik underarten cabaret til å være minst 50 par på øya. Dette må trolig regnes som et minimumstall, og bare rundt myra ved Måkeheia hekker trolig 10-15 par (egne beregninger fra 1993 og 1994).

Bergirisk H

Sees vanlig på øya i antall opptil 20 ind. Hvor mange par som hekker på øya er uvisst. Se ellers under tornirisk.

Tornirisk (H)

Småflokker sees på øya vår og høst. Det ble 12.09.82 registrert 400 torn/bergirisk på trekk ved Måkeheia.

Rosenfink H

Første sikre funn av arten er ett syngende ind. Måkeheia 28.06.83 (FJØ m.fl.). Arten har hatt en gjenvn økning i antall observasjoner siden dette. Det er neppe å ta for hardt i å anslå hekkebestanden på øya til 20-30 par. Rundt myra på Måkeheia ble tre syngende hanner observert 21.05.93 (TEH). På den relativt korte strekningen fra Nakkøy til bedehuset ble syv syngende hanner hørt i juli 1994 (RJÅ).

Gråspurv

Grankorsnebb

Eneste obs.: 3 ind. Hille 24.10.82 (AHQ/FJØ/IHI)

Stær H

Nøtteskrike (H)

Skjære H

Ravn (h)

Hekket på øya til et stykke ut på 80-

tallet.

Kornkråke

22 ind trekkende ved øya 14.10.93 (FJØ)

Kråke H

Kaie

Det foreligger få observasjoner fra øya. Største antall 280+ 14.10.93 (FJØ).

ca. 170 arter

1 underart

(h) - 3

(H) -24

H -51

OBSERVATØRER:

AHE-Arnfinn Henriksen
AHQ-Atle Helge Quale
AJØ-Alf Jørgensen
DDA-Dagfinn Dahl
FJØ-Finn Jørgensen
GGU-Gunnar Gundersen
GHU-Geir Hunstad
HVI-Halvard Vinje
IHI-Ivar Hille
JEG-Jarle Egseth
JJØ-Jonny Jørgensen
MHE-Morten Helberg
MHØ-Marianne Høgsås
MLP-Martin Lie Pedersen
RJÅ-Runar Jåbekk
TBE-Thomas Bentsen
TEH-Tor Egil Høgsås
WWI-Wenche Wiblemo

Tidligere Piplerka artikler om Hille:

Michaelsen/Jørgensen/Quale/Vinje:
Ornitologiske registreringer på Hille,
Piplerka nr.2 1981

HAVSVALEFANGST I MANDAL, VEST-AGDER 1994

Av: Finn Jørgensen

Når man har holdt på med fugl som hobby i endel år melder det seg et behov for å oppnå nye opplevelser. Noen reiser rundt i Norge på kryssjakt, andre utenlands, mens atter andre strever for å få noe mere ut av det vi har lokalt.

Havsvalefangst utenfor Mandal må være et godt eksempel på hva man kan få til lokalt om man bare vil. Og når det lille materialet vi klarer å framskaffe blir brukt i større undersøkelser, sporer også det til økt interesse for slike utradisjonelle prosjekter. Fugleinteresserte personer i Mandal har vel heller aldri vært redd for å prøve noe nytt, noe vi har bevist gjennom flere prosjekter. Det at vi klarer å fange et visst antall fugl i løpet av så og så lang tid, vil fortelle en hel del om artens opptreden i vårt område.

Ikke bare «hardkryssere»

Tidligere har vi i Mandal Ringmerkingsgruppe (MRG) prøvd dette, og for å bevise at vi ikke bare er hardkryssere som blir fornøyd med en fugl i nettet, ble det satset endel denne høsten. Været og den forbaskede sjøen er det som setter en stopper for oss - tid, det tar vi oss! En slik fascinerende fugl kommer først, framfor sene kvelder foran TV-en.

Tunge dønninger inne ved land gjør det utrygt å gå fra båten, som helst bør være forsvart for å tåle slik at man kan komme seg inn til land og på jobb morgenen etter.

Vinden har vist seg ikke å være avgjørende for fangsten. Flere av de fuglene vi har fanget er tatt i sterke vinder, noe som vi ikke trodde var mulig. Fuglene er bare så opptatt av lyden at de til slutt havner i nettet.

Vi har iaktatt flere fugler som flyr mot lydkilden, treffer nettet, men slipper unna, og deretter snur og flyr på igjen. Det er helt utrolig at de kan være så opptatt av lyden.

Jeg har her en hypotese om at den høye gjenfangstprosenten på havsvaler kan skyldes artens eller enkelte individers besettelse på lyden. Jeg mener med dette at det gjerne kan være flere hundre havsvaler utenfor kysten, men at de fangede individene er mer interessert i lyd enn andre. Jeg har ingen bevis, men har vi noen motbevis?

Lokalitetene

Lokaliteten som vi først og fremst har lagt vår elsk på er Store Slettingen utenfor Ryvingen fyr ved Mandal. Som et av Norges sydligste punkter mener vi dette er et svært interessant utgangspunkt for å finne ut hvor stor del av bestanden som trekker inn i Skagerrak.

Vi har prøvd en annen lokalitet, nemlig Ytre Odd litt lenger øst for Slettingen. Også her var det havsvaler å fange. Jeg vil ikke bli overrasket om vi om få år klarer å påvise at arten hekker langs Sørlandskysten.

Slettingen, med sin spesielle topografi, gir oss muligheter til å fange havsvaler i nær sagt alle værtyper. Et høyt fjellparti i SØ del gir le for ulike vinder. Ut fra dette trekker vi oss rundt denne basisen alt etter vindretningene.

Resultatene av relativ god satsing denne sesongen forteller oss mye mere enn at vi tilfeldigvis har fanget enkelte individer tidligere. Med dette tenker jeg spesielt på at vi har fanget 11 individer, mens det på f.eks. Skogøy nord for Bergen er fanget flere hundre denne sesongen. Når vi ser på fangsttallene fra Rogaland,

som ligger nær det vi fanger, ser det ut som om det kan trekkes en sydlig grense for hovedtrekkkruten/kjerneområdet i området utenfor Bergen.

Det vil bli satset mye på havsvaler i vårt område også i 1995, da spesielt for å finne ut om det kan være mulig å fange et større antall individer. Alle er vi jo kjent med at både hav- og stormsvaler hekker på Røstøyene - det er lik-som "barnelærdommen", men det at arten har så stor utbredelse som de siste års satsing har påvist er mindre kjent. For alle som leser "Ringmerkaren" er det en kjensgjerning at mange blar fort opp på Tycho Anker Nilsens årlige havsvalerapport for å få seg en lettfattelig oppgradering om arten. Det er her jeg mener vårt materiale blir satt pris på og benyttet i en slik sammenheng som vi ønsker at forskning og ringmerkingsresultater i sammen gir et uvurderlig materiale og resultat. Uten tilbakemelding i form av slike rapporter vil jeg tro at inspirasjonen forsvinner - det har vi flere eksempler på hos oss, og det verste må vel være hvitryggspett og Arnold Håland ved Universitetet i Bergen. Total mangel på tilbakemelding og tildels manglende oppgjør for utført arbeid er skrekkeksimpler på hvordan man ikke skal få gjennomført prosjekter. Så all ros til deg Tycho, for flotte artikler.

Havsvaler i Mandal

Havsvaler i Mandal har en ganske ung historie. Med Kjell Morks stadige henvendelser om å prøve utenfor stuedøra vår, måtte vi bare ut og sjekke. Vi var vel ikke særlig optimistiske da vi høsten 1990 la iveri, men etter å ha forsøkt to ganger hang det plutselig ei svaler i nettet. Det ble også fanget i 1991, da med 3 ind som resultat. Ei havsvaler merket Røst august 1990 ble kontrollert august 1991.

1992 og 1993 ble elendige år.

Undertegnede og Gunnar Gundersen dristet seg til å prøve et pionerprosjekt, nemlig å spenne opp to nett på h.h.v. seks og ni meter på en flattopplekter for så å slepe denne ut i åpent hav. Dessverre var det for mye vind den dagen

vi hadde anledning til å prøve dette, men vi vil teste dette ved en annen anledning. Vi liker slike utfordringer og forskning på nye fangstmetoder i MRG. Det ble ikke utført andre forsøk på å fange havsvaler denne sesongen.

Inspirasjonsåret 1994

Så kom 1994. Året som skulle gi oss en helt ny giv. Endelig skulle jeg få tid til å fange havsvaler. Jeg hadde egentlig mulighet til å bruke hele august som jeg ville m.h.t fugl. Det var flere personer som var interessert i å delta i prosjektet og den 10 august dro jeg, Gunnar Gundersen, Thomas Bentsen og Roy Herman Olsen ut til Ytre Odd for å prøve oss.

På dagtid var det nærmest vindstille, mens det blåste opp til østlig frisk bris utpå kvelden. Denne turen var skikkelig planlagt, med to kassettspillere, fire fem høyttalere, nok av kabler og to beist av noen bilbatterier som vi drog med oss inn på øya. Nettene fikk vi raskt satt opp, til tross for den sterke vinden. Ja, ja - når først vi var kommet ut måtte vi jo la nettene stå. At vi skulle få gleden av å plukke ut ei havsvaler kl. 04 om morgenen var det ingen av oss som trodde. Nettene ble plukket ned og vi lastet utstyret ombord i båten og kjørte det vi kunne mot den krappe sjøen. Kliss våte og noe forfrysede stilte Gunnar og Roy Herman opp på jobb, mens jeg og Thomas begynte ringmerking i Ronekilen.

Når vi kunne vi få ei svaler i dette været, mente vi det måtte være mer å hente. Allerede den 12. dro jeg og Thomas ut igjen. Været var nå ØNØ frisk bris. Denne gangen ville vi ut til Store Slettingen som vi hadde vært på tidligere år. Her har vi muligheten til å sette opp nett i le av fjellet og med denne vindretningen bærer lyden rett til havs. Etter å ha satt opp 2 ni meter delte vi oss inn i vaktrunder. Jeg gikk første runde og kom tilbake med ei svaler. Dette var gøy og det ble ikke noe soving for allerede neste runde hang det ei til. Disse fuglene er utrolig fascinerende. Bare det å kjenne lukten av dem er en egen opplevelse. Når fuglene er merket må vi ta spesielle hensyn når de slippes.

Et slikt bilde fra Mandal var det heller få som trodde ville være mulig for bare få år siden. Hvem som helst burde la seg lokke av et slikt bilde til å bli med ut og oppleve denne spennende arten. (Foto: Finn Jørgensen)

De vil nemlig ikke fly med en gang - det kan ta opptil 8 - 10 minutter før de letter. Og når de letter - hvilket syn. Med sin flaggermuslignende flukt danser de lekende lett avgårde ut i mørket, ut over havet igjen. Eller gjør de det? De trekker ikke inn i steinrøyser, jordganger o.l. eller kanskje inn i reirganger her langs kysten vår. Noen av de fangede fuglene ser ut som de har rugefleck, men det er vanskelig å konstatere at det er en sikker rugefleck, da samtlige individer egentlig har et bart parti på buken. Rugefleck er imidlertid ikke uvanlig på denne tiden da det er midt i hekkesesongen for arten. Dette betyr likevel ikke at de nødvendigvis hekker her. Havsvaler merket på hekkeplass i England er kontrollert i Norge bare ti dager etter merking. Noe som dokumenterer at arten kan drive matsøk over et enormt område.

Neste fugl ble en med ring som var merket ved Kråkenes ikke langt fra Stadt av

Sunnmøre RG ett år tidligere.

"To uten og ei med"

Nå var det ikke vanskelig å få med seg folk ut på sjøen. Tre havsvaler på ei natt i Mandal er ikke å forakte og 16.08 dro jeg, Gunnar Gundersen, Jon Noddeland og Ole Aa.Brattfjord ut igjen. Nettene ble raskt satt opp, lyden virket perfekt og vinden bar lyden rett til havs. Vel plassert i soveposene ikke langt fra nettene tok våkingen til og også denne natten ble det 3 svaler - "to uten og ei med" - som vi sier. Den som hadde ring var merket på Hernyken, Røst i Nordland den 21.08.1989.

En fangst som frembragte mild jubel hos Ole Aa. Brattfjord, som dermed sikret seg et nytt kryss i samlingen. Vel tilbake i "kroppskondomet" ble krysset behørig feiret med sprudlende Heineken.

Noe annet svært interessant var Gunnars observasjon av en "stormfugl" som minnet svært om havlire. Dette ble ikke påvist, men her måtte noe gjøres. Vi måtte jo se å få spilt inn havlire, slik at vi også kunne lokke på denne.

Finnes det enkelte havlirer hos oss, og blir i så fall også denne tiltrukket av havsvalelyden? Det finnes flere ubesvarte spørsmål. Spørsmål som nok vil spore til større aktivitet på undersøkelser av disse artene.

Hilsen fra Færøylene...

Den 24. skulle vi prøve oss igjen, denne gang undertegnede, Thomas Bentsen og Morten Helberg. Morten var i fyr og flamme og ville gjerne prøve å fange vadere på lyd om natten. Det ble det ikke tid til samt at vindforholdene tillot ikke slik fangst. Men prosjektet er interessant og vil forhåpentligvis bli fulgt opp siden.

Nok om dette - nattens fugl ble en med dansk ring (9940550), og vi tenkte ganske raskt at det var en fugl fra Færøylene, noe som stemte med gjenfunnskortene. Danskene har klart det som vi alle vil skal skje, nemlig å få sendt ut funnopplysningene like etter at de har mottatt

opplysninger om en ringmerket fugl. Denne var merket på Nolsoy, Færøerne 14.08.93.

31. august ble siste turen. Jeg og Gunnar hadde utstyrt oss med både hav- og stormsvalelyd, samt havlire. Vi rigget opp utstyret og havsvale ble spilt. Allerede på første runde fikk vi to havsvaler. Da var det nettopp blitt mørkt. Fuglene hang like ved høyttaleren, noe de alltid gjør hos oss. Dette tydet på at det var ei "havsvalenatt" og vi konsentrerte oss om å spille havsvale. Men dengang ei - det ble ikke flere svaler på oss og havlire fikk vi ikke spilt.

Dette ble slutten på årets eventyr og utfra resultatene med 8 merkede og 3 kontrollerte svaler, samt de samtalene vi har hatt, vil det også bli gjort fangstforsøk i 1995. Så, - ta kontakt om du ønsker å bli med. Et fint miljø og mye spenning kan jeg love de som er interessert.

Takk til Ole Aa. Brattfjord for verdifulle kommentarer.

Forfatterens adresse:

Oksevollen 19

4500 Mandal

tlf 382-60604

Biometriske mål:

Det ble tatt noen få biometriske mål - vekt mangler vi :

Ring:	vingelengde	nebb lengde	nebb høyde	nakke-nebb.	tars
E419900	125	11	4,9	32	24,1
E536003	122	11,1	4,6	32	23,5
E536004	124	11	5,15	31,8	24

NB! Om noen lesere skulle ha en ekstra Pesola-vekt å avse, mottas denne med stor takk!

Ekstremt sent blåmeiskull - og en uvanlig landingsplass

Av: Ole Aa. Brattfjord

Å observere nylig utflyøyne blåmeisunger i slutten av juli er ingen sjeldenhet. Men å gjøre en tilsvarende observasjon så sent som 26.august, grenser så absolutt opp mot det høyst uvanlige.

Det var en flokk lævesvaler på en telefonledning hjemme på Skjebstad (like utenfor Mandal sentrum) som var foranledning. Jeg var på veg hjem fra byen på sykkel denne lørdagsettermiddagen. Det var en nydelig, solfylt sensommerdag. Da jeg så svalet flokken tok jeg meg tid til å stoppe opp for å nyte den fullt ut. Lydene, de grasiøse bevegelsene til fuglene som fløy til og fra, fargene, og det vesle forvarselet av høst og vinter som denne ansamlingen på 25-30 lævesvaler bar med seg rommet et helt lite dikt i seg selv. Dessuten er det spennende å studere slike svalet flokker. Man vet aldri når amursvalen sitter der!

Etter noen minutters svale-nyttelse, ble jeg vår et par små, gule fugler i noen busker like ved. De oppholdt seg inne i løvverket, og der jeg satt med solbriller uten styrke i glasset (jeg er nemlig nærsynt), klarte jeg ikke se hva slags fugler det var. Jeg hadde ikke før slått meg til ro med at det trolig var et par løvsangere, før de kom flyvende rett mot meg. De fulgte hverandre ganske tett i luften, og de hadde et underlig, vaklevorent fluktbilde. De svermet rundt hodet mitt noen sekunder - før den ene av fuglene faktisk slo seg til ro på en av spilene i forhjulet på sykkel (Sic!)...

Selvsagt ble jeg ganske forfjamsset da den ene fuglen uten videre satte seg til inne mellom sykkelleikene. Men enda mer over-

rasket ble jeg over å kunne konstatere at det faktisk var en blåmeisunge jeg hadde foran meg! Jeg har holdt en del flygeklare blåmeisunger i hendene under ringmerking i kassene mine, og jeg kunne umiddelbart slå fast at den vesle krabaten der inne i hjulet ikke hadde vært ute i verden mange dagene. Noe også det ovenfor nevnte klønete fluktbildet var et klart bevis for. Tre-fire dager maks.

Jeg kom til å bevege sykkelstammen, og dermed fløy krabaten avgårde igjen. Nå ble jeg imidlertid langt mer vår det jeg hadde rundt meg, og like etter oppdaget jeg flere av ungene. Fem-seks blåmeisunger oppholdt seg i busker og trær like i nærheten.

Jeg antar at kullet har forlatt reiret rundt 22.-23.august. Med en reirtid på rundt 20 døgn, har disse ungene blitt klekket akkurat rundt månedsskiftet juli-august. La oss anta at dette sene kullet har hatt maks 8 egg. Kull nummer to har alltid langt færre egg enn første kullet. Med en rugetid på fjorten dager kan vi anta at første egget i dette kullet ble lagt rundt 9.juli! Dette er sent, men likevel ingen sensasjon. Haftorn (1971) kan fortelle om et 2.kull ved Trondheim hvor ungene forlot reiret ca.16.august. Det var i 1961. En uke tidligere enn det som ventelig har vært tilfelle for disse ungene!

Men selv om såpass sene kull av blåmeis også er registrert tidligere, vil jeg anta at dette ikke er noe som skjer særlig hyppig.

Blåmeisa starter normalt eggleggingen i slutten av april, begynnelsen av mai. At den legger et 2.kull senere på sommeren er slett ikke uvanlig. De aller fleste nummer to kull legges imidlertid i løpet av juni.

Denne sommeren hadde jeg selv et nummer to kull av blåmeis i kassene mine.

Der var det lagt fire egg den 21.juni.

For øvrig var det ikke mange sekundene den vesle blåmeisa satt der inne i framhjulet mitt, men en artig og høyst uvanlig

opplevelse, det var det. I ettertid slo det meg at dette var noe jeg ville glått glipp av dersom jeg ikke hadde stoppet for å studere sva-leflokken. Nok en erkjennelse av hvor viktig det er å ta seg tid også til de små tingene. Mange ganger er det nettopp de «små» opplevelsene som gir de største gledene.

Det er med andre ord mangt jeg kommer til å glemme i årenes løp før jeg glemmer den vesle blåmeisungen der inne i sykkelhjulet mitt.

FUGLEVAKTA

Tlf. 947-29500

VinterAtlas– Nå er vi i gang!

6 år er gått siden NOFs hittil største satsning, hekkefuglatlasprosjektet, ble fullført. 1400 personer deltok i et prosjekt som ga økt interesse og mye ny kunnskap om norsk fuglefauna. Likevel – hekkefuglatlasets skapte et hull i kunnskapen om norske fugler. Hva vet vi egentlig om de norske vinterfuglbestandene? Med NOFs nye prosjekt – VinterAtlas – får vi samlet ny og viktig kunnskap om norsk fugleliv.

Av Torkild Jensen

Først i Norden

Ideen om en atlaskartlegging av vinterfuglbestandene i Norge ble lansert i 1994, og er tidligere omtalt i Vår Fuglefauna 4/94. Nå er prosjektet kommet så langt at vi kan sette i gang i praksis. Det er virkelig et pionerarbeid vi starter opp. Bare noen få land i verden har så langt gjennomført et VinterAtlasprosjekt, og Norge er det første nordiske landet som satser på dette. For en gangs skyld har vi derfor muligheten til å være tidlig ute!

Enkelt

Norge er stort, langt og utilgjengelig. Det viser blant annet hekkefuglatlas – prosjektet, der dekningen i indre fjellstrøk og nord – Norge ble så som så. Vinterstid er ikke fremkommeligheten enklere, med stengte fjelloverganger, dårlig vær og mørketid. Vi står derfor over en vanskelig oppgave når vi skal undersøke vinterfuglefaunaen, og vi kan ikke regne med like god dekningsgrad som i hekkefuglatlasprosjektet. Fordelene er likevel mange med VinterAtlaset. Det er enkelt å drive registreringer – det er bare å notere art, antall og sted på atlaskortet. Vi slipper koder for hekkestatus, og vi har ikke valgt å satse på avanserte takeringsmetoder. Dessuten foregår undersøkelsene på en tid hvor de fleste fuglefolk er vant med å ta det rolig – vi slipper å konkurrere med masse andre prosjekter.

Alt er viktig!

Mange synes at fuglelivet vinterstid er lite variert, og at data fra vinterturer er vanskelig å bruke til noe. Med VinterAtlasprosjektet blir imidlertid alle opplysninger viktige. Er du fra Troms, kan du bidra med mange nye arter for din atlas – rute hvis du har foringsbrett. En tur i fjellbjørkeskogen i dine næromgivelser kan gi mye interessant informasjon, uten at du tenker over det der og da.

Sammenstilling

Mange NOF – medlemmer kjenner til vinterprosjektene Norsk Vinterfugltelling og Hagefugltelling. Resultatene fra disse prosjektene vil bli benyttet i VinterAtlas, som bakgrunnsmateriale. Er du med i Hagefugltellingsprosjektet, kan du bare fortsette som før – resultatene vil automatisk bli innlemmet i VinterAtlasprosjektet.

Slik gjør du!

Atlaskjemaer blir sendt ut med Vår Fuglefauna 3/95. Du kan også få skjemaer fra VinterAtlaskomiteen eller fra fylkeskoordinatoren. Skjemaet skulle være enkelt å fylle ut, og sammen med disse nøkkelopplysningene skulle det være alt du trenger for å bidra til prosjektet.

Undersøkelsesperiode

1. desember til 1. mars. I Nordland, Troms og Finnmark: 1. desember til 15. mars. Prosjektet starter fra og med sesongen 1995/96, og varer frem til og med sesongen 1999/2000.

Ruteangivelse

Vi bruker det samme rutenettet som hekkfuglatlasen. UTM – rutenettet finner du på M – 711 – kartserien (1:50000), og der finner du også beskrivelse av hvordan du angir UTM – rutene.

Fylkeskoordinator

I hvert fylke er det en koordinator. Mange steder vil også lokallagene ha sin kontaktperson. De kan svare på spørsmål, gi deg flere skjemaer etc. Får du ikke kontakt med din fylkeskoordinator, kan du kontakte den sentrale komiteen (se under).

Andre opplysninger

Atlaskortet er lite, slik at det skal være lett å ta med i felt. Det er dårlig plass til utfyllende informasjon på dette. Legg derfor gjerne ved et ark med mer informasjon. Vi er spesielt interessert i mer info om dekningsgrad (hvor mye av ruta du har dekt opp), forekomst av frø og frukt (rognebær, kongler mv.) og værforhold.

Antall ind.

I denne rubrikken skriver du det høyeste antall fugler du har sett av arten gjennom VinterAtlas – perioden.

Merknader

I feltet merknader kan du blant annet skrive følgende: Dato for spesielle observasjoner, dato for maksimumsantall eller andre opplysninger (forklar gjerne på eget ark hvis du får dårlig plass!)

Dekningsgrad

Det er ofte vanskelig å vurdere hvor godt du har dekt opp ruta. Problematisk er det ofte hvis du bor i ruta, men ikke har vært andre steder enn der du bor. Normalt vil vi anbefale at du da krysser av for middels dekningsgrad. Har du vært i mange habitattyper, men brukt mindre enn 6 timer i ruta, kan det godt hende at du kan krysse av for god dekningsgrad. Vurder selv! Se forøvrig atlaskortet.

Tilfeldige observasjoner

Hvis du har tilfeldige observasjoner av fuglearter fra andre ruter enn de du har dekt opp, kan du skrive opp disse på et eget, supplerende atlaskjema. Disse skjemaene får du fra din fylkeskoordinator eller fra VinterAtlaskomiteen.

VinterAtlaskomiteen:

<i>Leder</i>	Torkild Jensen, Tangen, 7064 Bratsberg. Tlf. 73837895 (p), 92044976 (mob)
<i>Sekretær</i>	Magne Myklebust, St. Ing. Dahlsg. 53, 70443 Trondheim. Tlf. 73 53 59 54 (p), 72 83 11 66 (j)
<i>Medlemmer</i>	Morten Rask Amesen, Hørte, 3800 Bø i Telemark. Tlf. 35956164 (p), 35 05 31 11 (j).
	Trond Haugskott, Bekkasinv. 9, 7034 Kattem. Tlf. 72849940 (p).
	Jan Erik Røer, 4484 Øyestranda. Tlf. 38350908 (p).

Fylkeskontakt Vest-Agder: Svein Grimsby, 4450 Sira

Makedonia

På fugletur i Balkans hjerte

Av: Roy Erling Fredriksen

Innledning

Riiing! Telefonen kimer.....Hallo?
"Hei, er det Roy Erling vi prater med?".
Ja, svarer jeg selvfølgelig. "Dette er fra FN-kontoret. Kunne du tenke deg en tur til Makedonia?".

Det var her det hele skulle begynne. Makedonia er en del av det tidligere Jugoslavia. P.g.a. den spente situasjonen i området ønsket makedonerne en FN-styrke til landet for å observere langs grensene. Med fugleboka i den ene hånda, og geværet i den andre var det bare å trå til. Det hele skulle vise seg å bli et utrolig eventyr i en storslått natur med et unikt dyre- og fugleliv.

Makedonia

Makedonia ligger helt syd i det tidligere Jugoslavia, og grenser til 5 land (Kosovo, Serbia, Bulgaria, Hellas og Albania). Ikke uten grunn kan det vel kalles Balkans hjerte! Makedonia dekker et område på ca. 26.000 km². Landet er preget av stein og fjellandskap. I nord nåes en høyde på 2764 m.o.h. (Korabfjellet). I de dype dalene og slettene finner en innsjøer og elver med et rikt dyreliv. Hovedstaden Skopje har ca. 600.000 innbyggere, og ligger ved elva Vardar. Klimaet er temperert og hovedsakelig kontinentalt, med varme og tørre somre, og kalde vintre. Nedbøren er mindre enn 500 mm pr. år. Jeg har mest tatt for meg området i nord, etter som det var her den norske FN-styrken holdt til. Vi starter oppe i fjellet. Det er forblåst og øde der vi har utsikten rett

inn i Serbia. Dette er steder med lite folk, og hvor fuglefaunaen er sparsom men spennende. Vi befinner oss i Crna Gora fjellheimen.

Crna Gora

Crna Gora, "Det sorte fjellet". Da vi kom dit i februar (1993) var det snø og uhyggelig kaldt. Ikke før ute i mars turde de første fuglene å vise seg. Men også på våren og sommeren kan været være lunefullt. I løpet av et øyeblikk skifter været fra solskinn til regn og stormkast. Temperaturen kan falle fra 30 grader til 10 grader på bare noen minutter! Området er et eldorado for rovfugler. Spesielt liker gribbene seg godt. Det er mektig å se disse fuglene sveve rundt på luftstrømmene der de speider etter et måltid. Kanskje er det de mange saueflokkene som beiter i fjellet som frister. Mange sauer mister livet i de bratte skråningene. Trist for gjeterne, men en del av næringskjeden for gribbene. Åtselgribb og munkegribb dominerer, men av og til dumper den mere tilbakeholdne gåsegribben også opp.

Andre rovfugler som tårnfalk og ørnvåk ser en over alt. Varmt i kropp og sinn blir det kanskje når en balkanhauk eller ei keiserørn setter seg i passe teleskopavstand. Når temperaturen blir sånn tålig oppe i høyden kommer insektene fram. Da må en speide etter alpeseilere og amursvaler. Kanskje sitter det en og annen rødhodevarsler og venter på frokost. Rusler en litt rundt i fjellene kan en finne en mengde huler og grotter. Her hekker klippedua, med

flaggermusa som nærmeste nabo. Det er veldig steinete i fjellskråningene, så en må gå forsiktig, spesielt om en skal lete etter fugler som utnytter disse øde stedene. Her kan nevnes blåtrost, steinhøne, steinskvettarter osv. Isabellasteinskvetten finnes i området, men er meget sjelden.

Oppe i alt dette er det en liten sanger som har funnet seg til rette i de lave tørre buskene, nemlig rødstrupesangeren. Dette er en livlig liten krabat. Reiret forsvares med harde, skurrende lyder. Så når en stakkars hekkspurv skulle finne på å rote seg inn i territoriet kan det bli et fryktelig rabalder.

Etter en tur i høyden er det deilig å komme ned til bunnen av fjellet. Her ligger en særdeles fattig landsby. Innbyggerne her er nærmest analfabeter. Mange kan ikke skrive sitt eget navn engang! Men folkene er gjestfrie og veldig nysgjerrige. I området rundt byen finner vi en helt annen naturtype enn oppe i fjellene. Mye ruiner, dyrket mark, større trær, vann og varmere klima (opptil 50 grader i sola) gjør at artene øker i antall.

Arter som en bare drømmer om hjemme er å finne her. Disse artene har vi observert: Turteldue, kirkeugle, dverghornugle, nattravn, blåråke, hærfulg, bieter, syriaspett, pirol, blekspottesanger, sørnattergal og balkanmeis. Vi forlater dette øde området, og setter turen mot hovedstaden Skopje. Nye arter skal få møte oss.

Skopje-parken

Jeg må innrømme at mye av fugletittinga er blitt spolert i denne parken. Hva skal en stakkars ornitolog ta seg til når parken ligger full av byens mange veldreide individer. Alle stempler deg som kikker, og når du forteller dem at

du ser på fugler tror de enda mindre på deg. Parken er likevel verdt et besøk. Den ligger langs elva Vardar, og er frodig og rik på arter. Pirolen og sørnattergalen hekker her. Halsbåndfluesnapperen liker seg også godt i området. Av spennende sangere liker bonellisangeren seg, men den hekker vel neppe i området.

I parken ligger Macedonian Museum of Natural History. Her jobber ornitologer på heltid. Jeg skylder dem en stor takk for all informasjon om fuglearbeid og de beste fuglelokalitetene. Museet var alltid til min disposisjon. Museet er i seg selv verdt et besøk, da det har en diger fuglesamling, pluss en mengde dyr, insekter, fisker, planter osv. Utenfor er det bygget en zoologisk hage og en liten formøylespark. Skopje er ellers en by med mange kulturminner og et fint uteliv. Dessverre har kommunismen ennå sine spor som en ser over det meste.

Innsjøene

Det er flere innsjøer i Makedonia som er verdt et besøk. I en av disse innsjøene hekker en meget sjelden art. Rundt sjøen er det digre klipper. Dette er riket til et bortgjemt par, det eneste gjenlevende i området, av den sjeldne og sky lammegribben. Man når ikke stedet uten spesiell tillatelse, og med riktige framkomstmidler.

De to største innsjøene er Ohrid- og Presbasjøen, helt syd i landet. Jeg hadde ikke anledning til å reise dit, men rapporter fra området forteller om et rikt fugleliv. Her nevnes pelikanarter, dvergskarv, purpurhegre, hvitøyeand, silkehegre, topphegre, stork, natthege, slangeørn, rikser og sivhøns. Sjøene er meget vakre, og flere fiskeslag finnes bare i disse sjøene i hele verden. En god ettertraktet middag er Ohridørret.

Ohridsjøen er også et yndet ferieparadis. Store strender og billige hoteller gjør at også lokalbefolkningen trekker hit om sommeren.

Vardar

Jeg vil avslutte rundturen ved elva Vardar. Den renner gjennom hele Makedonia mot syd til den forsvinner over grensa til Hellas. Fugletittere forteller at dette er en meget bra strekning å se på fugl. En bra art er murkryperen, som kan sees i de høye klippeveggene. I trærne finnes balkanspettmeis. Makedonia har noe over 300 arter på sin nasjonale liste. De fleste av disse er sett i området Vardar!!

Ringmerking

I det tidligere Jugoslavia drev Institute of Ornitology i Zagreb (Kroatia) en veldig bra ringmerkingsinnsats. Jeg bladde gjennom en del eldre rapporter. Nyere rapporter fikk jeg ikke tak i p.g.a. krigen. Men i de senere år er det visstnok merket rundt 10.000 fugl i året. Fram til 1982 var det ihvertfall merket 257 arter. I Makedonia ble det i sin tid satt ringmerkingsrekord på taksvale! Andre prosjekter har gått på pelikanartene. Spennende er det ihvertfall at Macedonian Museum of Natural History nå vil forsøke seg med eget ringmerkingsopplegg. Vi ønsker dem lykke til. Ellers var det en del gjenfunn av fugler fra Danmark, Sverige og Finland, men ingen fra Norge!

Avslutning

I det store og hele er Makedonia et land som byr på en variert natur, og mange fuglearter som ikke er mulig å få i Norge. Det vil som dere sikkert skjønner ta for lang tid å skrive ned om alt det spennende som finnes og er observert. Det dukker stadig opp nye

arter, så en reise i Makedonia byr på både gode "kryss", og kanskje en overraskelse for den som er observant. Hovedmengden av fugl er sibirske, europeiske, middelhavs-, mongolske, tibetanske og transpalearktiske arter. Det gjør det interessant både for den erfarne ornitolog og amatørornitologen.

Nord- og Sør-Makedonia består av så forskjellige områder at det nærmest foregår et skille av fugl. I nord er det rovfugl og småfugl som dominerer, i sør steppe- og vannfugl. Skillet er faktisk så stort at ornitologer har skrevet rapporter om emnet (A.S.Dimovski). Allerede tidlig i ornitologien kunne fugleforskere konstatere dette skillet. En rapport fra 1955 forteller at det finnes 19 flere fuglearter i Nord-Makedonia. I dag er skillet større p.g.a. større viten, ringmerking og forskning.

Men hvordan kommer man så til Makedonia som sivil? Faktisk er det både relativt billig og enkelt. Man tar fly til Aten eller Thessaloniki i Hellas. Man må uansett komme seg i området Thessaloniki i Hellas. Her kan man leie bil, men det er ganske dyrt. Med bil tar det ca 4 timer til Skopje. Best er det nok å ta tog fra Thessaloniki til Skopje, og leie seg bil der. Det er billig, og en slipper mye trøbbel som kan oppstå på grensa. Beste tid for observasjon av fugl er fra rundt 12. mai til slutten av juni. Temperaturen blir ikke for høy i den tiden.

Ja, da må jeg se om jeg finner en grei avslutning. Jeg ønsker alle forskerne ved Macedonian Museum of Natural History lykke til med arbeidet for best å bevare det dyre- og fugleliv som måtte besøke Balkans hjerte. Ihvertfall håper jeg denne lille rapporten vil øke interessen og gleden over fugletitting også utenfor Norges grenser. Aller sist følger en takk, ei litteraturliste og ei

artsliste fra perioden jeg oppholdt meg bak teleskop og kikkert. Det ble 144 arter i alt. Jeg tror jeg egentlig må si meg fornøyd med det!

Takk til:

Dr. Svetozar Petrovski, dir. ved
Macedonian Museum of Natural History.

Prof. Todor Ivanovski, ornitolog.

Stefan Zafirovski, oversetter.

Vladimir Nesov, oversetter.

Litteratur:

*Falconiformes Makedonije, Bratislav
Grubac*

*Larus, Annual Of The Institute Of
Ornithology (Zagreb)*

*Die vogels des Osogovo-gebirges,
Aleksandar S. Dimovski*

Birds of Struga, C.D. Matwejew

*Ornithogeographischer vergleich zwishen
Nord- und Südmacedonien, Aleksandar
S. Dimovski.*

*Results of bird banding 1976-1982,
Goran Susic*

*Some observations of birds in the Ohrid-
lake area, Sytske Dijksen and Adriaan
Dijksen.*

*Jugoslavia før og etter, Svein
Mønnesland*

På denne grensestasjonen har en ganske god oversikt over rovfugler som finnes i området. I bakgrunnen ser vi det snødekte Korabfjellet (2.764 m.o.h.)
(Foto: Roy Erling Fredriksen)

Artsliste

(12.02 - 12.08.93)

Gråhegre
 Purpurhegre
 Stork
 Stokkand
 Åtselgribb
 Gåsegribb
 Munkegribb
 Keiserørn
 Storskrikeørn
 Dvergørn
 Slangeørn
 Musvåk
 Fjellvåk
 Ørnvåk
 Vepsevåk
 Hønsehauk
 Spurvehauk
 Balkanhauk
 Glente
 Sivhauk
 Vandrefalk
 Slagfalk
 Aftenfalk
 Rødfalk
 Tårnfalk
 Steinhøne
 Vaktel
 Vannrikse
 Tjeld
 Dobbeltebekkasin
 Strandsnipe
 Skogsnipe
 Sildemåke
 Gråmåke
 Fiskemåke
 Hettemåke
 Klippedue
 Ringdue
 Turteldue
 Tyrkerdue
 Gjøk
 Dverghornugle
 Kirkeugle
 Kattugle
 Nattravn
 Tårnsiler

Alpeseiler
 Bieter
 Blåråke
 Hærfugl
 Grønnspekk
 Flaggspett
 Syriaspekk
 Dvergspett
 Vendeheis
 Dverglerke
 Kalanderlerke
 Topplerke
 Sanglerke
 Trelerke
 Sandsvale
 Klippesvale
 Låvesvale
 Amursvale
 Taksvale
 Trepplerke
 Heipplerke
 Gulerle
 Vintererle
 Linerle
 Tornskate
 Hvitpannevarsler
 Rødhodevarsler
 Varsler
 Pirol
 Stær
 Nøtteskrike
 Skjære
 Nøttekråke
 Kaie
 Kornkråke
 Kråke
 Ravn
 Gjerdesmett
 Jernspurv
 Blekspottesanger
 Hagesanger
 Munk
 Tornsanger
 Møller
 Svarthodesanger
 Rødstrupesanger
 Hekksanger
 Gransanger
 Bøksanger

Bonellisanger
 Fuglekonge
 Halsbåndfluesnapper
 Gråfluesnapper
 Steinskvekk
 Isabellasteinskvekk
 Middelhavssteinskvekk
 Buskskvekk
 Svartstrupe
 Steintrost
 Rødstrupe
 Sørnattergal
 Svarttrost
 Rødvingetrost
 Måltrost
 Duetrost
 Gråtrost
 Løvmeis
 Granmeis
 Balkanmeis
 Toppmeis
 Blåmeis
 Svartmeis
 Kjøttmeis
 Stjertmeis
 Skjeggmeis
 Spettmeis
 Trekryper sp.
 Gråspurv
 Middelhavsspurv
 Pilfink
 Steinspurv
 Bokfink
 Dompap
 Kjernebiter
 Gulirisk
 Grønnfink
 Grønnsisik
 Stillits
 Tornirisk
 Grankorsnebb
 Kornspurv
 Klippespurv
 Hortulan
 Rustspurv
 Sivspurv
 Gulspurv
 Hekkspurv
 Svarthodespurv

Nye LRSK - lister for Vest-Agder

Her presenteres ny LRSK-liste for Vest-Agder. Den gjelder fra og med 1. januar 1995. og avløser dermed lista som gjalt for 1993 og 1994 (Vestøl 1993a). Lista er både ei total artsliste for Vest-Agder og en oversikt over hvilke arter som skal sendes inn til LRSK og NSKF.

For hver art er det to kolonner som forteller om artene skal beskrives eller rapporteres. Kolonnen til venstre (**Godkj**) forteller om arten skal beskrives og godkjennes av NSKF eller LRSK. Kolonnen til høyre (**Rapp**) forteller om arten bare skal rapporteres uten beskrivelse. Observasjoner til NSKF skal sendes via LRSK.

Symbolene i godkjenningskolonnen betyr følgende:

- N observasjonen skal godkjennes av NSKF
- X observasjoner skal godkjennes av LRSK
- H hekkefunn skal godkjennes av LRSK
- L funn fra Lista er unntatt

Symbolene i rapporteringskolonnen betyr følgende:

- r observasjoner skal rapporteres
- h hekkefunn skal rapporteres
- s sommerfunn skal rapporteres
- w vinterfunn skal rapporteres
- f ferskvannsfunn skal rapporteres
- i innlandsfunn skal rapporteres
- k kystfunn skal rapporteres
- L funn fra Lista er unntatt
- 2K funn av 2K-fugler (fugler klekket forrige år) skal rapporteres

For eksempel betyr **hL,w** i rapporteringskolonnen at hekkefunn utenom Lista, samt alle vinterfunn, skal rapporteres. Som sommerfunn regnes funn i hekketida, men ikke f.eks. småspover på trekk i juli. Som vinterfunn regnes normalt funn i månedene desember til og med februar, men det er avhengig av hva som er normale trekktider for arten.

Artsnavn som er satt med **fet skrift** er konstatert hekkende i Vest-Agder. **Alle hekkefunn av de øvrige artene skal beskrives for godkjenning.** Alle funn av arter som **ikke** står på lista skal selvsagt også beskrives for godkjenning.

I tillegg ønsker LRSK å få rapportert spesielle observasjoner som store antall, tidlige/sene funn eller oversomring av nordlige arter (f.eks. islom).

Vi oppfordrer alle rapportører til å angi underartstilhørighet, så sant det er mulig.

LRSK Vest-Agder har følgende adresse: LRSK Vest-Agder
v/Tellef Barøy Vestøl
Mellombølgen 143
1157 OSLO
Tlf. 22 29 29 40

Art	Godkj	Rapp	Art	Godkj	Rapp
Smålom		h	Brudeand (B)	N	
Storlom		h,w	Brunnakke		
Islom		rL	Sørblesand (B)	N	
Gulnebbblom		r	Snadderand	X	
Dvergdykker		s	Krikkand		
Toppdykker	H	r	A.c. crecca		
Gråstrupedykker		r	A.c. carolinensis	N	
Horndykker		rL,s	Stokkand		
Havhest		s	Stjertand	H	r
Storlire	N		Knekkand	H	r
Grålire	X		Skjeand	H	r
Havlire	X		Taffeland		rL,s
Middelhavslire	N		Ringand	N	
Havsvale	X		Toppand		h
Stormsvale	X		Bergand		s
Havsule			Ærfugl		
Storskarv			Praktærfugl	X	
P.c. carbo		f	Stellerand	X	
P.c. sinensis	N		Havelle		
Toppskarv		r	Svartand		h
Hvitpelikan (B)	N		Sjøorre		s
Rørdrum	N		Brilleand	N	
Natthegre	N		Kvinand		
Silkehegre	N		Hjelmfiskand	N	
Egretthegre	N		Lappfiskand		r
Gråhegre			Siland		
Stork	N		Laksand		h
Skjestork	N		Vepsevåk	H	r
Flamingo (B)	N		Svartglente	N	
Knoppsvane			Glente	N	
Dvergsvane	X		Havørn	X	
Sangsvane		s	Sivhauk	H	r
Sædgås		r	Myrhauk		s,w
Kortnebbgås		r	Steppehauk	N	
Tundragås		r	Enghauk	N	
Dverggås	X		Hønehauk		
Grågås		h	Spurvehauk		
Snøgås	X		Musvåk		w
Stripegås (B)	N		Fjellvåk		h,w
Kanadagås			Kongeørn		r
Hvitkinngås		r	Fiskeørn	H	r
Ringgås			Tårnfalk		h,w
B.b. bernicla		r	Aftenfalk	N	
B.b. hrota		r	Dvergfalk		h,w
Rustand	N		Lerkefalk	XL	
Gravand			Tartarfalk (B)	N	
Mandarinand	X		Jaktfalk	XL	

Art	Godkj	Rapp	Art	Godkj	Rapp
Vandrefalk	XL		Dobbeltbekkasin	X	
Jerpe	X		Langnebbekkasinsnipe	N	
Lirype		k	Rugde		w
Fjellrype		h	Svarthalespove		
Orrfugl			L.l. limosa		r
Storfugl			L.l. islandica	X	
Rapphøne	X		Lappspove		i,w
Vaktel	X		Småspove		s
Fasan		r	Storspove		hL,w
Vannrikse		h	Sotsnipe		rL
Myrrikse	X		Rødstilk		
Åkerrikse	X		T.t. totanus		w
Sivhøne		h	T.t. robusta	X	
Amerikapurpurhøne	N		Gluttsnipe		s
Sothøne		h	Skogsnipe		
Trane		r	Grønnstilk		s
Tjeld		i,w	Strandsnipe		w
Avosett	X		Steinvender		s
Triel	N		Svømmesnipe	X	
Brakksvale	N		Polarsvømmesnipe	N	
Dverglo	H	r	Polarjo	X	
Sandlo		w	Tyvjo		i,h
Hvitbrystlo	N		Fjelljo	X	
Ørkenlo	N		Storjo		r
Boltit		r	Svartehavsmåke	N	
Kanadalo	N		Dvergmåke	X	
Heilo			Sabinemåke	N	
P.a. apricaria		r	Hetemåke		
P.a. altifrons		w	Fiskemåke		
Tundralo		w	Sildemåke		w
Vipe		w	L.f. intermedius		
Polarsnipe		w	L.f. fuscus		
Sandløper		w	L.f. graellsii	X	
Dvergsnipe			Gråmåke		
Temmincksnipe		r	L.a. argentatus		
Bonapartesnipe	N		L.a. argenteus	X	
Alaskasnipe	N		Grønlandsmåke		r
Tundrasnipe			Polarmåke		r
Fjæreplytt		h	Svartbak		
Myrsnipe			Krykkje		i
C.a. alpina		s,w	Ismåke	N	
C.a. schinzii		r	Rovterne	X	
Fjellmyrløper	X		Splitterne	H	r
Rustsnipe	N		Makrellterne		2K
Brushane		h	Rødnebbterne		h,2K
Kvartbekkasin		r	Dvergterne	X	
Enkeltebekkasin			Hvitkinnsvarterne	N	

Art	Godkj	Rapp
Svarterterne	X	
Hvitvingesvarterterne	N	
Lomvi		s
U.a. aalge		r
U.a. albionis		
U.a. hyperborea	X	
Polarlomvi	X	
Alke	H	s
A.t. torda		r
A.t. islandica		
Teist		h
Alkekonge		s,i
Lunde		s
F.a. arctica		
F.a. grabae		
Steppehøne	N	
Bydue		
Skogdue		h
Ringdue		
Tyrkerdue		h
Turteldue		r
Skjæregjøk	N	
Gjøk		
Tårnugle	N	
Hubro	H	r
Snøugle	X	
Haukugle	H	r
Spurveugle	H	r
Kattugle		
Slagugle	X	
Lappugle	X	
Hornugle		h
Jordugle		h,w
Perleugle		h
Nattravn	X	
Tårnseiler		
Alpeseiler	N	
Isfugl	X	
Bieter	N	
Blåråke	N	
Hærfugl	X	
Vendehals		h
Gråspett		r
Grønnspekk		
Svartspett		h
Flaggspekk		
Hvitryggspett		r

Art	Godkj	Rapp
Dvergspett		h
Tretåspett	X	
Kalanderlerke	N	
Dverglerke	N	
Topplerke	N	
Trelerke		r
Sanglerke		
Fjellerke		r
Sandsvale		
Låvesvale		
Amursvale	N	
Taksvale		
Tartarpiplerke	X	
Markpiplerke	N	
Trepiplerke		
Tundrapiplerke	N	
Heipiplerke		w
Lappiplerke	XL	
Skjærpiplerke		i
Gulerle		
M.f. flava		h
M.f. thunbergi		h
M.f. flavissima		r
Sitronerle	N	
Vintererle		h,s
Linerle		
M.a. alba		w
M.a. yarrellii		r
Sidenssvans		
Fossekall		
Gjerdesmett		
Jernspurv		w
Rødstrupe		
Nattergal	X	
Sørnattergal	N	
Blåstrupe		
L.s. svecica		h
L.s. cyanecula	N	
Svartrødstjert	XL	
Rødstjert		h,w
Buskskvett		
Svartstrupe		
S.t.hibernians/		
rubicola	X	
S.t.maura	N	
Steinskvett		
O.o. oenanthe		

Art	Godkj	Rapp	Art	Godkj	Rapp
O.o. leucorrhoea	X		Løvmeis		
Ørkensteinskveit	N		Granmeis		
Ringtrost		h	Toppmeis		
Svarttrost			Svartmeis		
Bruntrost	N		Blåmeis		
Gråtrost			Kjøttmeis		
Måltrost		w	Spettmeis		
Rødvingetrost			Trekryper		
T.i. iliacus			Pungmeis	N	
T.i. coburni	X		Pirol	X	
Duetrost		h,w	Tornskate		h
Starsanger	N		Rosenværslar	N	
Gresshoppesanger	H	r	Varsler	H	r
Elvesanger	N		Rødhodevarsler	N	
Sumpsanger	N		Nøtteskrike		
Vannsanger	N		Skjære		
Sivsanger			Nøttekråke		
Åkersanger	N		N.c. caryocatactes		r
Myrsanger		r	N.c. macrorhynchos	X	
Rørsanger			Kaie		hL
Trostesanger	N		Kornkråke	H	
Spottesanger	N		Kråke		
Gulsanger			C.c. cornix		
Hauksanger	X		C.c. corone		r
Møller			Ravn		h
S.c. curruca			Stær		
S.c. blythi	N		Rosenstær	N	
Tornsanger			Gråspurv		
Hagesanger			Middelhavsspurv	N	
Munk		w	Pilfink		hL
Østsanger	N		Bøkfink		
Lappsanger	N		Bjørkefink		
Fuglekongesanger	N		Grønnfink		
Gulbrynsanger	X		Stillits	H	rL
Brunsanger	N		Grønnsisik		
Bøksanger			Tornirisk		w
Gransanger		w	Bergirisk		h,w
P.c. abietinus			Gråsisik		
P.c. tristis	N		C.f. flammea		
Løvsanger			C.f. cabaret		h,w
Fuglekonge			Polarsisik	X	
Rødtoppfuglekonge	N		Båndkorsnebb	X	
Gråfluesnapper			Grankorsnebb		h
Dvergfluesnapper	X		Furukorsnebb	H	
Svarthvit fluesnapper			Rosenfink		h
Skjeggmeis	X		Konglebit	X	
Stjertmeis			Dompap		

Art	Godkj	Rapp	Art	Godkj	Rapp
Kjernebiter		h	Hortulan	X	
Vinterjunko	N		Vierspurv	X	
Lappspurv	H	s,w	Dvergspurv	X	
Snøspurv	H	s	Sivspurv		w
Hvithodespurv	N		Kornspurv	N	
Gulspurv			Pavefink (B)	N	

Siden forrige liste ble presentert, har NSKF godkjent to nye arter for Vest-Agder. Det er **spottesanger**, rm Lista fyr 14/8 1992, og **lappsanger**, rm Mønstermyr, Flekkefjord 1/9 1991. Disse vil bli publisert i NSKF-rapporten for 1992. LRSK har godkjent en ny underart, nemlig **lomvi u.a. U.a. hyperborea**, Grønsfjorden, Lindesnes 4/5 1993 (Vestøl 1994). Videre er en førstegangshekking av **skjeggmeis**, Slevdalsvannet, Farsund 1992, godkjent av NSKF (kommer i NSKF-rapporten for 1992). Seks førstegangshekninger er godkjent av LRSK. Det gjelder **knekkand**, Hauge Ø, Farsund 1993 (Vestøl 1994), **alke**, Lindesnes 1993 (Vestøl 1994), **nattergal**, Odderøya, Kristiansand 1984 (kommer i neste LRSK-rapport), **gresshoppe-sanger**, Slevdalsvann, Farsund 1992, (Vestøl 1993b), **kornkråke**, Tjomsemoen, Søgne 1989 (Vestøl 1994) og **lappspurv**, Geitheii, Åseral 1991, (Vestøl 1994). Dessuten ble myrsnipe u.a. *C.a. alpina*, snøspurv og kornspurv uteglemt som hekkfugler i forrige liste (Vestøl 1993b).

Flere av underartene på lista ble oppført på grunnlag av antagelser om at de forekommer mer eller mindre regelmessig, uten at det forelå konkrete, godkjente funn. Tre av disse har fått godkjente funn siden sist. Det er **svarthalespove u.a. L.i. islandica**, Lista fyr, Farsund 9/5 1993 (Vestøl 1994), **sildemåke u.a. L.f. graellsii**, Brekne, Farsund 23/10 1987 (Vestøl 1994) og **gråmåke u.a. L.a. argenteus**, Lillehavn, Lindesnes 12/3 1993 (kommer i neste LRSK-rapport).

Pr. 31/12 1994 har vi demed følgende totalantall for Vest-Agder:

331 arter registrert, + 7 B-arter
176 arter funnet hekkende

Litteratur

- Vestøl, T.B. 1993a: Nye LRSK-lister for Vest-Agder. *Piplerka* 23:29-35
Vestøl, T.B. 1993b: Nytt fra LRSK - Vest-Agder. *Piplerka* 23:186-189
Vestøl, T.B. 1994: Nytt fra LRSK - Vest-Agder. *Piplerka* 24:105-118

Bydua - elsket og hatet

Av: Roy Erling Fredriksen

Innledning

Dette er en liten artikkel om en art som hos mange ornitologer har gått mer eller mindre i glemmeboka. Lite er også skrevet om fuglen i forhold til mye annet i landet vårt. Mange har vel tenkt som så at: "Hva kan en skrive om **den** kjipe arten?" Vel-vel. Vi skal reflektere over hvorfor bydua elskes av noen og hates av andre.

Bydua i Norge

Bydua *Columba livia var. domestica* er som mange kjenner til en etterkommer av klippedua som ikke er hekkende art i Norge lenger. De siste hekkende klippeduer skal visstnok ha holdt seg på Rennesøy fram til midten av 1940-årene. I disse dager er det mulig at klippeduer fra Shetlandsøyene og Færøyene kan opptre spontant på Vestlandet. Men som sagt er ingen hekking påvist. Bydua har dermed blitt den arten som da offisielt ligger nærmest i landet i dag. Bestandene av disse forvillede tamduene klarer seg godt, og øker for hvert år.

Nærkontakt

Sammen med gråspurven kan en ofte oppleve at byduene setter seg på hode, armer og bein når nistepakka åpnes i byparken. For mange er dette en så hverdagslig situasjon at de bare spaserer rett forbi når andre er opptatt med fuglemating. Selv må jeg beundre dette motet hos bydua, som tross alt er mye mindre enn mennesket. Det er en artig følelse når fuglene har fotmassasje på kroppen din. Ikke mange steder i naturen kan en studere fuglene så godt. I byparken finner man både gamle og

unge som elsker å glede bydua.

Når fuglene hates er det nok en annen historie som ligger til grunn. Det er når dua flyr inn på loftet ditt og driter og roter uten engang å betale husleie! I tillegg inviterer bydua ofte med seg inn noen ekstra kamerater som heter lopper og midd. Er det derfor ikke alle smiler når brødsmulene kastes ut til de alltid sultne fuglene? Så har vi jo den siste kategori av mennesker, forskerne. For de som vil studere arten nærmere vil en se en fugl som har tilpasset seg et levevis og miljø som egentlig er helt unikt.

Lundsbrua

Det er faktisk ikke alltid så lett å følge byduenes livssyklus som en kanskje skulle tro. Ofte ligger bl.a. reiret helt ufremkommelig til. Men en plass har det vært mulig å studere disse fuglene der jeg kommer fra. Her hekker de hele året, selv på julaften. Men de får vel neppe besøk av julenissen. Jeg trodde selv at jeg var den eneste som hadde besøkt stedet sammen med noen kamerater, men der tok jeg feil. En annen mann fra Kristiansand har også vært der og tatt noen bilder før meg. Så det er tydelig at det finnes flere originaler i nærmiljøet. Mannen var Harde Johannesen, som fo øvrig har stått for bildene i denne artikkelen. Han har sikkert en lignende historie bak seg som den jeg opplevde.

Det hele startet med en gåtur langs Otra elvepark i Kristiansand. Jeg kom til å spasere under Lundsbrua, der jeg fikk se ei luke som sto på vidt gap. Jeg dytta trynet opp i luka, der jeg kunne konstatere at brua var hul inni. Dermed

fikk jeg med en kamerat og min forlovede inn i tunnelen i brua noen dager senere. Med bare ei lommelykt labbet vi innover i en tunnel bestående av støv og atter støv. Etter en 20 meter støtte vi på en vegg, og måtte kripe inn gjennom et lite hull for å kunne fortsette inn i en ny tunnelgang. Alt gikk bra helt til tunnel nummer 5. Kameraten min Jørn hoppet ned på bunnen bare for å kjenne at noe greip fatt i foten hans. Han satte i et brøl og løp fram og tilbake. Birgitte så noe annet som gjorde at hun ba Jørn stå stille. Hva så hun? Jo, en bydue, ja flere stykker + reir!! Langt inne i brua hadde vi funnet en koloni av byduer. Vi telte vel en ca 10 reir. Det lå fra 2-4 egg i noen av dem. Duene ble nok forfjamset de også. Det var ordentlig gøy å kunne se opplegget til fuglene på så nært hold.

Redene var bygget opp av gamle Mikke Mus blader, ståltråd, løv og gress. En

skikkelig kåk med andre ord. Vi forlot stedet ganske raskt for å hindre videre forstyrrelse. Vel ute i friluft var vi fulle av møkk. Fuglene hadde heldigvis en lettere vei fram og tilbake enn den vi tok. De kunne fly gjennom noen glugger/luftehull i sidene på brua. Så det kan være moro med byduer også. I brua ruger de kanskje i 16-19 døgn. Deretter leser ungene i de gamle Mikke Mus bladene i ennå 35-37 døgn. I den norske bestanden er 3-4 kull vanlig.

Sluttord

Kanskje er vi litt heldige som kan ha fugler så tamme rundt i nærmiljøet? Så når fugleturen blir spolert en kald regnværsdag, da tar du med deg et brød til byparken. Det koster bare 8 kroner. Det er billigere enn en tur i Kristiansand dyrepark, og du slipper å drasse rundt med teleskop og kikkert. **Thats it!**

*Byduereir i Lundsbrua, Kristiansand.
(Foto: Harde Johannesen)*

Tur til Klæbu - og kurs i organisasjonsutvikling

Av: Birger Westergren

Det var med stor glede jeg mottok invitasjon til å være deltagende på kurset som ble avholdt i tiden 3-5 mars på Hallsetheimen i Klæbu, forøvrig samme sted som NOF-kontoret ligger. Jeg representerte NOF avd. Vest-Agder og Kristiansand lokallag. Sammen med en hel rekke andre fugleinteresserte som på hver sin måte representerte sine avdelinger ble kurset en suksess, og ga næring og inspirasjon til å jobbe videre for å nå våre felles målsetninger.

Kurset hadde også som hovedformål å bedre kunnskapene om selve organisasjonen, og som sikkert mange vet foregår det for tiden en kraftig og fremtidsrettet utvikling i så henseende. For at vi alle skal kunne stå sammen for å styrke interessen og lykkes i denne svært så viktige prosessen, var kurset lagt opp på en fornuftig og vel tilrettelagt måte.

Kanskje jeg skulle forklare tingene bedre, slik at du som leser dette får en mer oversiktlig og dypere forståelse av hva møtet dreide seg om og hvor viktig det hele er. Som du sikkert vet er det på landsbasis oppunder 6000 medlemmer som, mer eller mindre, er med i denne landets fuglevernorganisasjon, som jo er bindeleddet mellom alle fugleinteresserte i Norge.

Det heller beskjedne medlemstallet består av en samling svært dyktige, faglige personer, samt også mange ikke faglige og interesserte som gir sin støtte og sitt engasjement, til et arbeid som i mange tilfeller er helt avgjørende for å få gjennomført vern og opprettholdelsen av uvurderlige leveområder og levevilkår

for fuglelivet. Realiteten er den at svært mye av det som tidligere er blitt gjennomført av fredning m.m. både av arter og områder nettopp har blitt til p.g.a. organisasjonens rolle, og alle medlemmenes støtte i utbyggingssaker og naturforvaltning generelt.

Men oppgavene er mildt sagt enorme. Ta f.eks. den siste folder om prosjekt låvesvale, hvor forsiden viser en flott tegning av to låvesvaler som elegant skir gjennom luften. Overskriften er tydelig, og får oss til å tenke på landlige omgivelser med et sydende, herlig vår- og sommervær. **En svale gjør ingen sommer** står det. Igjen studeres tegningen av disse luftens grasiøse mestre, som alltid har vært et fast og rikt innslag i fuglefaunaen både på landet og også i by. Like under tegningen kan vi som første linje av flere lese,...**men kan du tenke deg en sommer uten svaler?** Plutselig slår realiteten hardt og brutalt mot oss. tenke seg en sommer uten svaler? Nei, det måtte vel være en tragedie for både naturen og oss alle, men i neste linje står det videre at våre tre svalerarter er vesentlig redusert i antall de siste tiårene.

Med fjorårets siste nummer av Vår Fuglefauna friskt i minne hvor Stein Byrkjeland bl.a. forteller oss "at det var mye mer fugler før" får budskapet med ett en svært så skremmende karakter. Vi husker ordene med at både her hjemme og ellers i Europa er en hel rekke fuglearter inne i en betydelig tilbakegang, og har vært det i mange år. Dette virker da helt håpløst, eller er det håp for forbedring? Er det noe du og jeg og vi i foreningen kan gjøre for å

snu denne utviklingen? Det er dette kurset til syvende og sist har som mål. Få styrket kampen.

Felles for oss alle som er medlem av foreningen er vel at vi er spesielt interesserte i fugler. Derfor er vi alle med på og bidrar til vern og ivaretagelsen av en levende natur omkring oss. Men for at det hele skal bli effektivt, få slagkraft og få så gode resultater som mulig av de ulike kampanjer og prosjekter som foreningen står for er det helt nødvendig at vi står sammen om oppgavene. Hvis ikke folket er med, hvis ikke vi alle bidrar, sier det seg selv at kampen for fuglelivet blir svekket for å si det mildt. La disse ord derfor få lov til å være en oppfordring til å delta så mye som mulig, både i de store landsomfattende prosjekter slik som f.eks. låvesvala, men også på det lokale plan.

Møt opp og få rikt utbytte på turer og ekskursjoner, på møter og foredrag. Skal vi makte å bremse den destruktive utviklingen som hele tiden truer våre fugler blir vi nødt til å stå sammen og ta i et tak, få en levende forening. Grunnen til at jeg prøver å finne de rette ord for dette er at det finnes faktisk ingen annen utvei. Ikke kun for å legge press på folk, men for at flere blir mer bevisst de forhold som råder, slik at selve forståelsen igjen fører til at vi kan stå mer sammen, bli flinkere, lære og oppleve noe, ha det givende samtidig som vi gjør noe for fuglene.

Jeg vil gjerne sitere en afrikansk forsker, som i en annen sammenheng sier følgende: **"Vi elsker bare det vi ser, det vi ser vet vi, men det vi vet har vi lært"**. Det er derfor av avgjørende betydning at vi forstår det, at vi lærer naturen å kjenne og reagerer når tålegrensen er nådd før det er for sent.

Som sagt innledningsvis var det en stor glede å få anledning til å få delta på et kurs som var profesjonelt og vel tilrettelagt. Selv dro jeg hjemmefra på fredag, hvor vårdraget fylte lufta. Forventningene var store, og jeg lurte på hvilken måte de ansvarlige hadde tenkt å nå sine mål ved å bringe sammen alle oss fra de forskjellige avdelinger til et kurs i organisasjonsutvikling. På deltagerlisten sto det oppført representanter fra 18 avdelinger fra Finnmark i nord til Vest-Agder i sør.

Mitt første inntrykk, etter en presentasjon av alle deltagere og deres lag, hvor vi fikk utdelt skilt til å ha på genseren med navn og fylkesnavn slik at vi raskere kunne bli kjent, var at det her var samlet mange fine mennesker, og at arrangørene hadde gjort en god invitasjonsjobb. En skuffende iakttagelse bredte seg da vi ble klar over at et par fylkeslag faktisk ikke hadde klart å få en eneste representant til å stille. På tross av innstendig invitasjon, kostnadsfritt, pluss opplevelser og et fellesskap en skal lete lenge etter. Snakk om å gå glipp av mye, spør du meg! Gledelig var det at flere avdelinger derimot var representert med flere både gutter og jenter.

I en hjemmekoselig kjellerstue fortalte kursleder Alv Ottar Folkestad om kurset. Siden fulgte leder Frode Nordang Bye, organisasjonssekretær Jostein Sandvik og studieutvalgets Hanne Kvitberg oss om NOF, og en hel rekke andre ting. Samtalene var fra første stund både energiske, engasjerende og svært interessante. Selvsagt brøt vi alle tidsrammer for denne første dag på programmet, men det var ingen som ville avslutte av den grunn, selv om enkelte kanskje begynte å bli trette etter en lang reise. I peisestua passerte klokka midnatt, det ble versert mange gode historier, vitser og etter hvert begynte flere å bli bedre kjent med

*Alv Ottar Folkestad, som var kursleder, forteller oss om organisasjonen. Til venstre ser vi Jostein Sandvik og Hanne Kvitberg.
(Foto: Birger Westergren)*

hverandre. Når jeg og mange andre fikk slukket lyset får være en hemmelighet.

Vi ble vekket neste dag med et knatt på døren og god morgen, det er tid for å stå opp. Inn gjennom det åpne vinduet strømmet grønnfinksangen, og kjøligere luft enn jeg har kjent på lenge nede i Kristiansand. Det knitret under skoene idet vi gikk de få metrene til et spisested et steinkast unna. God frokost, tilberedt til den enkelte etter eget ønske. Bl.a. egg og bacon som jeg synes smaker godt.

Været var perfekt. Knallblå himmel, og i de flotte omgivelsene lå snøen ren og hard. Fuglesangen lød fra trærne rundt foringsplassen, og etter en kopp kaffe og nok et god morgen var lørdagens program i gang. Alv Ottar Folkestad

virket da uforskammet opplagt!?, og la straks i vei med sin kraftige og muntre stemme. med sitt interessante foredrag fikk han oss til å sperre øynene ekstra opp, og ikke følte noen seg trøtte da. Hva er NOF, hvem er NOF? Utviklingen fram til i dag.

Som en av de personer som har vært med siden foreningens oppstart fikk vi bl.a. gjennom lysbilder en solid presentasjon av det som har skjedd siden 1957, da det var ca 200 medlemmer. Oslo og Trondheim var først ute. I 1977 ble NOF med fylkeslag og lokallag ordnet i en organisasjon. Kontoret sentralt ble forøvrig etablert i 1980.

Av de forskjellige prosjekter og kampanjer som har sett dagens lys fikk vi bl.a. se en film om spurvekampanjen

som fant sted i 1988-89, med innledning av prosjektets far Jon Melby fra Fredrikstad. Jostein Sandvik fortalte også at resultatet av denne kampanjen ble presentert på verdenskonferansen i Russland, noe som førte til at foreningen gjorde en flott figur bokstavelig talt. Flere lysbilder m.m. fulgte. Utover formiddagen skiftet Jostein og Alv Ottar på å fortelle oss om nødvendigheten av å holde et slikt kurs, og selve bevisstheten omkring emnet. Så fulgte en redegjørelse for Fuglevaktas arbeid, og bl.a. fikk vi vite at det i 1993 alene ble registrert 600 telefoner av ulike slag.

Innimellom var det kaffepauser med kaker, og selv da lå praten på et aktivt nivå, for det var så mye informasjon og så mye interessante inntrykk som måtte diskuteres. Så var det gruppearbeid, med problemstillinger som f.eks. hvorfor det er så vanskelig å få svar på spørreskjemaer etc. som sendes ut til de ulike avdelingene rundt om i landet.

Mye klokt og nyttig kom fram. Et av momentene var behovet for å få skikkelig informasjon. Nå skal ikke styret sentralt ha all skyld i at enkelte saker ikke får et sluttresultat som ønsket. Men selvsagt kan også de bli flinkere med å legge vekt på informasjonsflyten og redegjøre for hvordan både fylkes- og lokallag skal takle og få gjennomført forskjellige sider ved driften. Flere innlegg i debatten skulle bringe mange tips fram, men kjøreplan og forståelig informasjon hjelper jo lite når organiseringen og aktiviteten ute i lagene ikke fungerer skikkelig.

Helt klart må det mobiliseres på alle plan, fra styret sentralt til det enkelte medlem som bare av og til er med på turer eller møter. Sidene ved at hvorfor vi er med i foreningen, hva vi kan gjøre sammen, og hvilke problemer vi står overfor, ble som du forstår heftig diskutert. Selv føler jeg at vi kom et stykke på vei, og kampen for å

*I naturskjønne omgivelser trekker noen av kara frisk luft mellom øktene. Overnattingsrommene lå i bygningen nærmest.
(Foto: Birger Westergren)*

tilrettelegge for bedre forståelse og oppslutning må vi bare jobbe videre med.

Det ble forøvrig også flere gode tips å hente i denne delen av kurset for oss som driver på lokalt plan. Flere avdelinger har ulike prosjekter som f.eks. fuglekasser i samarbeid med kommunen på stedet, naturstier, stands på tilstelninger, omvisninger på fuglestasjoner, utgivelse av tidsskrifter, brosjyrer, program og mye, mye mer. Som på møtet så også her. Jeg holder på å glemme maten. En herlig varmlunsj gikk ned på høykant, og godt var det også å få strekke litt på beina før neste del av programmet sto for tur.

Åge Tørris Ekker skulle ta for seg delen "Hvordan bruke media lokalt?". Tørt stoff? Å langt derifra. Her fikk vi så jeg nesten hadde problemer med å følge med. Du verden for et oppkomme av informasjon, og selv om ihvertfall jeg ble litt "segen" etterhvert, var det umulig å ikke være engasjert og følge med, for dette var interessant, det kan jeg love dere.

Innimellom når Åge Tørris måtte trekke pusten ble han avbrutt av enkelte som fikk ideer og kom med forskjellige spørsmål. Av og til ble det også avbrudd på grunn av latter, men med den knappe tida vi tross alt hadde fikk vi nå likevel med oss essensen av nødvendigheten av å ha god kontakt med politiske organer og offentlige forvaltningsmyndigheter, slik at vi kan nå fram med våre saker, og også bli med i planer m.m. på et tidlig stadium.

Som du forstår gikk dagen i 100, og nær alle som en var skikkelig "geara" om jeg kan si det slik. Så var det middag. Selv hadde jeg nydelig laks, og rundt langbordet gikk praten livlig. Det ble kveld, og på NOF-salg fikk pengene

"bein å gå på". Forskjellige hefter, bøker, bilder, flotte gaveartikler og annet som jeg selv tidligere kun har sett gjennom salgsheftet ble tatt nærmere i øyesyn, og Jostein hadde en tid nok å gjøre med å forklare og slå penger i kassa. En stund var det mest trengsel, og fint er det å tenke på at pengene går til et godt formål.

Framover kvelden rant det i fra varmtvannskranene i den gamle ærverdige trebygningen tvers overfor kontoret, hvor vi på enkeltrom var blitt innkvartert. Etter som pussen var unnagjort tok noen en middagshvil, eller satt og slappet av med ei brus. Selv tok jeg en tur ut i det fri. Lufta var klar og kald, og på den dype himmelen funklet stjernene. Månen som bare var en svaktlysende bøyd skinne gjorde stemningen perfekt til ettertanke. På andre siden av dalføret lå en gammel flombelyst trekirke omkranset av store nakne trær. Selv nordlyset flammert, og viste sitt praktfulle og fengslende skuespill for meg som kommer sør fra, og som ikke er vant til den slags.

I kjellerstua møtte folket etter hvert fram til mer sosialt og uformelt samvær. Jostein viste filmer om faunakriminalitet m.m. Som vanlig er på hytteturer o.l. er det alltid noen som sitter litt ekstra lenge oppe. derfor samlet noen seg etter hvert i ei anna stue hvor røyking var tillatt, og her kan det forstås at det ble som kvelden før, m.a.o. ikke slått av lyset med det første, til tross for at midnatt for lengst var passert. Latteren satt løst, og jeg synes å huske å sovne denne natta med et skikkelig flir.

Tro det eller ei, men i neste undervisningstime var nattravnene igjen på hugget. Hanne Kvitberg, som i likhet med de andre foredragsholderne var svært så oppegående, startet dagen med en presentasjon av Studieforbundet Natur

*Kursdeltagerne samlet på trappa til NOF's kontorbygg.
(Foto: Birger Westergren)*

og Miljø. I tillegg til den fullspekka mappa vi allerede hadde fått med allslags info, kom det enda mer i form av div. søknadsskjemaer og veiledning til å fylle ut disse.

Siden ble det igjen gruppearbeid hvor jeg var så heldig å komme sammen med Vegar Bunes fra Troms og Espen Reiersen og Jan Gunnar Steen fra Jomfruland fuglestasjon i Telemark. Vår gruppe fikk plass i biblioteket, hvor det var vanskelig å holde fingrene vekke fra all litteratur om fuglene, og gjøre det vi skulle gjøre hele tida. Jeg husker godt at Hanne var inne og bare flirte av oss der vi satt med ei bok. Men tro nå ikke at..., jo vi fikk fullført, og resultatet ble bra, det er helt sikkert. Tilbake i plenum brakte gruppene fram sine tolkninger og resultater av arbeidet.

Tida gikk fort, og søndag var allerede over høstdag. Igjen kom den ivrige, fullskjeggede Alv Ottar Folkestad med sin muntre og kraftige stemme på banen. På programmet avslutningsvis sto organisasjonskurs trinn 1 og 2. Her fikk vi forklart hvordan å holde org.kurs selv hjemme på lokalt plan. Siden stemningen og rammen rundt det hele ikke var altfor formell, dro han like godt i gang noen artige historier, og fortalte oss bl.a. om havørnprosjektet i tillegg. Så ble hver og en takket så hjertelig for at vi hadde vært til stede og bidratt med å gjøre kurset så vellykket som det hadde blitt.

Jeg snudde meg og så Seminarplassen gli bakover i fra baksetet hvor jeg satt i en fartsfylt personbil på vei til flyplassen. Heldigvis hadde vi endel tid til flyene gikk, så til dere som er interessert i å

krysse av nye arter, fikk vi dessverre ikke øye på gulbeinmåka som hadde holdt seg i et våtmarksområde i nærheten av flyplassen. Men på turen rundt omkring fikk vi da noen fine opplevelser, bl.a. med en mengde gravender, ærfugl m.m.

I det flyet omsider takset ut til rullebanen, gikk sola ned og farget alt i et fantastisk gulrødt skjær. Jeg lente meg trøtt tilbake idet maskinen løftet meg til værs, med følelse og en

ettertanke om kursets innhold og det fine fellesskapet. Jeg håper inderlig at det blir arrangert flere slike kurs, og at flere får anledning til å delta slik at vi står bedre rustet i kampen mot det som dreper våre fugler, og som tar fra dem deres livsgrunnlag. Helt til slutt vil jeg bare personlig be deg som leser dette om å være med i arbeidet så godt og så ofte som du kan. La oss sammen bli en enda bedre forening, hvor kunnskap og opplevelser vil gi resultater for fuglelivet som vi alle er så glade i.

MANDAL RG - 1994

Runar Jåbekk

Mandal RG hadde i 1994 totalt 17 ringmerkere. Mangel på en rekke ringstørrelser reduserte antallet merkede fugler betraktelig. Vi satset mest på merking av fossekall, sildemåker og grønnfink, samt generell nettfangst om høsten. I 1994 fikk vi totalt melding om 155 gjenfunn, hvorav 65 utenlandske. Vi fikk svar på 54 fugler merket av andre.

Gruppen har i 1994 hatt 17 merkere med lisens, derav 7 med nettlisens. Ikke alle vært like ivrige. Som vanlig har det også i år deltatt en del personer uten lisens som medhjelpere.

Fangstplasser 1994.

De aller fleste fugl er merket i Mandalsdistriktet. Nettfangst er drevet sporadisk på flere lokaliteter, med størst innsats i Ronekilen. Endel voksne fugl er merket på medlemmenes foringsplasser. Pulli er merket i diverse kassefelt, samt tilfeldig i Mandalstraktene. Enkelte fugl er i tillegg merket diverse andre steder i landet (merket A i oversikten).

Sesongen 1994.

Også årets sesong bar sterkt preg av mangel på ringer. Vi var tomme for de fleste ringstørrelser hele vårsesongen, og pullimerkingen av småfugl, bl. a. i nærmere 2.000 fuglekasser gikk stort sett fløyten. Vi fikk derimot endel måkeringer, for første gang på flere år. Dette resulterte i endel merkede sildemåker. Da vipa ble valgt til "Årets fugl" av NOF i 1994 satset vi endel på denne arten, og hele 148 pulli ble merket. Som vanlig ble det satset mye på fossekall i hekkesesongen, men p.g.a. streng vinter og derav redusert bestand, ble ikke merketallene like store som foregående år.

Midtsommers fikk vi endel ringer, og under høsttrekket ble det dermed fanget regelmessig på Jåbekk og Ronekilen, med størst innsats på sistnevnte lokalitet. I oktober ble det satset sterkt på grønnfinkfangst i Ronekilen, med stor suksess. På beste dagen ble det fanget over 600 individer, og totalt i år merket vi over 6.000 grønnfink. I tillegg ble en rekke egenmerkede og fremmede fugler kontrollert.

Med såpass uregelmessig fangst som vi driver, er det begrenset hva man kan avsløre av bestandsvariasjoner. Vi tør likevel hevde at arter som stjertmeis, grønnsisik, gråsisik (*C.f.cabaret*) og dompap forekom i større antall enn vanlig.

Gjenfunn 1994.

Totalt i 1994 fikk vi melding om 155 gjenfunn, derav 65 utenlandske. Vi fikk svar på 54 fugler merket av andre. Nedenfor nevnes de rapporter vi har fått om utenlandske fugler vi har kontrollert.

- Havsvale:** 1 merket Nolsoy, Færøyene 14.08.93 kontr. Mandal 24.08.94.
- Knoppsvane:** 1 merket som 3K+ Tåkern, Sverige i 1974 ble kontrollert Mandal i 1993, **minst 21 år gammel!**
1 merket Halland, Sverige i 1989 kontr. Søgne, V-Agder 1994.
- Fuglekonge:** 1 merket Vaasa, Finland 17.09.93 kontr. Mandal kun 6 dager senere.
- Grønnfink:** 12 danskmerkede og 1 svensk fugl kontrollert.
- Grønnsisik:** 1 1K hunn merket Falsterbo, Sverige 15.10.93 kontr. Mandal 11.10.94.

Ringmerkingsoversikt - Mandal Ringmerkingsgruppe 1994

NB! Ringmerkingstabellen for 1993 inneholdt endel feil som nå er rettet opp. Det vil derfor ikke være helt samsvar mellom "Tidligere" i årets tabell og "totalt" i 1993 tabellen.

A = De fleste fuglene av disse artene er merket andre steder enn i Mandalsdistriktet.

S = De fleste fuglene av disse artene er merket på Svalbard.

Art	Tidl. ringm.	Pull 1994	Fg. 1994	Tils. 1994	Totalt
Storlom, <i>Gavia arctica</i>	1	-	-	-	1
Dvergdykker, <i>Tachybaptus ruficollis</i>	1	-	-	-	1
Havhest, <i>Fulmarus glacialis</i>	1	-	-	-	1
Havsvale, <i>Hydrobates pelagicus</i>	4	-	11	11	15
Havsule, <i>Sula bassana</i>	1	-	-	-	1
Gråhegre, <i>Ardea cinerea</i>	309	39	-	39	348
Knoppsvane, <i>Cygnus olor</i>	285	1	65	66	351
Grågås, <i>Anser anser</i>	4	-	-	-	4
Kanadagås, <i>Branta canadensis</i>	28	5	54	59	87
Hvitkinngås, <i>B. leucopsis</i> (S)	1	-	-	-	1
Gravand, <i>Tadorna tadorna</i>	1	-	-	-	1
Krikkand, <i>Anas crecca</i>	8	1	-	1	9
Stokkand, <i>A. platyrhynchos</i>	50	5	-	5	55
Stjertand, <i>A. acuta</i> (A)	2	-	-	-	2
Bergand, <i>Aythya marila</i>	1	-	-	-	1
Ærfugl, <i>Somateria mollissima</i> (S)	25	-	-	-	25
Havelle, <i>Clangula hyemalis</i>	1	-	-	-	1
Kvinand, <i>Bucephala clangula</i>	6	-	-	-	6
Siland, <i>Mergus serrator</i>	15	-	-	-	15
Sivhauk, <i>Circus aeruginosus</i>	1	-	-	-	1

Art	Tidl. ringm.	Pull 1994	Fg. 1994	Tils. 1994	Totalt
Myrhauk, <i>C. cyaneus</i>	1	-	-	-	1
Hønehauk, <i>Accipiter gentilis</i>	85	-	10	10	95
Spurvehauk, <i>A. nisus</i>	38	-	-	-	38
Musvåk, <i>Buteo buteo</i>	11	8	-	8	19
Fjellvåk, <i>B. lagopus</i> (A)	3	-	-	-	3
Kongeørn, <i>Aquila chrysaetos</i>	1	-	-	-	1
Fiskeørn, <i>Pandion haliaetus</i>	3	3	-	3	6
Tårnfalk, <i>Falco tinnunculus</i>	1	-	-	-	1
Dvergfalk, <i>F. columbarius</i>	4	-	-	-	4
Orrfugl, <i>Tetrao tetrix</i>	1	-	-	-	1
Storfugl, <i>T. urogallus</i>	3	-	-	-	3
Rapphøne, <i>Perdix perdix</i>	14	-	-	-	14
Virginiaavaktel, <i>Colinus virginianus</i>	1	-	-	-	1
Vannrikse, <i>Rallus aquaticus</i>	9	-	2	2	11
Myrrikse, <i>Porzana porzana</i>	1	-	-	-	1
Åkerrikse, <i>Crex crex</i>	1	-	-	-	1
Sivhøne, <i>Gallinula chloropus</i>	1	-	-	-	1
Sothøne, <i>Fulica atra</i>	2	-	-	-	2
Tjeld, <i>Haematopus ostralegus</i>	107	17	-	17	124
Dverglo, <i>Charadrius dubius</i>	15	3	-	3	18
Sandlo, <i>C. hiaticula</i>	16	2	-	2	18
Vipe, <i>Vanellus vanellus</i>	155	148	-	148	303
Polarsnipe, <i>Calidris canutus</i>	2	-	-	-	2
Sandløper, <i>C. alba</i>	3	-	-	-	3
Dvergsnipe, <i>C. minuta</i>	11	-	-	-	11
Temmincksnipe, <i>C. temminckii</i> (A)	5	17	-	17	22
Tundrasnipe, <i>C. ferruginea</i> (A)	1	-	-	-	1
Myrsnipe, <i>C. alpina</i>	24	-	3	3	27
Kvartbekkasin, <i>Lymnocyptes minimus</i>	9	-	-	-	9
Enkeltbekkasin, <i>Gallinago gallinago</i>	18	-	1	1	19
Rugde, <i>Scolopax rusticola</i>	3	-	-	-	3
Lappspove, <i>Limosa lapponica</i>	2	-	-	-	2
Småspove, <i>Numenius phaeopus</i> (A)	2	3	-	3	5
Storspove, <i>N. arquata</i>	2	-	-	-	2
Rødstilk, <i>Tringa totanus</i>	9	5	-	5	14
Skogsnipe, <i>T. ochropus</i>	3	-	-	-	3
Grønnstilk, <i>T. glareola</i>	2	1	-	1	3
Strandsnipe, <i>Actitis hypoleucos</i>	41	-	2	2	43
*Svømmesnipe, <i>Phalaropus lobatus</i> (A)	-	1	-	1	1
Polarsvømmesnipe, <i>P. fulicarius</i> (S)	2	-	-	-	2
Tyvjo, <i>Stercorarius parasiticus</i>	10	3	-	3	13
Storjo, <i>S. skua</i> (S)	5	-	-	-	5
Hettemåke, <i>Larus ridibundus</i>	17	4	-	4	21
Fiskemåke, <i>L. canus</i>	1528	288	-	288	1816

Art	Tidl. ringm.	Pull 1994	Fg. 1994	Tils. 1994	Totalt
Sildemåke, <i>L. fuscus</i>	33881	2302	1	2303	36184 (2)
Gråmåke, <i>L. argentatus</i>	2557	349	-	349	2906
Polarmåke, <i>L. hyperboreus</i> (S)	56	-	-	-	56
Svartbak, <i>L. marinus</i>	1774	73	-	73	1847
Krykkje, <i>Rissa tridactyla</i> (A)	13	254	-	254	267
Makrellterne, <i>Sterna hirundo</i>	1996	198	-	198	2194
Rødnebbterne, <i>S. paradisaea</i> (S)	150	-	-	-	150
Lomvi, <i>Uria aalge</i>	3	-	-	-	3
Alke, <i>Alca torda</i>	1	-	-	-	1
Alkekonge, <i>Alle alle</i>	5	-	-	-	5
Bydue, <i>Columba livia</i>	37	-	-	-	37
Ringdue, <i>C. palumbus</i>	18	-	-	-	18
Tyrkerdue, <i>Streptopelia decaocto</i>	19	-	-	-	19
Turteldue, <i>S. turtur</i>	1	-	-	-	1
Gjøk, <i>Cuculus canorus</i>	4	-	-	-	4
Hubro, <i>Bubo bubo</i>	1	-	-	-	1
Spurveugle, <i>Glaucidium passerinum</i>	33	-	-	-	33
Kattugle, <i>Strix aluco</i>	130	6	3	9	139
Hornugle, <i>Asio otus</i>	5	-	-	-	5
Perleugle, <i>Aegolius funereus</i>	21	-	-	-	21
Tårnseiler, <i>Apus apus</i>	16	-	6	6	22
Isfugl, <i>Alcedo atthis</i>	1	-	-	-	1
Vendehals, <i>Jynx torquilla</i>	316	-	-	-	316
Gråspett, <i>Picus canus</i>	1	-	-	-	1
Grønnspekk, <i>P. viridis</i>	31	-	2	2	33
Svartspett, <i>Dryocopus martius</i>	9	-	-	-	9
Flaggspekk, <i>Dendrocopos major</i>	44	-	3	3	47
Hvitryggspett, <i>D. leucotos</i>	44	-	-	-	44
Dvergspett, <i>D. minor</i>	26	-	-	-	26
Tretåspett, <i>Picoides tridactylus</i>	1	-	-	-	1
Sanglerke, <i>Alauda arvensis</i>	2	-	-	-	2
Sandsvale, <i>Riparia riparia</i>	480	-	26	26	506
Låvesvale, <i>Hirundo rustica</i>	636	-	152	152	788
Taksvale, <i>Delichon urbica</i>	14	-	-	-	14
Trepplerke, <i>Anthus trivialis</i>	399	-	6	6	405
Heipplerke, <i>A. pratensis</i>	851	-	1	1	852
*Lappiplerke, <i>A. cervinus</i> (A)	-	5	-	5	5
Skjærpiplerke, <i>A. spinoletta</i>	13	-	-	-	13
Gulerle, <i>Motacilla flava</i>	43	-	8	8	51
Vintererle, <i>M. cinerea</i>	16	-	-	-	16
Linerle, <i>M. alba</i>	774	25	9	34	808
Sidensvans, <i>Bombicilla garrulus</i>	7	-	-	-	7
Fossefall, <i>Cinclus cinclus</i>	2014	207	44	251	2265
Gjerdesmett, <i>Troglodytes troglodytes</i>	1006	-	69	69	1075

Art	Tidl. ringm.	Pull 1994	Fg. 1994	Tils. 1994	Totalt
Jernspurv, <i>Prunella modularis</i>	2811	4	40	44	2855
Rødstrupe, <i>Erithacus rubecula</i>	6595	-	200	200	6795 (7)
Blåstrupe, <i>Luscinia luscinia</i>	59	-	2	2	61
Rødstjert, <i>Phoenicurus phoenicurus</i>	131	-	-	-	131
Buskskvett, <i>Saxicola rubetra</i>	350	-	52	52	402
Svartstrupe, <i>S. torquata</i>	3	-	-	-	3
Steinskvet, <i>Oenanthe oenanthe</i>	64	-	2	2	66
Ringtrost, <i>Turdus torquatus</i>	1	-	-	-	1
Svarttrost, <i>T. merula</i>	2346	-	61	61	2407
Gråtrost, <i>T. pilaris</i>	795	-	76	76	871
Måltrost, <i>T. philomelos</i>	776	23	35	58	834
Rødvingetrost, <i>T. iliacus</i>	716	19	78	97	813
Duetrost, <i>T. viscivorus</i>	5	-	-	-	5
Gresshoppesanger, <i>Locustella naevia</i>	6	-	-	-	6
Elvesanger, <i>L. fluviatilis</i>	1	-	-	-	1
Vannsanger, <i>Acrocephalus paludicola</i>	2	-	-	-	2
Sivsanger, <i>A. schoenobaenos</i>	480	-	30	30	510
Myrsanger, <i>A. palustris</i>	34	-	-	-	34
Rørsanger, <i>A. scirpaceus</i>	1074	-	66	66	1140
-rørsanger/myrsanger, <i>A. palustris/scirpaceus</i>	1	-	-	-	1
Gulsanger, <i>Hippolais icterina</i>	94	-	7	7	101
Hauksanger, <i>Sylvia nisoria</i>	8	-	2	2	10
Møller, <i>S. curruca</i>	328	-	30	30	358
Tornsanger, <i>S. communis</i>	798	-	78	78	876
Hagesanger, <i>S. borin</i>	2519	-	262	262	2781
Munk, <i>S. atricapilla</i>	2166	5	145	150	2316
Gulbrynsanger, <i>Phylloscopus inornatus</i>	11	-	-	-	11
Bøksanger, <i>Ph. sibilatrix</i>	39	-	2	2	41
Gransanger, <i>Ph. collybita</i>	650	-	27	27	677
Løvsanger, <i>Ph. throchilus</i>	34346	-	2152	2152	36498 (1)
Fuglekonge, <i>Regulus regulus</i>	2076	-	59	59	2135
Gråfluesnapper, <i>Muscicapa striata</i>	218	4	15	19	237
Svarthvit fluesnapper, <i>Ficedula hypoleuca</i>	7751	315	45	360	8111 (6)
Skjeggmeis, <i>Panurus biarmicus</i>	5	-	-	-	5
Stjertmeis, <i>Aegithalos caudatus</i>	235	-	48	48	283
Løvmeis, <i>Parus palustris</i>	258	-	13	13	271
Granmeis, <i>P. montanus</i>	321	-	7	7	328
Lappmeis, <i>P. cinctus</i> (A)	5	-	-	-	5
Toppmeis, <i>P. cristatus</i>	17	-	-	-	17
Svartmeis, <i>P. ater</i>	1138	-	34	34	1172
Blåmeis, <i>P. caeruleus</i>	7752	231	297	528	8280 (5)
Kjøttmeis, <i>P. major</i>	17369	351	199	550	17919 (4)
Spettmeis, <i>Sitta europea</i>	700	13	52	65	765
Trekryper, <i>Certhia familiaris</i>	220	-	111	111	331

Art	Tidl. ringm.	Pull 1994	Fg. 1994	Tils. 1994	Totalt
Tornskate, <i>Lanius collurio</i>	133	-	16	16	149
Varsler, <i>L. excubitor</i>	5	-	-	-	5
Nøtteskrike, <i>Garrulus glandarius</i>	193	-	6	6	199
Skjære, <i>Pica pica</i>	264	1	5	6	270
Nøttekråke, <i>Nucifraga caryocatactes</i>	3	-	2	2	5
Kaie, <i>Corvus monedula</i>	12	-	-	-	12
Kornkråke, <i>C. frugileus</i>	8	-	-	-	8
Kråke, <i>C. corone cornix</i>	453	-	3	3	456
Svartkråke, <i>C. c. corone</i>	1	-	-	-	1
Ravn, <i>C. corax</i>	9	-	-	-	9
Stær, <i>Sturnus vulgaris</i>	2319	150	65	215	2534
Gråspurv, <i>Passer domesticus</i>	1101	5	292	297	1398
Pilfink, <i>P. montanus</i>	103	-	8	8	111
Bokfink, <i>Fringilla coelebs</i>	5275	4	122	126	5401 (8)
Bjørkefink, <i>F. montifringilla</i>	3726	-	342	342	4068 (10)
Grønnfink, <i>Carduelis chloris</i>	13162	3	6194	6197	19359 (3)
Stillits, <i>C. carduelis</i>	13	-	2	2	15
Grønnsisik, <i>C. spinus</i>	4079	-	751	751	4830 (9)
Tornirisk, <i>C. cannabina</i>	218	-	4	4	222
Bergirisk, <i>C. flavirostris</i>	41	-	7	7	48
Gråsisik, <i>C. flammea</i>	340	-	22	22	362
<i>C. f. cabaret</i>	201	-	224	224	425
<i>C. f. rostrata</i>	-	-	1	1	1
Grankorsnebb, <i>Loxia curvirostra</i>	18	-	1	1	19
Furukorsnebb, <i>L. pytyopsittacus</i>	3	-	-	-	3
Rosenfink, <i>Carpodacus erythrinus</i>	62	-	5	5	67
Dompap, <i>Pyrrhula pyrrhula</i>	1250	-	376	376	1626
Kjernebiter, <i>Coccothraustes coccothraustes</i>	810	-	29	29	839
Snøspurv, <i>Plectrophenax nivalis</i> (S)	41	-	-	-	41
Hvithodespurv, <i>Emberiza leucocephalos</i>	1	-	-	-	1
Gulspurv, <i>E. citrinella</i>	1184	-	60	60	1244
Hortulan, <i>E. hortulana</i>	2	-	-	-	2
Vierspurv, <i>E. rustica</i> (A)	1	-	-	-	1
Dvergspurv, <i>E. pusilla</i>	4	-	-	-	4
Sivspurv, <i>E. schoeniclus</i>	1346	-	49	49	1395
183 arter	182021	5101	13286	18387	200408

Adresse:

Mandal R.G.

Postboks 475

4501 Mandal

Lista RG - 1994

Av: Nils Helge Lorentzen

I 1994 var følgende merkere aktive: Jan Erik Røer, Nils Helge Lorentzen, Bjørn Erik Hellang, Marton Berntsen, Kåre Olsen, Knut Olsen, Tor Oddvar Hansen, Geir H. Stølen, Svein A. Grimsby, Per Øyvind Grimsby, Geir Grimsby, Atle Grimsby, Kjell P. Grimsby og Eivind Schiander.

Lokalitetene det ble satset mest på var : Lista Orn. Stasjon, hvor det blir fanget på to plasser. Disse er Lista fyr og Slevdalsvannet. Mønstermyr i Flekkefjord Kommune samt foringsplassmerking på flere steder.

Det ble også i år satset på følgende prosjekter: Havsvale, Acro-sangere, ESF, Fossefall og Blåstrupe.

GJENNFUNN

Vi har i år mottatt 225 gjennfunn av 41 arter, blant annet vårt første gjennfunn av hauksanger. Av kontroller har vi fått svar på 47 norske og 3 utenlandske fordelt på 16 arter.

Ringmerkingsoversikt - Lista Ringmerkingsgruppe 1994

Art	Tidl. år	Pull 1994	Fg 1994	Lifu 1994	Sum 1994	Totalt
Smålom, <i>Gavia stellata</i>	1	-	-	-	-	1
Havhest, <i>Fulmarus glacialis</i>	1	-	-	-	-	1
Havsvale, <i>Hydrobates pelagicus</i>	24	-	1	6	7	31
Stormsvale, <i>Oceanodroma leucorhoa</i>	2	-	-	-	-	2
Havsule, <i>Sula bassana</i>	5	-	-	-	-	5
Storskarv, <i>Phalacrocorax carbo</i>	3	-	-	-	-	3
Gråhegre, <i>Ardea cinerea</i>	33	-	-	-	-	33
Knoppsvane, <i>Cygnus olor</i>	3	-	1	-	1	4
Grågås, <i>Anser anser</i>	1	-	-	-	-	1
Canadagås X Grågås, <i>B. can X A. ans</i>	1	-	-	-	-	1
Canadagås, <i>Branta canadensis</i>	99	-	-	-	-	99
Gravand, <i>Tadorna tadorna</i>	6	-	-	-	-	6

Art	Tidl. år	Pull 1994	Fg 1994	Lifu 1994	Sum 1994	Totalt
Krikkand, <i>Anas crecca</i>	97	-	-	-	-	97
Stokkand, <i>A. platyrhynchos</i>	13	-	-	1	1	14
Toppand, <i>Aythya fuligula</i>	1	-	-	-	-	1
Ærfugl, <i>Somateria mollissima</i>	2	-	-	-	-	2
Havelle, <i>Clangula hyemalis</i>	5	-	-	-	-	5
Svartand, <i>Melanitta nigra</i>	3	-	-	-	-	3
Sjørørre, <i>M. fusca</i>	1	-	-	-	-	1
Siland, <i>Mergus serrator</i>	1	-	-	-	-	1
* Vepsevåk, <i>Pernis apivorus</i>	-	-	-	1	1	1
Sivhauk, <i>Circus aeruginosus</i>	7	-	-	-	-	7
Myrhauk, <i>C. cyaneus</i>	1	-	-	-	-	1
Hønschauk, <i>Accipiter gentilis</i>	40	4	1	-	5	45
Spurvehauk, <i>A. nisus</i>	102	-	5	17	22	124
Musvåk, <i>Buteo buteo</i>	10	-	-	-	-	10
Fjellvåk, <i>B. lagopus</i>	5	-	-	-	-	5
Kongeørn, <i>Aquila chrysaetos</i>	1	-	-	-	-	1
Tårnfalk, <i>Falco tinnunculus</i>	21	-	-	-	-	21
Dvergfalk, <i>F. columbarius</i>	14	-	-	3	3	17
Lirype, <i>Lagopus lagopus</i>	1	-	-	-	-	1
Orrfugl, <i>Tetrao tetrix</i>	2	-	-	-	-	2
Storfugl, <i>T. urogallus</i>	10	-	-	-	-	10
Vannrikse, <i>Rallus aquaticus</i>	5	-	-	1	1	6
Myrrikse, <i>Porzana porzana</i>	2	-	-	-	-	2
Åkerrikse, <i>Crex crex</i>	10	-	-	-	-	10
Sivhøne, <i>Gallinula chloropus</i>	1	-	-	-	-	1
Sothøne, <i>Fulica atra</i>	5	-	-	-	-	5
Tjeld, <i>Haematopus ostralegus</i>	190	7	-	-	7	197
Dverglo, <i>Charadrius dubius</i>	2	-	-	-	-	2
Sandlo, <i>C. hiaticula</i>	817	-	-	-	-	817
Boltit, <i>C. morinellus</i>	2	-	-	-	-	2
Heilo, <i>Pluvialis apricaria</i>	11	-	-	1	1	12
Tundralo, <i>P. squatarola</i>	34	-	-	-	-	34
Vipe, <i>Vanellus vanellus</i>	473	11	-	-	11	484
Polarsnipe, <i>Calidris canutus</i>	1341	-	-	-	-	1341
Sandløper, <i>C. alba</i>	116	-	-	-	-	116
Dvergsnipe, <i>C. minuta</i>	1076	-	-	-	-	1076
Temmincksnipe, <i>C. temminckii</i>	7	-	-	-	-	7
Tundrasnipe, <i>C. ferruginea</i>	445	-	-	-	-	445
Fjæreplytt, <i>C. maritima</i>	20	-	-	-	-	20
Myrsnipe, <i>C. alpina</i>	10903	-	1	17	18	10921 (7)
Fjellmyrløper, <i>Limicola falcinellus</i>	2	-	-	-	-	2
Rustsnipe, <i>Tryngites subruficollis</i>	1	-	-	-	-	1
Brushane, <i>Philomachus pugnax</i>	111	-	-	-	-	111
Kvartbekkasin, <i>Lymnocyrtus minimus</i>	122	-	-	3	3	125

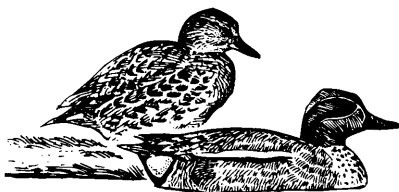
Art	Tidl. år	Pull 1994	Fg 1994	Lifu 1994	Sum 1994	Totalt
Enkeltbekkasin, <i>Gallinago gallinago</i>	131	-	-	18	18	149
Dobbeltbekkasin, <i>G. media</i>	2	-	-	-	-	2
Rugde, <i>Scolopax rusticola</i>	20	-	2	1	2	22
Lappspove, <i>Limosa lapponica</i>	62	-	-	-	-	62
Småspove, <i>Numenius phaeopus</i>	1	-	-	-	-	1
Storspove, <i>N. arquata</i>	30	-	-	-	-	30
Rødstilk, <i>Tringa totanus</i>	229	-	-	1	1	230
Gluttsnipe, <i>T. nebularia</i>	3	-	-	1	1	4
Skogsnipe, <i>T. ochropus</i>	20	-	-	-	-	20
Grønntilk, <i>T. glareola</i>	17	-	-	-	-	17
Strandsnipe, <i>Actitis hypoleucos</i>	426	1	2	5	8	434
Steinvender, <i>Arenaria interpres</i>	285	-	-	-	-	285
Svømmesnipe, <i>Phalaropus lobatus</i>	1	-	-	-	-	1
Polarsvømmesnipe, <i>Ph. fulicarius</i>	1	-	-	-	-	1
Hettemåke, <i>Larus ridibundus</i>	6106	-	-	-	-	6106
Fiskemåke, <i>L. canus</i>	2054	-	-	-	-	2054
Sildemåke, <i>L. fuscus</i>	11148	129	-	1	130	11278 (5)
Gråmåke, <i>L. argentatus</i>	2540	12	-	-	12	2552
Svartbak, <i>L. marinus</i>	558	12	-	-	12	570
Krykkje, <i>Rissa tridactyla</i>	50	-	-	-	-	50
Splitterne, <i>Sterna sandvicensis</i>	2	-	-	-	-	2
Makrellterne, <i>S. hirundo</i>	1207	-	-	-	-	1207
Rødnebbterne, <i>S. paradisaea</i>	139	3	-	-	3	142
Lomvi, <i>Uria aalge</i>	35	-	1	-	1	36
Teist, <i>Cephus grylle</i>	2	-	-	-	-	2
Alkekonge, <i>Alle alle</i>	14	-	-	-	-	14
Lunde, <i>Fratercula arctica</i>	2	-	-	-	-	2
* Bydue, <i>Columba livia</i>	-	-	1	-	1	1
Ringdue, <i>C. palumbus</i>	34	-	-	-	-	34
Tyrkerdue, <i>Streptopelia decaocto</i>	13	-	-	-	-	13
Gjøk, <i>Cuculus canorus</i>	10	-	1	5	6	16
Haukugle, <i>Surnia ulula</i>	1	-	-	-	-	1
Spurveugle, <i>Glaucidium passerinum</i>	4	-	-	-	-	4
Kattugle, <i>Strix aluco</i>	173	15	-	-	15	188
Hornugle, <i>Asio otus</i>	33	-	-	-	-	33
Jordugle, <i>A. flammeus</i>	20	-	-	-	-	20
Perleugle, <i>Aegolius funereus</i>	135	-	-	-	-	135
Tårnseiler, <i>Apus apus</i>	24	-	-	1	1	25
Isfugl, <i>Alcedo atthis</i>	1	-	-	1	1	2
Hærfugl, <i>Upupa epops</i>	2	-	-	-	-	2
Vendehals, <i>Jynx torquilla</i>	764	-	2	1	3	767
Gråspett, <i>Picus canus</i>	9	-	-	1	1	10
Grønnspekk, <i>P. viridis</i>	25	-	-	-	-	25
Svartspekk, <i>Dryocopus martius</i>	4	-	-	-	-	4

Art	Tidl. år	Pull 1994	Fg 1994	Lifu 1994	Sum 1994	Totalt
Flaggspett, <i>Dendrocopos major</i>	163	-	9	29	38	201
Hvitryggspett, <i>D. leucotos</i>	15	-	-	-	-	15
Dvergspett, <i>D. minor</i>	41	-	3	1	4	45
Tretåspett, <i>Picoides tridactylus</i>	1	-	-	-	-	1
Dverglerke, <i>Calandrella brachdactyla</i>	1	-	-	-	-	1
Sanglerke, <i>Alauda arvensis</i>	190	4	-	8	12	202
Sandsvale, <i>Riparia riparia</i>	2313	-	10	20	30	2343
Låvesvale, <i>Hirundo rustica</i>	1975	2	3	233	238	2213
Taksvale, <i>Delichon urbica</i>	72	-	-	-	-	72
Markpiplerke, <i>Anthus campestris</i>	1	-	-	-	-	1
Sibirpiplerke, <i>A. hodgsoni</i>	1	-	-	-	-	1
Trepipplerke, <i>A. trivialis</i>	2232	-	161	251	412	2644
Tundrapipplerke, <i>A. gustavi</i>	1	-	-	-	-	1
Heipipplerke, <i>A. pratensis</i>	3442	26	246	140	412	3854
Lappipplerke, <i>A. cervinus</i>	4	-	-	-	-	4
Skjærpiplerke, <i>A. spinoletta</i>	402	-	-	39	39	441
Gulerle, <i>Motacilla flava</i>	171	-	3	21	24	195
Vintererle, <i>M. cinerea</i>	3	-	-	1	1	4
Linerle, <i>M. alba</i>	1590	16	7	115	138	1728
Sidensvans, <i>Bombycilla garrulus</i>	143	-	-	-	-	143
Fossekall, <i>Cinclus cinclus</i>	814	56	11	-	67	881
Gjerdsmett, <i>Troglodytes troglodytes</i>	3376	-	112	295	407	3783
Jernspurv, <i>Prunella modularis</i>	5100	5	414	162	581	5681
Rødstrupe, <i>Erithacus rubecula</i>	9652	11	710	371	1092	10744 (8)
Nattergal, <i>Luscinia luscinia</i>	6	-	-	1	1	7
Blåstrupe, <i>L. svecica</i>	559	161	37	8	206	765
Svartrødstjert, <i>Phoenicurus ochruros</i>	16	-	-	9	9	25
Rødstjert, <i>Ph. phoenicurus</i>	676	-	44	63	107	783
Buskskvett, <i>Saxicola rubetra</i>	1479	6	34	207	247	1726
Svartstrupe, <i>S. torquata</i>	2	-	1	-	1	3
Steinskvett, <i>Oenanthe oenanthe</i>	1191	9	4	306	319	1510
Ringtrost, <i>Turdus torquatus</i>	62	8	3	1	12	74
Svarttrost, <i>T. merula</i>	4971	18	275	287	580	5551
Gråtrost, <i>T. pilaris</i>	1658	23	61	61	145	1803
Måltrost, <i>T. philomelos</i>	2379	7	53	71	131	2510
Rødvingetrost, <i>T. iliacus</i>	3359	7	925	467	1399	4758
Duetrost, <i>T. viscivorus</i>	20	4	-	-	4	24
Starrsanger, <i>Locustella certhiola</i>	1	-	-	-	-	1
Gresshoppesanger, <i>L. naevia</i>	120	-	1	14	15	135
Sumpsanger, <i>L. luscinioides</i>	1	-	-	-	-	1
Vannsanger, <i>Acrocephalus paludicola</i>	9	-	-	2	2	11
Sivsanger, <i>A. schoenobaenus</i>	4939	-	4	1218	1222	6161
Åkersanger, <i>A. agricola</i>	1	-	-	1	1	2
Busksanger, <i>A. dumetorum</i>	4	-	-	-	-	4

Art	Tidl. år	Pull 1994	Fg 1994	Lifu 1994	Sum 1994	Totalt
Myrsanger, <i>A. palustris</i>	73	-	-	29	29	102
Rørsanger, <i>A. scirpaceus</i>	3649	-	6	658	664	4313
Trostesanger, <i>A. arundinaceus</i>	3	-	-	-	-	3
Gulsanger, <i>Hippolais icterina</i>	180	-	4	7	11	191
Spottesanger, <i>H. polyglotta</i>	1	-	-	-	-	1
Rødstrupesanger, <i>Sylvia cantillans</i>	1	-	-	-	-	1
Hauksanger, <i>S. nisoria</i>	48	-	-	2	2	50
Møller, <i>S. curruca</i>	519	-	5	69	74	593
Tornsanger, <i>S. communis</i>	2391	-	75	188	263	2654
Hagesanger, <i>S. borin</i>	3842	-	103	239	342	4184
Munk, <i>S. atricapilla</i>	3980	-	74	218	292	4272
Østsanger, <i>Phylloscopus trochiloides</i>	3	-	1	-	1	4
Lappsanger, <i>Ph. borealis</i>	1	-	-	-	-	1
Fuglekongesanger, <i>Ph. proregulus</i>	4	-	-	-	-	4
Gulbrynsanger, <i>Ph. inornatus</i>	36	-	3	-	3	39
Brunsanger, <i>Ph. fuscatus</i>	1	-	-	-	-	1
Bøksanger, <i>Ph. sibilatrix</i>	118	-	3	1	4	122
Gransanger, <i>Ph. collybita</i>	1218	-	54	122	176	1394
Løvsanger, <i>Ph. throchilus</i>	31098	23	2477	2049	4549	35647 (1)
Fuglekonge, <i>Regulus regulus</i>	10758	-	306	230	536	11294 (4)
Rødtoppfuglekonge, <i>R. ignicapillus</i>	1	-	-	1	1	2
Gråfluesnapper, <i>Muscicapa striata</i>	716	2	30	15	47	763
Dvergfluesnapper, <i>Ficedula parva</i>	1	-	-	1	1	2
Sv.hv.fluesnapper, <i>F. hypoleuca</i>	9453	619	131	73	823	10276 (9)
Skjeggmeis, <i>Panurus biarmicus</i>	95	-	-	20	20	115
Stjertmeis, <i>Aegithalos caudatus</i>	846	-	93	440	533	1379
Løvmeis, <i>Parus palustris</i>	246	-	16	-	16	262
Granmeis, <i>P. montanus</i>	1142	-	81	125	206	1348
Toppmeis, <i>P. cristatus</i>	18	-	1	2	3	21
Svartmeis, <i>P. ater</i>	2051	4	33	89	126	2177
Blåmeis, <i>P. caeruleus</i>	11240	113	600	1229	1942	13182 (3)
Kjøttmeis, <i>P. major</i>	16802	329	1106	265	1700	18502 (2)
Pungmeis, <i>Remiz pendulinus</i>	2	-	-	-	-	2
Spettmeis, <i>Sitta europea</i>	534	23	25	35	83	617
Trekryper, <i>Certhia familiaris</i>	466	-	22	29	51	517
Tornskate, <i>Lanius collurio</i>	132	-	-	1	1	133
Varsler, <i>L. excubitor</i>	15	-	-	-	-	15
Rødhodevarsler, <i>L. senator</i>	1	-	-	-	-	1
Nøtteskrike, <i>Garrulus glandarius</i>	181	-	13	2	15	196
Skjære, <i>Pica pica</i>	209	-	2	6	8	217
Nøttekråke, <i>Nucifraga caryocatactes</i>	22	-	-	-	-	22
Kaie, <i>Corvus monedula</i>	97	-	-	-	-	97
Kornkråke, <i>C. frugilegus</i>	2	-	-	-	-	2
Kråke, <i>C. corone</i>	475	1	1	-	2	477

Art	Tidl. år	Pull 1994	Fg 1994	Lifu 1994	Sum 1994	Totalt
Ravn, <i>C. corax</i>	3	-	-	-	-	3
Stær, <i>Sturnus vulgaris</i>	8481	162	17	305	484	8965 (10)
Rosenstær, <i>S. roseus</i>	1	-	-	-	-	1
Gråspurv, <i>Passer domesticus</i>	1316	-	30	46	76	1392
Middelhavsspurv, <i>P. hispaniolensis</i>	1	-	-	-	-	1
Pilfink, <i>P. montanus</i>	741	5	24	111	140	881
Bokfink, <i>Fringilla coelebs</i>	5524	10	486	267	763	6287
Bjørkefink, <i>F. montifringilla</i>	4721	-	676	255	931	5652
Grønnfink, <i>Carduelis chloris</i>	9797	-	657	528	1185	10982 (6)
Stillits, <i>C. carduelis</i>	9	-	-	1	1	10
Grønnsisik, <i>C. spinus</i>	4189	-	667	1230	1897	6086
Tornirisk, <i>C. cannabina</i>	872	-	2	97	99	971
Bergirisk, <i>C. flavirostris</i>	307	8	5	18	31	338
Gråsisik, <i>C. flammea</i>	2677	11	1576	2227	3814	6491
Polarsisik, <i>C. hornemanni</i>	63	-	1	2	3	66
Båndkorsnebb, <i>Loxia leucoptera</i>	8	-	-	-	-	8
Grankorsnebb, <i>L. curvirostra</i>	539	-	-	6	6	545
Furukorsnebb, <i>L. pytyopsittacus</i>	2	-	2	-	2	4
Rosenfink, <i>Carpodacus erythrinus</i>	216	-	3	38	41	257
Konglebit, <i>Pinicola enucleator</i>	3	-	-	-	-	3
Dompap, <i>Pyrrhula pyrrhula</i>	1299	-	421	61	482	1781
Kjernebiter, <i>Coccothraustes coccothraustes</i>	87	-	9	-	9	96
Lappspurv, <i>Calcarius lapponicus</i>	21	-	-	-	-	21
Snøspurv, <i>Plectrophenax nivalis</i>	20	-	-	-	-	20
Gulspurv, <i>Emberiza citrinella</i>	3200	1	42	672	715	3915
Hortulan, <i>E. hortulana</i>	11	-	-	2	2	13
Vierspurv, <i>E. rustica</i>	3	-	-	-	-	3
Dvergspurv, <i>E. pusilla</i>	9	-	1	-	1	10
Sibirspurv, <i>E. aureola</i>	1	-	-	-	-	1
Sivspurv, <i>E. schoeniclus</i>	5039	5	350	429	784	5823
TOTALT	247942	1871	13392	16928	32183	280125
MERKEARTER	214					216

Adresse:
Lista R.G.
Boks 171
4560 Vanse

TH. 94

NOF avdeling Vest-Agder

Årsmelding 1994

Styrets sammensetning i 1994 har vært:

Finn Jørgensen
Truls Andersen
Odd Jørgensen
Kåre Olsen
Gunnar Gundersen
Øyvind Fjeldsgård

formann
kasserer
sekretær
Lista lokallag
Mandal lokallag
Kristiansand lokallag

Varamenn:
Kjell Grimsby
Ole Aa. Brattfjord
Birger Westergren

Lista lokallag
Mandal lokallag
Kristiansand lokallag

Møterett:
Jan Erik Røer
Runar Jåbekk

Lista Fuglestasjon
Piplerka

Det har i 1994 ikke blitt avholdt noen formelle styremøter, men det har vært endel kontakt styremedlemmene seg imellom. Vi ser at de ulike lokallagene skaffer seg egne prosjekter, og at det derfor er mindre behov for at fylkesavdelingen setter i gang nye prosjekter.

I 1994 har vi utført de faste oppgavene, som vannfugltelling i januar og mars, samt hekkeregistreringer i utvalgte sjøfuglkolonier. Begge disse prosjektene støttes økonomisk av DN/NINA. Knoppsvanebestanden i fylket ble registrert, og egen rapport er under utarbeiding. Vipa ble av NOF valgt til årets fugl i 1994, og Vest-Agder gjorde en utmerket jobb, med en total hekkeregistrering i fylket. Denne registreringen ble utført for egen regning. Også i år ble det utført endel registreringer på hvitryggspett, med hovedvekt på biotopkartlegging rundt kjente reire. Knoppsvane og hvitryggspettregistreringene ble støttet av viltfondet.

Fylkesforeningen har i 1994 stort sett kun fungert som formidler av innkommet post og fordeling av prosjekter til de respektive lokallag. Av forvaltningssaker kan nevnes at vi har uttalt oss om en stor planlagt kraftutbygging i vestre del av fylket, samt om utbyggingen i Lundevågen. Fylkesavdelingen var også med å protesterte mot en planlagt gangbro over utløpet av Vågsvollvoien på Lista. Dette medførte at planene ble skrinlagt. Det bør nevnes at det har vært minimal framgang i de sakene vi tidligere har jobbet med. Vi ser altså ikke de helt store resultater av de initiativ vi tidligere har tatt overfor miljøvernavdelingen, og vi er ikke på noen måte fornøyd med den (mangel på) framdrift miljøvernavdelingen utviser i viktige forvaltningssaker i Vest-Agder. Det blir mest prat, og utrolig lite handling.

For de andre komiteene og regnskapet vises til egne årsmeldinger.

Finn Jørgensen, formann

130
Regnskap 1994
NOF avd. Vest-Agder

DRIFTSREGNSKAP		1993	1994
Inntekter:	Projekter	40.500,00	41.000,00
	Annonser Pipelerka	3.750,00	2.250,00
	Abonnementer Pipelerka		2.660,00
	Årsmøte NOF sentralt	1.400,00	2.094,00
	Diverse inntekter	80,00	
	Renter 1)	318,67	225,88
	SUM Inntekter	46.048,67	48.229,88
Utgifter	Projekter	13.898,18	12.936,50
	Abonnement Pipelerka		360,00
	Trykking Pipelerka	20.640,00	18.410,00
	Porto Pipelerka 2)	2.493,50	3.579,00
	Div. utg. Pipelerka 3)	1.102,90	1.384,50
	Projekter "Minnefond" 4)	4.000,00	1.500,00
	Årsmøte NOF sentralt	428,20	1.700,00
	Årsmøte NOF Vest-Agder		1.175,00
	Kontorutgifter	1.456,50	
	Div. utgifter	965,50	150,00
	Bankomkostninger		175,00
	Skrapelodd 5)		12.240,00
	SUM Utgifter	44.984,78	53.610,00
	DRIFTSRESULTAT	1.063,89	- 5.380,12
=====			
BALANSE	Beholdning 1.1.	11.184,23	10.120,34
	Beholdning 31.12		
	Bank	8.765,27	3.370,46
	Post	1.355,07	1.369,76
	Skyldig LOS		160,00
	SUM 31.12.	10.120,34	4.900,22
	Endring beholdning	1.063,89	- 5.380,12
SALDO PR. 31.12.94 Carl A. Jacobsens Minnefond			110.908,27

- NOTER:**
- 1) Inneholder ikke renter fra C. A. Jacobsens Minnefond.
 - 2) Gjelder to utgivelser i 1993, tre utgivelser i 1994.
 - 3) Fotoutgifter, konvolutter og rekvisita.
 - 4) Belastet driften fullt ut, C. A. Jacobsens Minnefond ikke belastet.
 - 5) Salg skrapelodd ikke avsluttet i 94, ingen inntekter er ført.

Truls Wexhal Andersen
 kasserer (sign)

Fer Kristian Stokke
 revisor (sign)

Kristiansand, 10.3.95

131
Piplerka
Årsrapport 1994

1994 var den 24. årgang av Piplerka. Det ble som planlagt gitt ut 3 hefter, med til sammen 232 sider. Nr. 1 kom på våren, mens nr. 2 og 3 kom ut på senhøsten/vinteren. I tillegg ble årsrapporten til Lista Fuglestasjon utgitt som supplement til Piplerka. Denne rapporten var på 108 sider.

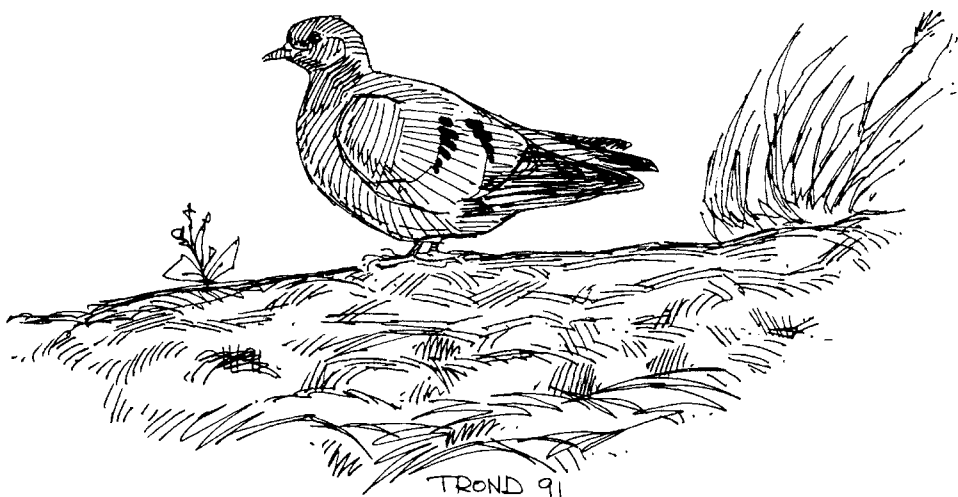
Også i år har en hel rekke forfattere bidratt med stoff, hele tolv stykker. Det har vært et viktig bidrag til å gjøre Piplerka til et tidsskrift med variert innhold. Det er likevel god plass til flere forfattere! Det kan også nevnes at årets tre nummer har hatt tre forskjellige forside tegnere, dog kun to fra Vest-Agder. Det er fortsatt stort behov for tegninger, så medlemmene oppfordres herved til fortsatt å bidra med slike.

Jeg synes ellers det er uheldig at de tre numrene i 1994 ikke ble bedre tidsmessig fordelt over året. Det har vel etter hvert blitt en kjensgjerning at det meste stoffet blir produsert i tidsrommet november til mars. Jeg vil heretter forsøke å få til 2 nummer på vårsiden, og ett på høsten.

Jeg har i det siste forsøkt å øke bildearkivet til Piplerka. Det er en stor fordel å slippe å lete fram og kopiere bilder til hvert nummer. I den forbindelse vil jeg også oppfordre framtidige forfattere til selv å lage farge-/sv.hv. bilder til sine artikler. Dette sparer redaktøren for mye arbeid, og forfatterne ser selv om bildene får en rimelig kvalitet etter kopiering. Det risikeres heller ikke at uerstattelige slides forsvinner i redaktørens rot.

Lista 8.3.95

Runar Jåbekk

LRSK's årsrapport for 1994

LRSK Vest-Agder har i 1994 bestått av Inge Flesjå, Nils Helge Lorentzen, Jan Michaelsen, Eldar Wrånes og Tellef Barøy Vestøl (sekretær).

285 saker ble mottatt til behandling i 1994. Av disse var 69 NSKF-saker. Av de resterende 216 sakene ble 207 godkjent, 4 underkjent, mens 5 ikke er ferdigbehandlet. En sak er sendt utenlands til konsultasjon. 5 avventende saker fra 1993 er behandlet, hvorav 3 ble godkjent og 2 fortsatt avventes. 1 avventende sak fra 1992 ble behandlet og godkjent. LRSK har hatt ett møte i 1994, der vi blant annet foretok en revisjon av godkjennings- og rapporteringslistene. De nye listene, som vil gjelde fra 1/1 1995, blir presentert i Piplerka nr 1-95. Saksbehandlingen har ellers foregått pr post.

Det er kommet 2 publikasjoner fra LRSK i 1994.

- a) Vestøl, T.B: Nytt fra LRSK Vest-Agder. *Piplerka* 24:105-118
(Godkjente observasjoner til og med 1993)
- b) Vestøl, T.B: Rapporteringsarter 1993. *Piplerka* 24:153-182

Godkjente NSKF-observasjoner fra 1992 publiseres i artikkelen "Sjeldne fugler i Norge 1992" som kommer i Vår Fuglefauna nr 5-94. LRSK beklager at NSKF de siste to årene har ferdigbehandlet en rekke saker uten at hverken LRSK eller observatørene har fått offisielle svar. Vi håper tilbakemeldingen fra NSKF kommer i rute igjen snarest.

LRSK har bidratt med observasjoner fra Vest-Agder til NFKF's rapport "Fugler i Norge 1993", som kommer i Vår Fuglefauna nr 5-94.

Komiteen kunne i 1994 glede seg over at rapporteringen fra Kristiansand tok seg markert opp. Ellers er som vanlig Flekkefjord, Farsund og Mandal godt representert.

De siste månedene i 1994 brukte sekretæren mye tid på å sette opp artsvisse funnoversikter for de artene som skal være med i bokprosjektet "Sjeldne fugler i Norge". Slike funnoversikter har ikke vært utarbeidet før, og planen var å vente til NSKF/NFKF's observasjonsdatabase ble klar til bruk. Men når arbeidet med "Sjeldne fugler i Norge" kom igang så raskt, med planlagt utgivelse allerede i 1995, ble arbeidet med funnoversiktene prioritert opp. Dette arbeidet vil bli videreført i 1995, og vil da omfatte alle godkjenningssarter, også de som ikke skal være med i boka.

Oslo, 21. februar 1995

Tellef Barøy Vestøl
sekretær

NOF avd. Vest-Agder

Referat fra årsmøte 10.03.95

19 personer var møtt fram på Risøbank i Mandal, der formann Finn Jørgensen ønsket velkommen. Det var endel merknader til årsmøteinnkallingen. Praksis i dag er at fylkesavdelingen sender innkallingen til de respektive lokallag, og disse bekjentgjør så innkallingen for sine medlemmer. Dette har vist seg å fungere dårlig. I år fikk vi et "skrekken eksempel", da Kristiansand lokallags styremedlem i fylkesstyret ikke fikk innkallingen før samme dag som årsmøtet skulle avholdes. For å få en ordning på dette ble det vedtatt at årsmøteinnkallingen skulle sendes lokallagene innen nyttår, slik at disse kunne legge innkallingen ved utsendelse av vårprogram.

Finn Jørgensen ble valgt til møteleder, og Runar Jåbekk til referent.

Årsmeldingen for fylkesavdelingen ble lest opp av Finn Jørgensen, og godkjent uten merknader.

Regnskapet ble gjennomgått av kasserer Truls Andersen. Etter diverse spørsmål og kommentarer ble det godkjent under forutsetning av at revisor ikke hadde noen merknader.

LRSK. Sekretær Tellef B. Vestøl redegjorde for komiteens arbeid i 1994. Det ble reist spørsmål ved om ikke komiteen burde publisere også underkjente funn, og Tellef kunne bekrefte at LRSK hadde planer om å gjøre dette i framtiden.

Vannfuglkomiteen. Rapport fra tellingene i 1994 vil bli publisert i Piplerka i 1995. Tellingene ble utført på tradisjonelt vis i hele fylket i 1994.

Piplerka. Redaktør Runar Jåbekk las opp årsmeldingen, som viste at de 3 numrene ble utgitt som planlagt i 1994. Det samme gjelder årsrapporten fra Lista Fuglestatjon, som utgis som supplement til Piplerka.

Valg. Følgende styre for NOF avd. Vest-Agder ble valgt.

<i>Knut S. Olsen (ny)</i>	<i>formann</i>
<i>Truls Andersen</i>	<i>kasserer</i>
<i>Finn Jørgensen (ny)</i>	<i>sekretær</i>
<i>Kåre Olsen</i>	<i>Lista lokallag</i>
<i>Gunnar Gundersen</i>	<i>Mandal lokallag</i>
<i>Øyvind Fjeldsgård</i>	<i>Kristiansand lokallag</i>

Varamenn:

<i>Kjell Grimsby</i>	<i>Lista lokallag</i>
<i>Ole Aa. Brattford</i>	<i>Mandal lokallag</i>
<i>Birger Westergren</i>	<i>Kristiansand lokallag</i>

Møterett:

<i>Jan Erik Røer</i>	<i>Lista Fuglestatjon</i>
<i>Runar Jåbekk</i>	<i>"Piplerka"</i>

Eventuelt. Etter bevertning og pause ble diverse aktuelle saker diskutert.

Vernearbeid (spes. på Lista). Bernt K. Knutsen ville gjerne ha en orientering om hvordan det lå an med Lundevågen-saken og evt. andre vernesaker på Lista. Knut Olsen redegjorde for hva NOF hadde gjort i saken, og hvordan "ståa" var pr. i dag.

Kraftlinje i vestfylket. Runar Jåbekk redegjorde for en høringsuttalelse som fylkesavdelingen har sendt angående planer om en stor kraftlinje fra Suldal i Rogaland til Flekkefjord/Lista området.

Vinteratlas. NOF vil fra 1995 offisielt starte opp sitt vinteratlas. Dette er ment å skulle resultere i en bok av samme typen som den nylig utgitte Atlas-boka. Resultater fra vinteren 1994 vil kunne tas med i prosjektet. Årsmøtet var enige om at NOF avd. Vest-Agder burde satse sterkt på dette prosjektet, og valgte en komite med *Svein Grimsby (Lista lokallag) som fylkeskontakt, og Finn Jørgensen og Øyvind Fjeldsgård som kontaktpersoner i henholdsvis Mandal og Kristiansand.*

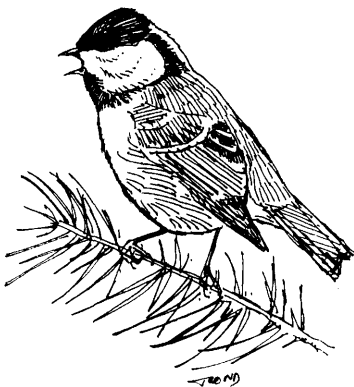
Låvesvale. Låvesvala er av NOF valgt som Årets Fugl 1995, og NOF avd. Vest-Agder vil forsøke å gjennomføre endel prosjekter på arten i år. *Runar Jåbekk (Mandal) ble valgt som fylkeskoordinator, med Geir H. Stølen (Lista) og Arne Philip Aanensen (Kr.sand) som lokallagskontakter.* Hvilke prosjekter som vi vil satse på vil bli nærmere redegjort for i Piplerka.

Hekkefugltaksering. Dette er et nytt prosjekt som NOF sentralt har igangsatt. Hovedformålet er å overvåke hekkebestandene av norske fugler. Takseringene er basert på punkttagseringer i hekkesesongen. Et absolutt krav til alle deltagere er at de kan artsbestemme "alle" arter på sang. *Jan Erik Røer* har sagt seg villig til å være kontaktperson for deltagere i Vest-Agder.

Fylkesfugl. Flere fylker har valgt sin fylkesfugl, og Finn Jørgensen lurte på om dette var noe å tenke på i Vest-Agder. Dette ble diskutert litt, og konklusjonen var at vi skulle benytte Piplerka til å få synspunkter på dette fra medlemmene.

Etter dette ble det offisielle årsmøtet hevet, og praten gikk deretter livlig hen mot midnatt.

Runar Jåbekk
referent

Årsmelding 1994

NOF, Lista lokallag

Årsmøtet ble avholdt på Husan, Farsund den 28.1.94. Følgende ble valgt inn i styret for 1994:

Formann:	Kåre Olsen
Nestformann:	Kjell Grimsby
Sekretær:	Geir H. Stølen
Kasserer:	Knut S. Olsen
Styremedlemmer:	Lars Bergersen Nils H. Lorentzen
Varamenn:	Eivind Hansen Steinar Skeibrok

Medlemsmøtene har fulgt det tradisjonelle mønsteret med ett hovedtema - oftest i form av et lysbildeforedrag. Ellers har det vært faste innslag med siste nytt, feltbestemmelser av fugler, konkurranse, samt en enkel bevertning.

Det har blitt avholdt 9 vanlige medlemsmøter. Oppslutningen på disse lå på 10 frammøtte i snitt, mot 13 i fjor. Hovedtemaene på disse møtene har vært:

- 24.2. Fugleliv i Lundevågen. Ved Kåre Olsen
- 17.3. Fugleliv i Lyngdalen - Hekkfjell. Ved Kåre Olsen
- 14.4. Fuglefjell på Røst i Lofoten. Lysbilder av Ingvald Ekeland.
- 5.5. Småfugl og fuglesang. Ved Geir H. Stølen.
- 25.8. Fjellturen 94 til Sirdal. Ved Geir H. Stølen
- 22.9. Fugleliv i Slevdalsvann og Lista flystasjon. Ved Kåre Olsen.
- 20.10. Planteliv og natur på Lista. Ved Oddvar Pedersen.
- 24.11. Dyreliv og landskap i Congo, Afrika. Ved Eilif Tveit.
- 8.12. Blåstrupeprosjektet i Sirdal. Ved Geir og Kjell Grimsby.

I tillegg kommer 6 seniormøter (aldersgruppe 17 år og oppover) i foreningens hytte i Fugleviga. Disse seniormøtene har også fungert som styremøter. Der har vi hatt oppe det meste som angår fugl og forvaltning av naturen på våre kanter: Hagefuglforing, Slevdalsvann etter eventuell nedleggelse av flystasjonen, truslene av Lundevågen og Haugetjønn i forbindelse med industriutbygging og deponering av avfall, nye høyspentlinjer samt foreningsaktiviteter på Lista og i Sirdal for å nevne noen få emner.

Ekskursjoner ble det avholdt 9 av i 94 mot 8 i fjor. En måtte avlyses pga dårlig vær. Oppslutningen var faktisk litt stigende - 7 deltagere i snitt mot 6 i fjor.

- 10.4. Listastrendene Havika - Kviljodden + Hanangervann.
- 1.5. Listeid naturreservat.
- 10.-12.6. Fjelltur til Sirdal.
- 27.8. Ullerøy.
- 18.9. Mønstermyr, Flekkefjord.
- 23.10. Lista fyr/Steinodden.
- 13.11. Havika, Hanangervann, Kråkenesvann og Husebybukta.
- 4.12. Nesheimvann naturreservat.

Ellers deltok endel avforeningens medlemmer i en rekke aktiviteter - som vanlig. Nevnes kan her:

Vannfugltellingene hvor vi dekket kommunene Sirdal, Kvinesdal, Hægebostad, Flekkefjord, Farsund og Lyngdal i januar og mars. Resultatet står i Piplerka nr 3/1994.

Vadefugltellingene i august (1933 ind), september (8886 ind) og oktober (2109 ind) ble utført langs Listastrendene, vann og våtmark samt i jordbruksområdene på Lista.

Hekkeregistreringer av sjøfugl, ender, vadere og våtmarkssangere i Farsund kommune som ledd i overvåkingen av disse artene.

Registrering av ynglelokaliteter for amfibier i Farsund kommune. Tilsammen ble det påvist 120 ynglelokaliteter.

Oljeskadde og døde sjøfugl - en registrering langs Listastrendene. Tilsammen ble det funnet 122 stk, hvorav 72 m/olje, 41 u/olje og 9 usikre. Se Piplerka.

Våtmarksregistrering av viktige lokaliteter i Lyngdal.

Hagefugltellinger på 5 foringsplasser på Lista.

Søppelrydding av Nordhasselvika - Steinsvika i april. 10 deltagere plukket opp 50 sekker med plast og flasker i alle fasonger + masse større kolli i forskjellige utgaver.

Lista ringmerkingsgruppe har igjen hatt et aktivt år med over 32.000 fugl merket, de fleste på Lista fyr, Flekkefjord og i Sirdal.

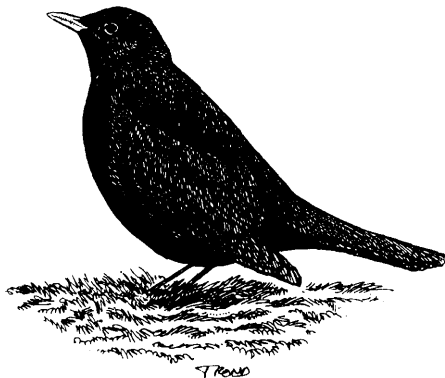
Ullerøy orn stasjon har heller ikke dette året blitt brukt særlig mye. En ekskursjon ble dog lagt hiy + at Ullerøy ble besøkt etpar-tre ganger vår og sommer, bl.a. i forbindelse med hekkeovervåkingen i skjærgården.

Økonomien i 1994 har vært god. Medlemstallet var ved årsskiftet 96 betalende medlemmer. Dette er en nedgang på 13 siden 1993. 22 av medlemmene er kvinner, ellers kan nevnes at 35 er junior-, 51 er senior- og 10 er familiemedlemmer.

Mange av medlemmene er dessverre nokså passive og de fleste av aktivitetene er utført av en kjerne på 15 - 20 medlemmer. Nye ideer og nye medlemmer på banen er svært ønskelig.

Lista, den 6.2.1995

Geir H. Stølen
sekretær

Sirdal Fugleforening

(avd. av Lista lokallag)

Årsmelding 1994

Styret:

Formann:	Kjell Grimsby
Nestformann:	Pernille Sørøy Sandemose
Kasserer:	Jørgen Tjørhom
Sekretær:	Berit Robstad
Styremedlem:	Maria Berg
Vararepresentant:	Geir Arne Haugthom
	Gabriel Feed

Medlemstall:

Totalt:	15
Senior:	6
Junior:	5
Familie:	4

Møter:

Medlemsmøter:	10
Styremøter:	7
Planlagte overnattingssturer:	4
(Ein vart avlyst då ingen meldte seg på, og ein ble på grunn av været endret til en dagstur. Tiurleiken vart og avlyst på grunn av været)	
Dagsturer:	2

I tillegg har det vore ein del meir spontane turar til Mønstermyr.

Emne:

Fuglefjell, havhest, edellauvskog, gråhegre, gråsisik, fugleforing og ringmerking. To av møta har vore brukt praktisk til fuglekassesjekk og ringmerking.

Fuglekasseprosjektet:

I år har det ikkje vore laga nye kasser, så me har framleis 33 kasser som må sjekkast eit par gonger om våren. I år var det og bra "fangst", men nokre daude ungar i Høgåsen. Antall ungar totalt i kassene vart 62+.

Vinterfugltellinga:

Kjell, Berit og Jørgen gjekk sesongen 93/94. Dataene vert ikkje lenger samla inn

sentralt, men vert lagra her i Sirdal hos formannen.

Blåstrupeprosjektet:

Dette prosjektet er et prosjekt som Flekkefjord ringmerkingsgruppe driver. Dei gjer hovudarbeidet og lagar rapport. me er med når nokon av våre medlemmer har anledning til det. Mange områder er ennå ikke undersøkt. Arbeidet med å finne lokaliteter er mest intenst i juni/juli, fordi ungene då vert mata. I år er det ringmerkt 161 unger og 37 vaksne.

Ringmerking:

I Sirdal er det i år ringmerka ca. 2.000 individ totalt.

Register for Sirdal:

Bare to personer har levert for tidlegare sesonger. Me anmoder medlemmene om å kikke i notatbøkene sine og lage kartotekkort til dette arkivet.

Fuglevakta:

Kjell Grimsby har oppdraget her i Sirdal. Dette er en landsomfattende overvåking av rovfugler. Ansvarer for kontakttelefonen er nå på Lista fyr. Tollvesenet kan også kontaktes.

Vannfugltelling:

Har foregått siden 70-tallet. Midtuka i januar og mars. Resultatet her i Sirdal vart 1 gråhegre, 79 storkender, 18 kvinender og 47 fossekaller.

Hagefugltelling:

Sesongen 93/94 var det bare Berit og Jørgen som leverte. dette er ein aktivitet som mange fleire av våre medlemmer kan vere med på, og her kan også juniorer gjere ein god innsats. Berit har skjema om du er interessert.

Fossefall og ringtrost:

Dette er to arter som ringmerkingssentralen er svært interessert i. I år har det vært liten aktivitet på desse to artene i Sirdal.

Anna:

Barne- og ungdomsutvalget i NOF har hatt en trang fødsel, men no er det begynt å komme fortgang i arbeidet. berit Robstad er med på dette. Kjell Grimsby har vore nestformann i NOF Lista lokallag.

Berit Robstad, sekretær

NORSK ORNITOLOGISK FORENING

LISTA LOKALLAG

Regnskap 1. januar - 31. desember 1994.Beholdning 1.1.1994:

Kasse	883,-
Postgiro	813,44
Postsparebanken	20683,-

Inntekter:

Medlemskontigenter	4410,-
Salg frimerker	162,-
Bevertning	728,-
Viltstelltiltak-93, ilanddrevne sjøfugl	3000,-
Viltstelltiltak-94, ilanddrevne sjøfugl	4000,-
Viltstelltiltak-94, amfibieregistrering	5000,-
Vannfugltellingene-94	4000,-
Nesheimvannrapport	2500,-
Salg NOF-varer	1063,-
Salg solsikkefrø	6067,-
Overnatting Fugleviga	250,-
Søppelrydding Listastrendene	3000,-
Ullerøy OS, avvikling av postgirokonto	40,-
Kulturmidler-94	1000,-
Renter	800,23
Piplerka supplement	160,-

Utgifter:

Porto	2772,-
Gebyrer, postgiro	184,-
Bevertning	783,50
Amfibieprosjekt	3219,-
Prosjekt ilanddrevne sjøfugl-94	1722,-
Rapport om viltbiotoper i Farsund (1993)	3300,-
Vannfugltellingene-94	4195,-
Viperegistreringer-94	1875,-
Vadefugltellingene-94	765,-
Det nasjonale overvåkningsprogrammet for sjøfugl-94	1401,50
Nesheimvannrapport	2200,-
Kjøp NOF-varer	1361,50
Kjøp solsikkefrø	7396,90
Kontorutgifter	591,-
Fotogruppa	548,-
Utgifter Fugleviga	130,-
Utgifter foreningsbåten	904,-
Utgifter foreningsturer	530,-
Søppelrydding, godtgjørelse til deltakere	1700,-
Piplerka supplement	160,-

Beholdning 31.12.1994:

Kasse	902,50
Postgiro	2538,80
Postsparebanken	19380,-

Balanse	58559,67	58559,70
---------	----------	----------

Lista 16.1.1995

Knut Olsen
Knut S. Olsen, kasserer

Elin Bekkeheien
Elin Bekkeheien, revisor

NOF - Mandal lokallag

Årsmelding 1994

Årsmøtet ble avholdt 14.01.94 i Mandalshallen, og følgende styre ble valgt:

<i>Formann:</i>	<i>Gunnar Gundersen</i>
<i>Kasserer:</i>	<i>Roy H. Olsen</i>
<i>Sekretær:</i>	<i>Thomas Bentsen</i>
<i>Styremedlem:</i>	<i>Martin Lie Pedersen</i>
	<i>Kjetil Bekkeli</i>
	<i>Inge Flesjå</i>
<i>Varamenn:</i>	<i>Morten Helberg</i>
	<i>Roy Pedersen</i>
	<i>Ole T. Holte</i>

Det ble i alt holdt 7 medlemsmøter, i tillegg til julemøtet på Risøbank. Møtene ble holdt i Mandalshallen, og antall oppmøtte varierte mellom 10-20 personer. Innholdet på møtene var som vanlig konkurranse, brus og boller og mye fugleprat. Vi hadde også besøk av Per Kristian Stokke, som orienterte om hvitryggspett, og Frode Grindheim fra Kristiansand, som holdt lysbilde-show fra Kenya. En leid video om norske ugler av Roar Solheim var meget bra. På julemøtet var det enkel bevertning og oppfrisking av gamle minner. 12 personer møtte opp.

Ekskursjoner:

Det ble arrangert 4 turer til Lista.

- Den tradisjonelle 2.påskedagsturen
- Nattekursjon 4-5.6
- Høsttur, med mange bra arter
- Den internasjonale fugledagen

Prosjekter:

- Vannfugltelling ble utført i Lindesnes, Mandal, Audnedal og Marnardal kommuner, i periodene 15-16.1 og 12-13.3.
- Vipetelling ble utført i Audnedal, Mandal, Lindesnes, Marnardal og Åseral kommuner. Dette resulterte også i endel merkede vipeunger.
- Kanadagåsmerkingene ble også vellykket, med 50 halsmerkede fugler.
- Knoppsvaneprojektet fikk en treg start, p.g.a. ringmangel.
- Ringmerking. Det ble merket over 15.000 fugl i år, bl.a. pullus av vipper, gråhegrer, måker og småfugl i kasser. Fugl som ble fanget med nett ble merket på Jåbekk eller i Ronekilen. Mye grønnfink og noe snadder fra Finnmark ble også noe av merkingen i 1994.

Roy Hermann Olsen

Regnskap 1992:**NOF Mandal lokallag**

	Inntekter	Utgifter
Kontingenter	4.200	
Vannfugl -94	4.000	
Kanadagås	5.000	
Medlemsmøter, salg	1.245	
Loddsalg julemøte	800	
Salg meiseboller	50	
Renteinntekter	32	
Leie av film		399
Annonse		120
Brus, boller		1.210
Pengeskrin		149
Porto		28
Loddbøker		109
Lim		91
Forsikring, båt		2.207
Starter, båt		1.000
Annonse, båt		162
Gebyr		18
Leie postboks		102
Leie lokaler		725
Renter av lån		1.441
Sum	15.329	7.761
Overskudd	7.566	
Beholdning 1.1.94	6.311	
Overskudd 1994	7.566	
- betalt ned på lån	-8.128	
Beholdning 1.1.95	5.749	

Rest på lån: 12.180

Roy Hermann Olsen, kasserer

Referat fra styremøte 24.03.95

Den 24. mars ble det avholdt styremøte i NOF avd. Vest-Agder hjemme hos Finn på Oksevollen i Mandal. Tilstede var Truls Andersen, Gunnar Gundersen, Finn Jørgensen, Runar Jåbekk, Kåre og Knut S. Olsen. Utenom styret deltok Jan Erik Berglihn. Møtet startet klokken 19.00, og det var endel saker vi skulle gjennom, slik at vi måtte kjøre en streng tidsplan.

1/95. Innkommen post. Med ny formann måtte vi endre dagens postrutiner. det var stor enighet om at det er uheldig å skifte adresse for ofte, og da det fortsatt kommer post til den gamle boksen på Grim i Kristiansand, ble det besluttet at vi beholder nåværende adresse. Finn og Runar skulle ta seg av posten. Alt regnskap sendes Truls ca 1 gang pr. mnd. Runar leverer post til Knut ca 1 gang pr. uke. Viktigere saker sendes direkte til Knut, som for tiden befinner seg i Arendal. det ble diskutert endel angående høringer på forskjellige saker. Fylkesabdelingen svarer på generelle henvendelser, mens saker som omhandler Lista gjerne blir forfattet som en felles uttalelse, med begge perter sin adresse og underskrift. Slike høringer bør fortrinnsvis underskrives av sekretæren. Om sekretæren ikke er tilgjengelig kan det brukes "sign".

2/95. Dverglo - hekkeregistreringer i fylket sommeren 1995. Vi hadde søkt om kr. 12.000 til dette prosjektet, og fikk tilsagn om kr. 5.000 fra viltfondet d.å. Det tæs sikte på at hvert lokallag sjekker potensielle områder innenfor sin region, og at kontaktperson velges. En runde medio mai, da fluktspillet er i gang, samt en sjekk i månedskiftet juni/juli når ungene er klekt bør være tilstrekkelig. Elveleier, grustak nær vann og evt. regulerte vann er potensielle områder. Det er ikke funnet dverglo i høyfjellet i fylket vårt. Runar står som koordinator, og samler inn og bearbeider materialet, samt sender rapport til fylkesmannen.

3/95. Låvesvale - årets fugl 1995. Det er valgt kontaktpersoner i hvert lokallag, og Runar vil stå som fylkeskontakt. Det oppfordres til å ringmerke flest mulig låvesvaleunger dette året, da med tanke på evt. gjennfangster i potensielle overnattingsområder. Videre vil det bli valgt ut prøve/referanseområder rundt om i fylket, hvor den totale hekkebestanden vil bli talt opp.

4/95. Vinteratlas. Vi avventer nærmere orientering fra NOF sentralt. Det er valgt fylkes- og lokalkontakter på siste årsmøte.

5/95. Hekkefugltaksering. Jan Erik Rør er valgt til fylkeskontaktperson. Han oppfordres til å pushe på potensielle deltakere.

6/95. Atlas-prosjektet. I Vår Fuglefauna 1/95 sto det at det ønskes opplysninger om forbedringer av de enkelte atlaskodene som ble presentert i Atlasboka i fjor. Fortrinnsvis C og D koder. Vi har flere nye hekkearter i fylket, f.eks. skjeggmeis, pungmeis og fiskeørn. Finn ble valgt til kontaktperson.

7/95. Hvittryggspett - samarbeid med Sverige. Runar orienterte utfra opplysninger mottatt fra Per Kristian Stokke. I Sverige frykter man nå at spetteart nummer to skal dø ut i løpet av en 20-års periode. De er derfor i ferd med å iverksette en rekke tiltak for å

redde arten. Kutting av tretopper, og barking av friske trær for å skape næringsgrunnlag for hvittryggen, er noen av tunge økonomiske tiltak som er satt i verk. De ønsker videre å prøve utsetting av spetter innsamlet her i Vest-Agder, samt på Mørkekysten. Vi mener at, om biologien er tilstrekkelig kartlagt, og at man ser muligheter til å bidra til å sikre artens eksistens, må det være muligheter for å hente noen individer hos oss. Vi trekker her sammenligninger til andre arter, som f.eks. havørn, vandrefalk og hubro.

8/95. Våtmarksutvalg. Vi opprettet et eget utvalg som i første rekke skal utarbeide en status for viktige biotoper i fylket vårt. NOF sentralt vil i år lage en oversikt for hele landet, og det er derfor ønskelig å få inn opplysninger fra hvert fylke. Videre ønsker DN å få oppgradert informasjon om vernede områder. her er det høringsfrist 1.april, noe som ikke er mulig å imøtekomme. Kåre vil ringe og spørre om utsettelse. Kåre Olsen ble valgt til fylkeskontakt, mens Gunnar Gundersen og Jan Erik Berglihn ble lokallagskontakter. Skjema for de lokale våtmarkene må sendes Kåre innen 30. august.

9/95. Vannfugtellingen. Denne tellingen har vært støttet av NINA med kr. 13.000,- pr. år. Vi fikk beskjed etter at tellingen var gjennomført at vi kun ville motta kr 6.000 fra og med i år. På grunn av sen beskjed vil vi prøve å få utbetalt kr. 13.000 også i år. Grunnen til reduksjonen den at de følte at områdene i fylket vårt er godt kartlagt, og at det fra nå av skal velges ut færre områder. Disse skal så telles etter standard metodikk for slike tellinger, og sendes NINA med nøyaktige stedsangivelser for tellepunkter. Fylkesavdelingen vil satse på å gjennomføre tellingene slik NINA ønsker, men i tillegg dekke de resterende områder etter gammelt mønster. Lokallagene sender forslag på nye områder, samt årsresultatene direkte til NINA. Runar utarbeider brev ang. det økonomiske. De 6.000,- som vi heretter vil motta skal fordeles med kr 2.000,- pr. lokallag.

10/95. Det Nasjonale Overvåkningsprogram for hekkende sjøfugl. Dette prosjektet går bra, og NINA er flinke med tilbakemeldingen i form av landsdekkende årsrapporter. Runar er kontaktperson for fylkesavdelingen.

11/95. LiFu-NOF/NOF-LiFu. Runar orienterte. begge parter har positive erfaringer med samarbeidet. det skal i år opp til behandling og avstemming på NOF sitt årsmøte om denne avtalen skal bli permanent. Et annet poeng er om NOF skal satse på LiFu som sin stasjon, gjerne slik som Ottenby i Sverige er i dag. De avtalene som er med å sikrer driften på LiFu er Fuglevakta, Siste Nytt og salgsabdelingen.

12/95. Carl A. Jacobsens minnefond. Innkomne søknader ble behandlet. Totalt kom det inn søknad på kr. 7.550,-. Vi hadde i år kr. 4.000 til utdeling, og disse ble fordelt som følger:

1. NOF Mandal lokallag kr. 3.000 til innkjøp av campingvogn som brukes til oppholdsrom og lagring av utstyr i Ronekilen.
2. Jan Birger Westergren kr. 500 til utforskning av alternative foringsinnretninger.
3. Harald Staalvik kr. 500 til kjøp av solsikkefrø.

Videre ble det besluttet at fondets grunnkapital pr. dato skal være 106.908,-. For de

neste årene ble det besluttet at det kan deles ut opptil 80% av foregående års renter. de resterende 20% skal tilfalle fondets grunnkapital. Finn sjekker med banken angående plassering til best mulig rentesats.

13/95. Styremøter. Det ble en diskusjon om hvor ofte vi skal ha styremøter. det ble enighet om at et møte før og et etter årsmøtet, samt et på høsten skulle være tilstrekkelig. det bør utsendes sakslister før styremøtene. Videre ble det bestemt at innkallinga til fylkesavdelingens årsmøte skulle sendes lokallagene rundt årsskiftet, slik at disse kunne få dette med i sitt program, og dermed sikre at alle medlemmer blir informert om årsmøtet.

14/95. Piplerka. Runar informerte om dagens situasjon. Alt er i rute, og nummer 2 vil ventelig bli levert trykkeriet like over påske, d.v.s. ferdig primo mai. Årsrapporten fra LiFu vil bli utgitt som supplement til Piplerka.

15/95. Budsjett. Følgende grovbudsjett ble satt opp.

Sjøfuglovervåkning	inn 10.000	
Dverglo	inn 5.000	
Loddgevinst	inn 5.000	
Loddsalg	inn 10.000	
Vannfugl	inn 6.000	ut 6.000
Piplerka 3 nummer		ut 21.000
NOF årsmøte		ut 2.000
	36.000	29.000

Det ble bevilget støtte med inntil 2.000,- til fordeling på styremedlemmer som reiser til årsmøtet i Drammen.

16/95. Nesheimvann. Kåre orienterte. Kåre føler at miljøvernadv. er for svak, og at grunneiernes premisser blir lagt til grunn for skjøtsel av reservatet. Grunneiernes ønsker å plante til mye av bredden med trær, dette primært for å hindre svaner og gjess i å gå på land å beite. Videre var de totalt i mot å restaurere deler av bredden, da med tanke på å flytte skjemmende steinfillinger ut i vannet for å skape hekkplasser for ulike arter. Grunneiernes mente dette var å skape hekkemuligheter for kanadagjess, og dem er de helt allergiske mot. Videre skal hovedkanalen gjennom Nesheimsumpen gro igjen, mens landbruksmyndighetene skulle kartlegge eksisterende grøfter i verneområdet pr. 1980, da Nesheimvann ble midlertidig vernet. Dette er å sette bukken til havresekken. Det vil bli grøfter over alt slik vi kjenner denne etaten. Naturvernet går ut som tapere av denne kampen, og det er et skremmende tegn når det gjelder forvaltningen av verneområdene på Lista.

17/95. Innføring av nye arter - desimering av allerede etablerte arter. Vi hadde en lang diskusjon kanadagåsa, og et samlet styre vil støtte forslag om desimering av bestanden under kontrollerte former. Vi vil ikke støtte utvidet jakt, da dette kan gå ut over andre arter.

Møtet ble avsluttet klokka 01.00 neste dag i en optimistisk tone full av ny giv og inspirasjon.

Mandal 25.03.95 Finn Jørgensen, referent

Halsmerkede sangsvaner

Av: *Bjarke Laubek*

I forbindelse med en studie av trekkruiter for sangsvane *Cygnus cygnus*, foretok en gruppe danske ringmerkere, i samarbeid med islandske ornitologer, ringmerking av over 500 sangsvaner på Nord- og Øst-Island. Av disse ble 196 ringmerket med **gule halsringer** med en firesifret kode i sort skrift.

Hittil har man antatt at islandske sangsvaner kun unntagelsesvis overvintrer utenfor de britiske øyer, herunder Danmark og Norge. De siste 4 år har det imidlertid vist seg at en del fugler regelmessig overvintrer i det nordvestlige Jylland.

Da man hittil kun har ringmerket svanene med fotringer, har det vært vanskelig å finne og avlese disse på danske rasteplasser, og antagelig gjør det samme seg gjeldende på norske rasteplasser.

Vi forventer at en del av disse halsbåndmerkede fuglene vil dukke opp i Sør- og Vest-Norge, og jeg vil derfor be alle norske ornitologer om å holde øynene oppe etter disse sangsvanene.

Halsringene er mulige å avlese med teleskop på opp mot 800 meters avstand.

Ser du noen av disse fuglene, og enda bedre avleser dem, ber jeg deg sende opplysninger til undertegnede. Noter gjerne om fuglen er i følge med andre sangsvaner, om disse er merket, habitatvalg osv. Jeg lover hurtige svar på avlesningene!

Mange hilsener

Bjarke Laubek
Danmarks Miljøundersøkelser
Afdeling for Flora- og Faunaøkologi
Kalø
Grenåvei 12
8410 Rønde

Utsira Fuglestasjons Årbok 1994

Utsira Fuglestasjon følger opp suksessen fra 1993, og gir ut sin andre årbok. Årets hefte er en verdig oppfølger til fjorårets, med samme tiltalende format og layout. Hoveddelen består av en artvis gjennomgang av alle arter påtruffet på Utsira i 1994. Denne delen er spekket med interessante fotos, som i seg selv rettferdiggjør at man kjøper boka.

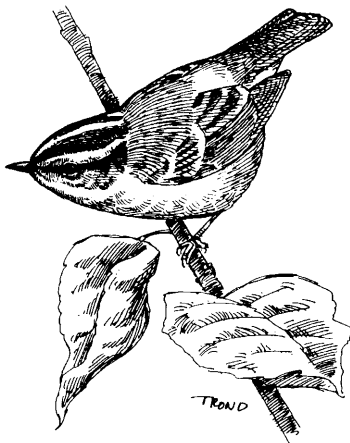
Også i år inneholder boka flere artikler om nye arter for Utsira (Svartbrynalbatross, ørkensteinskvett og ringnebbmåke). Sebastian Ludvigsen har skrevet en interessant artikkel om norges eneste godkjente funn av en hybrid gulerleXsitronerle. Boka inneholder også en artikkel om rødstrupesangerens forekomst i Norge (og våre nærområder). Artikkelen er skrevet av Håkon Heggland, og tar i tillegg for seg bestemmelse av kjønn, alder og underart på en meget grundig måte. Artikler som dette har til nå vært en mangelvare i norske tidsskrifter.

Årboka inneholder til slutt LRSK-liste, ringmerkingsrapport, en del fakta om Utsira, samt et nyttig kart over øya. Årboka er uten tvil verd sin pris i år også!

Boka kan bestilles fra:

Utsira Fuglestasjon
Postboks 23
5515 Utsira
Kontonr. 6094 05 50206

Boka koster **kr. 80,-** fritt tilsendt. Det er også mulig å kjøpe boka på Lista Fuglestasjon for kr. 60,-.

KONKURRANSEFUGLEN

Det kom inn 5 svar til forrige konkurranse, 3 rette og 2 feil. Bildet viser ei myrrikse, og er tatt av Runar Jåbekk. Som vinner ble trukket ut **Tor Egil Høgsås**, for tiden bosatt i Peru! Premie vil bli tilsendt.

Som vanlig må svarene på dette nummerets konkurransefugl være redaktøren i hende senest tre uker etter at du mottar Piplerka.

Lykke til!

Hegland Trykkeri a.s

Offset og Boktrykkeri - Bokbinderi

Postboks 24
4401 FLEKKEFJORD
Telefax: 38 32 34 07

Telefon:
38 32 33 55

NOF avdeling Vest-Agder
anbefaler:

Hegland Trykkeri a.s

i Flekkefjord som Trykkeri
for tidsskrifter, foldere og
annet materiell.

Redaksjonen av Piplerka.

INNHold

Autor/Tema

Side

Leder	72
Aanensen, Arne Philip: Musvåken i Kristiansand	73
Aanensen, Arne Philip: Kannibalisme hos vepsevåken?	77
Høgsås, Tor Egil: Hille	79
Jørgensen, Finn: Havsvalefangst i Mandal, Vest-Agder 1994	89
Brattfjord, Ole Aa.: Ekstremt sent blåmeiskull	93
Jensen, Torkild: VinterAtlas - Nå er vi i gang!	95
Fredriksen, Roy Erling: Makedonia	97
Vestøl, Tellef Barøy: Nye LRSK-lister for Vest-Agder	102
Fredriksen, Roy Erling: Bydua - elsket og hatet	108
Westergren, Birger: Tur til Klæbu - og kurs i organisasjonsutvikling	110
Jåbekk, Runar: Mandal RG - 1994	117
Lorentzen, Nils Helge: Lista RG - 1994	123
Årsmeldinger, regnskap, referater	129
Laubek, Bjarte: Halsmerkede sangsvaner	145
Utsira Fuglestasjons Årbok 1994	146
Konkurransesuglen	147

RF RAMSTAD FOTO

Store Elveg. 10, Tlf. (043) 62 143, 4501 Mandal

*Kikkerter er vår
Spesialitet*

Teleskoper og fotostativer

Til laveste pris!

Deres **Kowa** forhandler

Egen import har gjort dette mulig.
Vi sender over hele landet.

Ring eller skriv og be om tilbud!